راتلونکی

اسلامي نظام به څنګه وي؟
مشر به يې څوک وي؟
څنګه به غوره کېږي؟

حکمتيار

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

راتلونکی

اسلامي نظام به څنګه وي؟

مشر به ئې څوک وي؟

څنګه به غوره کېږي؟

حکمتيار

(c) ketabton.com: The Digital Library

فهرست

عنوان **صفحه**

سریزه -- ۱
اسلامي خلیفه به څنګه؟ او د چا له لوري غوره کېږي؟------------- ۱۱
لومړی بنسټ: ------------------------------- ۱۲
دوهم بنسټ: ------------------------------- ۱۳
دریم بنسټ:-------------------------------- ۱۵
اهل الحل و العقد ---------------------------- ۱۹
آیا د مشر لپاره موده ټاکل جائز دي؟----------------- ۲۵
د مشر لپاره القاب ---------------------------- ۲۹
د مشر مواصفات ----------------------------- ۳۰
اسلامي شوری ------------------------------ ۳۷
آیا امیر یا خلیفه د شوری د پرېکړو په مراعات مکلف دئ؟---------- ۴۰
آیا قرآن کافي او بشپړ نه دئ؟--------------------- ۵۵
آیا د امیر تر څنګ د صدراعظم ټاکل صحیح دي؟ --------------- ۷۷
موږ څنګه نظام غواړو؟------------------------ ۸۵
اسلامي نظام که غربي جمهوریت؟ --------------------- ۹۳

(c) ketabton.com: The Digital Library
ناسم تعبير د غلطي ادعاء بنسټ ---------------------------------- ۱۰۱
د اسلامي خليفه او امير اطاعت---------------------------------- ۱۰۶
په يوه وخت کي له دوو خلفاوو سره بيعت -------------------- ۱۰۸
د خليفه او امير عزلول -- ۱۱۳
متغلب څوک دئ؟ --- ۱۱۹
د مسلمانانو وژل په کومو حالتونو کي روا دي؟----------------- ۱۲۴
دا پوښتنه چي پرون رباني متغلب وو؟------------------------- ۱۲۶
په قرآن کي د مشر او قائد مواصفات -------------------------- ۱۲۹
۱. امانت --- ۱۳۰
۲ ـ کفائت-- ۱۳۲
۳ ـ علم -- ۱۳۵
۴ ـ قائد بايد د ولس لپاره قدوه او بېلګه وي -------------------- ۱۳۷
۵ ـ يوازي له الله تعالی د اجر او بدلې طمعه --------------------- ۱۳۹
۶ ـ توکل --- ۱۴۶
۷ ـ شجاعت -- ۱۴۹
۸ ـ د الله تعالی په لار کي د اذيتونو ګالل ----------------------- ۱۵۲
۹ ـ د خلکو د هدايت تلوسه او د ملګرو په اړه زړه سوی: ---------- ۱۵۴
۱۰ـ حساس ضمير -- ۱۵۶
۱۱ـ فصاحت --- ۱۵۹
تتمه -- ۱۶۳

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحیم

سریزه

د اسلامي نظام په اړه څو ابتدايي پوښتني چي له هر مسلمان او غیر مسلمان سره شته؛ دا دي:

مشر به ئې څوک وي؟ مواصفات به ئې څه وي؟ د چا له لوري او د څومره مودې لپاره به غوره کېږي؟ صلاحیتونه ئې کوم، مسئولیتونه ئې کوم او امتیازات ئې کوم دي؟

د عزل موجبات ئې کوم دي؟ د عزلولو صلاحیت ئې چا ته سپارل شوی؟ که خلک هغه د مشرۍ وړ ونه مومي او عزلول ئې وغواړي څنګه به ئې عزلوي، څوک به ئې د عزلولو پرېکړه کوي؟

آیا په دې نظام کي شوری شته که نه؟ شوری به څنګه جوړېږي؟ غړي به ئې د چا له لوري غوره کېږي؟ دا شوری د ولس استازیتوب کوي که غړي ئې د مشر مشاورین دي چي په خپله خوښه ئې غوره کوي؟ آیا د شوری پرېکړې ملزمي دي او مشر د هغوی په وړاندي مکلف دئ او مخالفت ئې نشي کولی؟ که ئې پرېکړې غیرملزمي دي او د مشر توافق او

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوښي ته پرېښودل شوې؟

آيا په اسلامي نظام کي انتخابات شته؟ آيا انتخابات د بيعت بديل ګڼلی شو؟ آيا مشر د عام بيعت له لاري ټاکل کېږي که هغه د خواصو له لوري او له نورو لارو غوره کېږي او عام ولس له هغه سره په بيعت کولو مکلف دئ؟

آيا د زور او ځواک په کارولو سره قدرت ترلاسه کول جائز دي؟ آيا په زور قدرت ته رسېدلی واکمن شرعي امير ګڼلی شو؟ آيا د ده اطاعت واجب دئ او مخالفت ئې ناروا؟

دا پوښتني بايد ځواب شي، ټول هغه خلک بايد دې پوښتنو ته واحد ځواب ولري چي په افغانستان کي د يوه واقعي اسلامي نظام قائمول ئې د ژوند او جهاد ستره موخه او هدف دئ. دغو پوښتنو ته د ځواب په موخه د حزب اسلامي له لوري د اسلامي دولت اساسي قانون خپور شو او په هغه کي دغو پوښتنو ته په ايجاز او اختصار سره ځواب وويل شو، د اساسي قانون ترڅنګ د (کوم اساسي قانون د منلو وړ دئ؛ د طالبانو که د اوسني حکومت؟) په نامه يوه وړه رساله هم خپره شوه؛ د دې لپاره چي د دغو قوانينو هغو برخو ته د افغان خدای پال ولس توجه معطوف کړو چي هم له اسلام سره مغايرت لري او هم د روان بحران د ختمولو په ځای مزيد ستونزي راولاړوي. انتظار دا وو چي طالبان او د کابل چارواکي به عکس العمل ښيي او د دې رسالې مضبوطو او پر قرآن او سنت ولاړو دلايلو ته به د ځواب موندلو هڅه کوي، د کابل چارواکو او د دوی بهرنيو حاميانو خو وويل چي له مخالفينو سره په دې شرط خبري کېدی شي چي د دولت

(c) ketabton.com: The Digital Library

اساسي قانون ومني، وسله تسلیم کړي او له جګړي لاس واخلي او د طالبانو له لوري نږدې یو کال وروسته یوه رساله خپره شوه چي د ښاغلي لیکوال مستعار نوم ئې محمدایوب همدرد دئ، ویل کېږي چي د طالبانو د اساسي قانون مسوده هم د ده له لوري لیکل شوې، نو ځکه له هغه نه د دفاع لپاره ئې د دې رسالې د لیکلو زحمت هم قبول کړی. ما په شوق سره پرانیسته، په دې موخه چي وګورم طالبان د خپل اساسي قانون له هغو برخو څنګه دفاع کوي چي نیوکي پرې کېږي او د قرآن او سنت خلاف ګڼل کېږي. که څه هم ځینو خلکو ته په دې موضوع بحث له وخته مخکي بریښي او ځیني ئې د اختلاف باعث ګڼي خو حقیقت دا دئ چي دا بحث د اوس مهال تر ټولو ضروري او مهم بحث دئ، ترڅو چي د هېواد د راتلونکي اسلامي نظام د څرنګوالي په اړه د ټولو مؤثرو اړخونو او لږ تر لږه د مجاهدینو توافق نه وي راغلی نه یووالی او وحدت راتلی شي او نه د احتمالي نښتو او منازعاتو مخه نیول کېدی شي. په داسي حال کي چي د کابل د امریکایي حکومت چارواکي او د دوی بهرني حامیان وایي چي د دولت له مخالفینو سره په هغه صورت کي خبري کېدی شي چي اساسي قانون ومني او طالبان هم له خلکو غواړي چي د دوی اساسي قانون ومني او د دوی مشر د شرعي او دائم العمر امیر په توګه قبول کړي؛ څنګه کولی شو پر دې موضوع بحث غیرضروري وګڼو او پر دغو اساسي مسائلو سترګي پټي کړو او ترې تېر شو؟!! دا ډېر مناسب او د وخت له غوښتنو سره مطابق کار وو چي د حزب اسلامي له لوري د اسلامي دولت اساسي قانون ولس ته وړاندي شو، افغان ولس ته په عامه توګه او مجاهدینو ته په خاصه توګه ضروري دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

چي په دې اړه واضح موقف غوره کړي، دا ځکه چي نه یوازي د روان جنګ پايلي په دې موضوع پوري تړلې دي بلکه د دوی او د هېواد راتلونکې او برخلیک ورپوري تړلی دئ. د همدې لپاره د اسلامي دولت د اساسي قانون او د طالبانو او اوسني حکومت د قوانینو تر منځ د مقایسې په توګه هغه رساله خپره شوه، په کار وه چي موافق او مخالف لوري پر دې موضوع داسي ژوري څېړني کړې وی چي په ترڅ کي ئې د یوه واقعي، جامع او پر قرآن او سنت مبتني اساسي قانون رامنځته کېدو او پر هغه د ټولو مخلصو اسلام غوښتونکو لوریو د توافق لپاره لار آواره شي.

که څه هم ښاغلي محمد ایوب همدرد په خپلي رسالې کي یوازي دا هڅه کړې چي د امارت اسلامي پر اساسي قانون هغو اعتراضونو ته ځواب ووایي چي د حزب اسلامي له لوري خپرې شوې رسالې کي ورته ګوته نیول شوې، خو موږ ئې د دې هڅي قدر کوو؛ له نورو درنو لیکوالانو، علماوو او د نظر له خاوندانو نه دا هیله کوو چي دې لوري ته پام واړوي او د غیرضروري بحثونو پر ځای دا موضوع وڅېړي؛ خو نه د اختلاف راولاړولو او تشدید لپاره، نه د ړوند تعصب په حکم او نه د کینې او رخې په وجه، بلکي د دړمن وحدت په طمعه، د ټولو هغو جګړو او نښتو د مخنیوي په هیله چي پر دغي اساسي مسئلې د اختلاف په سبب راولاړې شوې او راولاړېږي.

د همدرد صاحب په رسالې کي څو د پام او بحث وړ خبري مومو چي لیکوال پرې ترکیز کړی:

- امیر د اهل حل و عقد له لوري ټاکل کېږي نه د عام ولس په خوښه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- د امارت لپاره موده ټاکل جائز نه دي!!
- امیر د شوری په وړاندي دا مکلفیت نه لري چي د اکثریت رأیي ته به درناوی کوي او هغه به وروستۍ پرېکړه ګڼي بلکي د شوری د غړو آراء به اوري او پرېکړه به دی په خپله کوي!!
- د امیر ترڅنګ صدراعظم درلودل نه یوازي جائز دي بلکي د خلافت عامه په دور کي دا کار شوی او ځینو خلفاوو دا کار کړی!!
- د قرآن الفاظ محدود دي او قضایا بې حده ډېر، نو ځکه مجبورېږو چي د نویو نویو قضایاوو په اړه نوې نوې پرېکړي وکړو!!
- د نظام د څرنګوالي په اړه پرېکړه او خاص نوم ورته غوره کول؛ مسلمانانو ته پرېښودل شوي چي د خپلو شرایطو مطابق به په دې اړه مناسب تصمیم نیسي!!

لیکوال د خپلي رسالې په سریزه کي لیکلي چي له یوې مودې ئې غوښتل د اسلامي نظام د څرنګوالي او په دې پوري اړوند پورتنیو مسایلو څه ولیکي، دا ځکه چي مخکنیو علماوو او محققینو په دې اړه تفصیلي بحث نه دئ کړی، خو ناڅاپي د حکمتیار صاحب هغه وړه رساله په لاس راغله چي عنوان ئې دا دئ: کوم اساسي قانون د منلو وړ دئ؛ د طالبانو که د کابل د اوسني حکومت؟، د دې رسالې په لوستلو سره ئې پرېکړه کړې چي همدا اوس په دې اړه خپل مخکنی تصمیم عملي کړي او څه ولیکي. له دې نه معلومېږي چي دا لیکنه ئې د اسلامي امارت په امر او دستور نه ده لیکلې، حال دا چي د رسالې له عنوانه هر لوستونکی دا انتباه اخلي چي دا کار ئې د اسلامي امارت په امر کړی. دا ځکه چي محترم لیکوال د خپلي رسالې لپاره

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا نوم غوره کړی:

د افغانستان اسلامي امارت په دستور:

د حکمتيار د نيوکو

علمي څېړنه

د دې عنوان په ليدو سره هر لوستونکی دا گمان کوي چې ښايي ليکوال به دا رساله د افغانستان د اسلامي امارت په دستور (امر) ليکلې وي؟! خو کله چې رساله ولولي نو پوهېږي چې خبره داسي نه ده بلکي هغه د افغانستان اسلامي امارت پر دستور (قانون) د حکمتيار نيوکي څېړلې دي؟! (په دستور) يوه معنی لري او (پر دستور) بله معنی لري، ليکوال غوښتي چې د خپلي رسالې لپاره داسي نوم غوره کړي چې وښيي د اسلامي امارت پر اساسي قانون ئې د حکمتيار نيوکي په علمي توگه څېړلې دي خو اشتباهاً ئې داسي الفاظ غوره کړي چې دا معنی نه افاده کوي. همداراز هغه په عنوان کي له دستور نه وروسته دا (:) علامه راوړې؟ دا علامه په هغه ځای کي کارول کېږي چې د مخکني مطلب شرحه ورپسې وي! نه پوهېږو چې دلته ئې له راوړو نه د ليکوال مقصد څه دئ!!

که څه هم داسي ټکيو ته گوته نيول ضروري نه وو خو د دې لپاره مو اشاره ورته وکړه چې لوستونکي متوجه کړو چې که د يوې رسالې په عنوان کي دومره ستونزي وي نو په متن کي به ئې څومره وي؟!!

حقيقت دا دئ چې ځيني خلک هم د خپل مطلب په افادې او بيانولو کي ستونزي لري او هم د بل د وينا په مطلب پوهېدو کي، نه د خپل زړه خبره په داسي الفاظو کولی شي چې بل پرې سم او ژر پوه کړي او نه د بل

(c) ketabton.com: The Digital Library
خبره سم تعبیرولی شي، څوک چي د خپل زړه ترجماني په دقیقه توګه نشي کولی نو د بل خبره مخصوصاً د الله تعالی او د هغه د پیغمبر وینا به څنګه په دقیقه توګه تعبیر او تفسیر کړی شي؟!!

د دې لپاره چي زموږ په ټولني کي ځیني خلک د دغو قضایاوو په اړه د همدرد صاحب په څېر انګېرني لري، ځینو ته خو خپل تصورات داسي بر ېښي چي ښايي سل په سلو کي به د اسلامي شریعت مطابق وي او ځیني خو لا داسي دي چي د خپلو دغو تصوراتو خلاف د هیڅ خبري اورېدو ته هم چمتو نه دي، هغه څوک ورته په څلورو کتابونو له اسلامه وتلی بر ېښي چي په دې اړه د دوی په څېر فکر نه کوي، وجه ئې له علمي پلوه کمزوري او له قرآن او سنت نه د دوی بې خبري ده، دغو ترخو حقایقو ته په پام سره پر دغو مهمو قضایاوو بحث ضروري دئ، د علم او قلم خاوندان باید راوړاندي شي او دا تشه ډکه کړي، په ځانګړې توګه په دې حساس پړاو کي چي موږ د حاکم امریکایي نظام د نړولو او پر ځای ئې د یوه واقعي اسلامي نظام د قائمولو لپاره ملا تړلې او هغه ورځي رانږدې شوې چي إن شاء الله بهرني ځواکونه به وځي او مجاهدین به د اسلامي نظام د جوړولو موقع ترلاسه کوي.

زه د نوموړې رسالې عنوانو او موضوعاتو ته په پام سره د دوی او د ټولو هغو افغانانو پوښتنو او تشویشونو ته د ځواب موندلو هڅه کوم چي د اسلامي نظام په اړه ئې انګېرني دغه محترم لیکوال ته ورته دي، هدف او هیله مي دا ده چي ټول مجاهدین د اسلامي نظام د څرنګوالي په اړه خپل اختلافات حل کړي، په یوه داسي واحد او متفق علیه نظر توافق وکړي چي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د قرآن او سنت له غوښتنو او لارښوونو سره په بشپړه توگه مطابقت ولري، نه له شخصي سليقو راولاړ شوی وی او نه پر مذهبي، قومي او حزبي تعصباتو ولاړ وي. ليکوال او لوستونکو ته ډاډ ورکوم چي د مسلمانانو له يووالي او د حقيقي اسلامي نظام په څرنگوالي د مجاهدينو له فکري او عملي وحدت نه پرته بله موخه او غرض نه لرم. زه له هغو ورونو سره په بشپړه توگه متفق يم چي اوس بايد ټوله توجه اصلي دښمن ته واړوو، په فرعي قضاياوو کي خپل وخت او فرصتونه او امکانات ضايع نه کړو، له هغو بحثونو ډډه وکړو چي د مجاهدينو په ليکو کي اختلافات زېږوي، خو د ليکوال له دې خبري سره موافق نه يم چي ليکلي ئې دي: په دغو قضاياوو بحث داسي دئ لکه چي "د بخت نصر د حملې په مهال د يهودو دا بحث چي ويل ئې د حضرت عيسی (عليه السلام) .... پاک وو که ناپاک؟ او يا د تاتاريانو د يرغل په وخت کي د بغداد په لارو او کوڅو کي د مسلمانانو دا بحثونه چي حضرت علی غوره دی که حضرت معاويه؟"، دا مقايسه په هغه صورت کي صحيح گڼل کېدی شوی چي بحث د تېري زمانې په داسي فرعي قضاياوو باندي وی چي د يهودو او د عراق په کوڅو کي د عراقيانو بحثونو ته ورته وی، حال دا چي موږ په داسي مهمي قضيې بحث کوو چي زموږ يووالی او زموږ د جهاد برخليک ورپوري تړلی دئ، ښايي لږ افغانان به داسي وي چي خبر نه دي د حزب اسلامي له لوري د يووالي او يوې داسي متحدي اسلامي جبهې د جوړولو لپاره چي ټول مجاهد، خدای پال او وطنپال افغانان په کي راغونډ شي، د دښمن په ضد او د راتلونکي افغانستان په اړه ئې دريځ يو وي، څومره هلي ځلي شوې، خو د دې لپاره ئې نتيجه نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

درلوده چي ځينو لوريو ته خپلي حزبي تګلاري، ګټي، پرېکړي، بيعت، امارت، دستور او ... ارزښت درلود، يوازي داسي يووالى مني چي نور د دوى په ډلي کي شامل شي، دې ته چمتو نه وو چي د راتلونکي اسلامي نظام د څرنګوالي او د هغه د اساسي قانون او سياستونو په اړه دي يوه معتبره، متحده او لويه اسلامي شورى تصميم ونيسي. تاسو ووايئ: په هغه صورت کي به يووالى او وحدت څنګه راځي چي يو لورى وايي: د خواصو له لوري د امير ټاکنه صحيح نه ده او هيڅ شرعي مبناء نه لري، خو بل ورته د واجب په سترګه ګوري او ادعاء کوي چي د دوى امير د اهل حل و عقد له لوري ټاکل شوى؛ پر ټولو واجبه ده چي له دې امير سره به بيعت کوي!! يو وايي چي د امير لپاره موده ټاکل ضروري او مفيد ده او د هغو فتنو د تکرار مخه نيسي چي د عثمان او علي رضى الله عنهما په شهادت منتج شوې، خو بل وايي چي امير بايد دائم العمر امير وي او موده ورته ټاکل حرام دي!! يو وايي د شورى رأيه ملزِمه ده او په دې عقيده دئ چي امير د ولس له معتمدو استازو سره په شورى مکلف دئ او د اکثريت پرېکړي ته به هرومرو غاړه ږدي او خپله رأيه به پر نورو نه تحميلوي، خو بل وايي چي امير کولى شي ځان ته د خپلي خوښي شورى جوړه کړي، د هغوى رأيه ځان ته معلومه کړي خو پر دې مکلف نه دئ چي د اکثريت رأيه به مني؛ بلکي په خپله خوښه به وروستۍ پرېکړه کوي، که يو په دې عقيده وي چي امير کولى شي خپل ځاى ناستى وټاکى او بل په دې باور وي چي د وصيت په اړه د دې دوست انتباه غلطه ده، نه پيغمبر عليه السلام ځاى ناستى ټاکلى او نه راشدينو خلفاوو، ابوبکر رضى الله عنه او عمر رضى الله عنه خپل ځاى

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناستي نه دي ټاکلي بلکي د امارت لپاره ئې مناسب شخصيتونه نومولي، د دوی په اړه وروستۍ پرېکړه په جومات کي او د مسلمانانو په اتفاق شوې، له بيعت نه وروسته اميران شوي، نه فقط د دوی له لوري په نومولو سره، يو وايي چي بيعت د امارت لپاره شرط دئ، يوازي د بيعت په نتيجه کي څوک امير کېدی شي، نه دا چي يو څوک به له نورو لارو امير کېږي او بيا به خلک د بيعت مراسم ترسره کوي!! خو بل وايي چي لومړی امير ټاکل کېږي او بيا د بيعت مراسم ترسره کېږي، بيعت د امارت لپاره د شرط په توګه نه بلکي د خلکو د واجب په توګه ئې وړاندي کوي .... آيا له داسي ژور اختلاف سره سره به د يووالي هيله څنګه ترسره کېږي؟! آيا له دې پرته بله چاره لرو چي لومړی دا اختلاف پای ته ورسوو، يو بل ته د وروری لاس ورکړو او بيا په ګډه مخکي ولاړ شو؟!!

زه د ليکوال د رسالې د عنوانونو ترتيب ته له پامه پرته؛ هر عنوان په بېله توګه څېړم، هغه تر نورو رامخکي کوم چي ليکوال ته تر ټولو علمي بحث بر ېښېدلی او له کوم آيت او حديث نه ئې هم د هغه په ګټه د خپلي خوښي تعبير او تفسير وړاندي کړی.

حکمتيار

(c) ketabton.com: The Digital Library

اسلامي خليفه به څنګه؟ او د چا له لوري غوره کېږي؟

ليکوال تر پورتني عنوان لاندي له يوې خوا داسي ليکي: په دې باب د اسلامي امت د وړاندينو اسلافو او مجتهدينو کړې هڅي بس دي، هغوی په لوړ علمي ديانت او ايمانداری سره اسلامي شريعت د تعبير او تشريح ډګر بشپړ کړی. کومي نوې تشريح ته او تعبير ته اړتيا نشته!! او له بلي خوا بيا د شاه ولي الله رحمه الله په رأيي استناد کوي او ليکي چي هغه د اسلامي خليفه د ټاکلو څلور طريقې په ګوته کړې دي!! مخکي له دې چي دا طرحي وڅېړو جناب ته څو عرايض لرو:

- تا خو د خپلي رسالې په مقدمه کي ليکلي دي چي د مخکنيو علماوو هڅي کافي نه دي، تشريح ته ضرورت لري نو ځکه تا د دغي رسالې د ليکلو زحمت ايستلی!! اوس څنګه ليکې چي د دوی هڅي بس دي او تشريح او تعبير ته ضرورت نشته؟! مخکنۍ خبره دي هېره کړې او که دا چي غواړې ووايي: تا او ستا په څېر کسانو ته دا کار جائز دي او نورو ته نه؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

- ستا استادانو خو د اجتهاد لړۍ د شاه ولي الله رحمه الله تر دورانه ډېر د مخه ختمه ګڼلې، ته څنګه شاه ولي الله د داسي مجتهدینو په لړ کي نیسې چي رأیه ئې بشپړه ده، شریعت ئې بشپړ کړی او تر ده وروسته هیچا ته د دې حق نشته چي د ده د آراوو په اړه څه ووایي؟!
- راشه چي ستا هغه څلور (بنسټونه) واقعاً په علمي توګه وڅېړو چي د اسلامي خلیفه انتخاب دي په هغوی کي منحصر کړی!

لومړی بنسټ:

د اهل الحل و العقد له لوري د خلیفه ټاکنه:

دا خبره کاملاً بې بنسټه او بې دلیله ادعاء ده چي ابوبکر رضی الله عنه د اهل حل و عقد لخوا غوره شوی، دا ادعاء یوازي په هغه صورت کي د منلو وړ وه چي د صحابه څو محدود مشران، په داسي ځای کي راغونډ شوي وی چي عامو خلکو ته د ورتلو او څه ویلو اجازه نه وه او د دوی له لوري ابوبکر رضی الله عنه انتخاب شوی وی!! حال دا چي خبره کاملاً د دې عکس ده، د سقیفه بني ساعده په داسي عامي غونډې کي د خلیفه د انتخاب په اړه بحث شوی چي هر چا په کي برخه اخیستی شوه، ابوبکر او عمر رضی الله عنهما هم ډېر وروسته ورغلي، علي رضی الله عنه د رسول الله صلی الله علیه و سلم د غسل او تکفین په چارو مصروف وو، د غونډې اکثریت برخه وال انصار او په ځانګړې توګه خزرجیان ول، لږو مهاجرینو په کي برخه اخیستې وه، په هغي غونډې کي د خلیفه د تعیین په اړه بېل بېل نظریات وړاندي شوي، په پای کي د غونډې برخه والو د ابوبکر رضی الله عنه په خلافت توافق کړی، خو هغه د دې غونډې د

(c) ketabton.com: The Digital Library

توافق له مخي د خليفه په توگه نه دئ ټاکل شوی، بلکي هغه مهال د خليفه په توگه غوره شو چي خلکو په جومات کي له ده سره بيعت وکړ، نه په سقيفه بني ساعده کي خاص مشران د اهل حل و عقد په نامه راغونډ شوي او نه په جومات کي، څوک چي د ابوبکر رضی الله عنه انتخاب د اهل حل و عقد له لوري گڼي بې بنسټه، غيرعلمي او د حقايقو خلاف ادعاء کوي، ډېره عجيبه ده چي څوک په جومات کي د يوه چا انتخاب ته د اهل حل و عقد له لوري د انتخاب نوم ورکوي!! موږ خو د ابوبکر رضی الله عنه د انتخاب څرنگوالي ته په پام سره وايو چي د امير انتخاب بايد په جومات کي وي نه د ترڵو دروازو تر شا، بايد د ټولو هغو مسلمانانو په خوښه وي چي جومات ته تلی شي نه د څو کسانو له لوري، د معلن او غير مکره بيعت په نتيجه کي به امير کېږي نه له بيعت نه مخکي يا له بيعت نه پرته.

دا جنابان دي هغه روايت هم په پام کي ولري چي وايي: ابوبکر رضی الله عنه تر هغه ځان خليفه ونه گڼلو چي د يمن خلکو هم خپل بيعت ورته راولېږو.

دوهم بنسټ:

دا چي موجود خليفه راتلونکی خليفه ونوموي:

په دې کي شک نشته چي ابوبکر رضی الله عنه له ډېرو جليل القدره صحابه وو سره له مشورو وروسته او د دوی د تشويشونو له رفعه کولو او قناعت ترلاسه کولو وروسته مسلمانانو ته وصيت او سپارښتنه وکړه چي عمر رضی الله عنه د خليفه په توگه غوره کړي، خو پوښتنه دا ده چي عمر رضی الله عنه له همدې سپارښتني نه وروسته د خليفه په توگه غوره شوی

(c) ketabton.com: The Digital Library

که په جومات کې د ټولو حاضرو مسلمانانو له بيعت نه وروسته؟! حقيقت دا دئ چې د ابوبکر رضی الله عنه سپارښتنه او وصيت ملزمه او واجبي سپارښتنه نه وه، عمر رضی الله عنه د دې سپارښتني په اساس نه دئ خليفه شوی بلکي له هغه وروسته امير شو چې د خلکو بيعت ئې ترلاسه کړ، د ابوبکر رضي الله عنه لخوا څخه د ده انتخاب يوازي يو وړانديز وو، هغه ولس ته د عمر رضي الله عنه د غوره کولو وړانديز وکړ، خلکو دا وړانديز قبول کړ، عمر رضی الله عنه ئې د خلافت لپاره تر ټولو غوره وګڼلو او په خپله خوښه ئې له هغه سره بيعت وکړ او له همدې بيعت نه وروسته هغه د مسلمانانو خليفه شو. څوک چې له دې نه پرته بل تعبير وړاندي کوي څو پوښتني ترې لرو: که بالفرض محال ابوبکر رضی الله عنه خپل زوی ځای ناستی ټاکلی وی او مسلمانانو له هغه سره بيعت نه وی کړی او تر هغه ئې عمر رضی الله عنه غوره ګڼلی وی او له ده سره ئې بيعت کړی وی نو کوم يو به شرعي او قانوني خليفه وو؟ که احياناً عمر رضی الله عنه په جومات کې داسي څه ويلي وی چې مسلمانان ترې ناراضه شوي وی او له ده سره ئې بيعت نه وی کړی مور ته ووايئ چې له دې سره سره به عمر رضی الله عنه قانوني او شرعي خليفه وو؟ که ستاسو دا ادعاء ومنو نو بيا خو به يزيد ته هم د قانوني او شرعي خليفه په سترګه ګورو ځکه چې د موجود امير لخوا انتصاب شوی وو!! بيا به د هغو صحابه وو دا موقف څنګه توجيه کوو چې له يزيد سره ئې بيعت ونه کړ؟! آيا دوی د بيعت نه کولو حق درلود؟ که دا منې بيا خو بيعت کول د خلکو حق دئ، دوی حق لري چې د نومول شوي کس اهليت ته په پام سره پرېکړه وکړي، عمر رضی الله عنه ئې اهل

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګڼلی بیعت ئې ورسره وکړ او چا چې یزید نااهله ګڼلی له بیعت نه ئې ډډه کړې، په دې کار سره ئې ګناه نه بلکې د ثواب کار کړی!! که داسې نه وي نو بیا به د حسین رضی الله عنه په اړه څه وایو چې له بیعت نه ئې ډډه وکړه، شهادت ئې قبول کړ خو د یزید په لاس بیعت ته تیار نشو؟!! د دې معنی خو دا ده چې یو کس هغه مهال د موجود امیر له لورې د سپارښتنې په نتیجه کې شرعي امیر کېدی شي چې: ۱-د خلافت اهل وي او ۲- خلک ورسره بیعت وکړي.

درېیم بنسټ:

موجود خلیفه یوه داسې ډله غوره کړي چې د دوی له منځه به یو کس د امیر په توګه غوره کېږي.

په دې اړه لاندې وضاحت ضروري ګڼو:

د عمر رضي الله عنه له ټپي کېدو وروسته او له شهادت نه مخکې ځینو صحابه وو ترې وغوښتل چې د مسلمانانو لپاره خلیفه وټاکي، هغه په ځواب کې ورته وویل: که زه څوک ونه ټاکم او لاړ شم نو د هغه چا په سنت به مې عمل کړی وي چې تر ما غوره وو (یعني رسول الله صلی الله علیه و سلم) او که ئې وټاکم د هغه چا په سنت به مې عمل کړی وي چې هغه هم تر ما غوره وو (یعني ابوبکر رضی الله عنه)، إراده ئې دا وه چې څوک ونه نوموي، خو د نورو د اصرار په وجه ئې هغه شپږ کسان ونومول چې د خلافت لپاره تر نورو غوره او هر یوه ډېر پلویان درلودل، خپل زوی ته ئې هم وویل چې په دې ډلې کې برخه واخلي خو د امیر کېدو حق به نه لري، دوی ته ئې وویل چې له خپل منځ نه په یوه کس توافق وکړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

او بیا دغه کس د بیعت لپاره ولس ته معرفي کړي. له دغو شپږو کسانو نه درې د دریو نورو په گټه تېر شول، په پاته دریو کې عبدالرحمن بن عوف رضی الله عنه په دې شرط تنازل وکړ چې د پاته دوو په اړه به ده ته د پرېکړې صلاحیت ورکول کېږي، ده د عثمان رضي الله عنه او علي رضي الله عنه په هکله د مدینې له خلکو نه؛ د ښځو په شمول؛ تر درېو ورځو مسلسل پوښتنې وکړې، د دوی رأیه ئې ځان ته معلومه کړه، په جومات کې ئې دا خبره اعلان کړه چې د مدینې ډېری خلک د عثمان رضي الله عنه په امارت راضي دي، زه له دوی دواړو نه تاسو ته عثمان رضي الله عنه غوره کوم، خلکو توافق وکړ، بیعت ترسره شو او له دې وروسته عثمان رضي الله عنه خلیفه شو.

له دې بهیر نه چې کومې نتیجې ترلاسه کېدی شي نو هغه دا دي:

- که د امارت لپاره تر یوه نه زیات مستحق کسان موجود ول او هر یوه ئې یو شمېر پلویان درلودل او هغه ئې د امارت لپاره تر نورو غوره گڼلو، د دوی له منځ نه د یوه انتخاب به داسي ترسره کېږي لکه د عثمان رضی الله عنه انتخاب، یا به د کاندیدانو تر منځ د توافق او په یوه کس د اتفاق کولو له لارې ستونزه حل کوو او یا به له خلکو پوښتنه کوو او هغه څوک به راوړاندې کوو چې د مسلمانانو ډېری ئې تر نورو غوره گڼې.
- خو نه د کاندیدانو خپلمنځي توافق کافي دئ او نه د هیئت له لوري د اکثریت رأیه معلومول او د یوه کس نومول، بلکې وروستۍ پرېکړه به په جومات کې او د عامو مسلمانانو په خوښه او توافق کېږي.
- له دې نه معلومېږي چې د (نومولو) او (ټاکلو) تر منځ فرق دئ،

(c) ketabton.com: The Digital Library

نومول شوي کېدی شي تر یوه زیات وي خو د دوی له منځه د یوه ټاکل به د مسلمانانو په خوښه، په معلنې غونډې کې او له بیعت نه وروسته ترسره کېږي.

د عثمان رضی الله عنه له شهادت نه وروسته ځیني خلک علي رضی الله عنه ته ورغلل چې بیعت ورسره وکړي؛ هغه په ځواب کې ورته وویل: دا د ټولو مسلمانانو په توافق او خوښې پورې مربوط دئ او پرېکړه ئې باید په جومات کې وشي. همداسي وشول، علي رضي الله عنه په جومات کې او له بیعت نه وروسته خلیفه شو.

دا ښه مونږ ته ښيي چې بیعت د امارت لپاره شرط دئ، پوازي له بیعت نه وروسته څوک امیر کېدی شي نه له بیعت نه مخکې. له دې ښیر نه دا هم معلومېږي چې بیعت څرګند کار دئ نه پټ، د عامو خلکو کار دئ نه د خاصو، په جومات کې تر سره شوی نه په کوم قصر کې، ټول هغه خلک په کې برخه اخیستی شي چې جومات ته ئې په راتلو بندیز نشته.

څلورم بنسټ: استیلاء:

لیکوال تر دې عنوان لاندي لیکي: یو داسي تن چې هغه د خلافت د شرایطو درلودونکی (جامع) وي هغه پر خلکو غلبه ومومي او پر واک قبضه ټینګه کړي، نو په دې توګه هم خلافت جوړېږي، د راشدینو خلفاوو څخه وروسته د ټولو خلفاوو خلافتونه په دې توګه منعقد شوي!!

د محترم لیکوال په ځواب کې باید ووایو:

- دا ډېره د حیرانتیا خبره ده چې تاسو هغه چا ته د (خلیفه) نوم ورکوئ چې پیغمبر علیه السلام د (ملک) نوم ورکړی، هغه چې په زور

(c) ketabton.com: The Digital Library

مسلط شوي، امارت ئې په میراث ترلاسه کړی، په جومات کي نه بلکي په قصرونو کي امیران شوي.

- له کومو لارو چي دا امراء واک ته رسېدلي یوه ئې هم شرعي لار نه وه.
- د امیرالمؤمنین علي رضی الله عنه په ضد قیام او د هغه شهادت ته جائز او شرعي بڼه ورکول لوی جسارت دئ.
- که استیلاء جائز وګڼو بیا خو به د داسي فتنو لپاره لار پرانېزو چي د عثمان رضی الله عنه او علي رضی الله عنه په شهادت منتج شوې.
- د نېک او صالح انسان هغه کار د تقلید او تأیید وړ دئ چي د شریعت مطابق وي، د صحابه وو رضی الله عنهم په خپلمنځیو جګړو او د یزید په څېر امراوو ټاکني باندي استناد کول او دې ته ورته کارونه جائز ګڼل ستره اشتباه ده، هیڅ عالم او فقیه داسي غلطه خبره نه کوي.

عجیبه دا ده چي لیکوال تر همدې عنوان لاندي او څو سطره وروسته د مولانا محمد تقي عثماني دا اقوال رانقلوي: ... خلافت میراث نه دئ لکه څنګه چي په امپراطوریو کي دود دئ، او نه خلافت د عسکري ځواک په مټ ولاړو دیکتاتوریو په څېر بڼه لري... نه پوهېږو چي دا خبري او مخکنۍ څنګه سره تلفیقوي؟!! تقي عثماني صاحب خو نه میراثي خلافت مني او دې ته د خلافت په ځای د امپراطوري نوم ورکوي او نه په عسکري ځواک ترلاسه شوی خلافت مني!! خو لیکوال څو سطره مخکي دا دواړه امارتونه جائز او شرعي ګڼلي او د خلافت نوم ئې ورکړی!! نه پوهېږو چي آیا دې ته نه دئ متوجه شوی چي د (استیلاء) معنی همغه ده چي تقي

(c) ketabton.com: The Digital Library

عثماني ئي (د عسکري ځواک په مټ ولاړه واکمني) بولي او که کومه بله وجه لري؟!!

اهل الحل و العقد

لیکوال د اهل الحل و العقد تر عنوان لاندي لیکي:

"د خلیفه او امیر د ټاکلو لپاره په شریعت کي څلور لاري شتون لري:

لومړی لاره دا ده چي خلیفه د اهل الحل و العقد د څښتنانو، یعني د علماوو، قبایلي مشرانو، د نظامي او پوځي چارواکو له لوري په بیعت کولو سره تعین او غوره کېږي، څنګه چي حضرت ابوبکر صدیق رضی الله عنه خلیفه شو"

د دې ادعاء په ځواب کي وایو:

- په اسلام کي خو د امیر د ټاکلو یوازي یوه لار ده، او هغه څرګند او له اکراه او جبر نه پرته د مسلمانانو بیعت دئ، نه بل څه.
- دا یوه مغالطه او د حقیقت خلاف ادعاء ده چي ابوبکر رضی الله عنه د علماوو، قبایلي مشرانو او فوځي چارواکو له لوري غوره شوی!! حقیقت دا دئ چي ابوبکر رضی الله عنه د سقیفه بني ساعده په یوې عامي او آزادي غونډي کي د امارت لپاره نومول شوی او په جومات کي د امیر په توګه ټاکل شوی. له ده وروسته خلفاء هم په جومات کي او د بیعت له لاري غوره شوي، د دوی د انتخاب ترمنځ یوازي د نومولو په طریقه کي څه توپیر وو؛ نه د ټاکلو په څرنګوالي کي، د ټاکلو لار یوه ده او هغه د مسلمانانو عام او بلااکراه بیعت دئ نه بل څه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- که تاسو په قرآن، حديث او د صحابه وو د دور په رواياتو او ليکنو کي چيري هم د اهل الحل و العقد اصطلاح او د محدودو مشخصو اشخاصو له لوري په کوم خاص ځای او د تړلو دروازو تر شا د کوم امير د انتخاب بېلگه وښوده؛ نو ادعاء مو د منلو وړ ده، او که دا اصطلاح د امويانو او عباسيانو د دور زيږنده وي، هغه مهال رامنځته شوې وي چي امارت موروثي شو، اموي او عباسي شو، که داسي وي چي د محدودو اشخاصو له لوري د امير انتخاب د دې دور بدعت وي، دا اصطلاح سرکاري مفتيانو د موروثي قيادت د توجيه لپاره کارولې وي، بيا خو حقيقتاً چي ټگمارانو يوې عربي اصطلاح ته داسي رنگ ورکړی چي گواکي دا د کوم آيت يا حديث برخه ده.
- پوښتنه دا ده چي د اسلامي شريعت له مخي ولس د امير په ټاکلو کي څه حق او څه وجيبه لري؟ د امارت دنده د چا له لوري چا ته سپارل کېږي؟ د امارت د اهل تشخيص د چا کار دئ؟ آيا د ولس له بيعت او رضايت نه پرته د چا امارت شرعي مجوز لري؟ آيا د زور او جبر امارت جائز دئ؟ امير په جومات کي او د عوامو په خوښه ټاکل کېږي که په قصرونو کي او د تړلو دروازو تر شا د خواصو لخوا؟ ابوبکر، عمر، عثمان او علي رضي الله عنهم په جومات کي د ټولو لمونځ کوونکو له بيعت نه وروسته د اميرالمؤمنين په توگه غوره شول که د خاصو اشخاصو له لوري؟
- آيا د عمر رضي الله عنه هغه وينا مو اورېدلې چي د سقيفه بنی ساعده په غونډي کي ئې وکړه: "فمن بايع أميرا عن غير مشورة المسلمين فلا بيعة له ولا بيعة للذي بايعه تغرة أن يقتلا: که څوک د مسلمانانو له

(c) ketabton.com: The Digital Library

مشورې پرته له کوم امیر سره بیعت وکړي نه د ده بیعت ارزښت لري او نه د هغه چا چي بیعت ئې ورسره کړی، د دې وېره شته چي دواړه ووژل شي" !! د عمر رضي الله عنه دا وینا ډېر پرېکنده او قاطع حجت دئ د هغه چا په ضد چي د ټولو مسلمانانو له موافقې او مشورې پرته د څو کسانو بیعت د امارت لپاره کافي ګڼي، دا یوازي د درباري مفتیانو رأیه کېدی شي نه په دین د یوه پوه انسان رأیه. دا رأیه د سلاطینو په خدمت کي بوختو مفتیانو هغه مهال ورکړه چي د امیر انتخاب له جومات نه قصرونو ته او له عوامو نه درباري خواصو ته انتقال شو او په نتیجه کي ئې امارت موروثي او خانداني شو او یزید امیرالمؤمنین!! شو.

په دې اړه روایت داسي دئ:

عن ابن عباس قال : انقلب عبدالرحمن بن عوف إلى منزله بمنى في آخر حجة حجها عمر بن الخطاب فقال : إن فلانا يقول : لو قد مات عمر بايعت فلانا .... قال عمر : إني قائم العشية في الناس وأحذرهم هؤلاء الذين يريدون أن يغصبوهم أمرهم قال عبدالرحمن : فقلت : لا تفعل يا أمير المؤمنين فإن الموسم يجمع رعاع الناس وغوغاءهم وإن أولئک الذين يغلبون على مجلسک إذا أقمت في الناس فيطيروا بمقالتک ولا يضعوها مواضعها أمهل حتى تقدم المدينة فإنها دار الهجرة فتخلص بعلماء الناس وأشرافهم وتقول ما قلت متمكنا ويعون مقالتک ويضعونها مواضعها

فقال عمر : لئن قدمت المدينة سالما إن شاء الله لأتكلمن في أول مقام أقومه ....

له ابن عباس رضی الله عنه نه روایت دئ چي عبدالرحمن بن عوف د

(c) ketabton.com: The Digital Library
عمر رضی الله عنه په وروستي حج کي؛ په منی کي خپل ځای ته راګرځېدو وروسته عمر رضی الله عنه ته وویل: فلانی وایي چي که عمر مړ شو نو له فلاني سره به بیعت کوو، ... عمر رضی الله عنه وویل: زه ماخستن خلکو ته وینا کوم او خبرداری ورکوم چي ځیني خلک غواړي په دوی پوري اړوند کار (د دوی حق) ترې غصب کړي، عبدالرحمن وایي ما ورته وویل: اې امیر المؤمنینه! دا کار دلته مه کوه، دلته عام خلک راغونډ شوي، ستا د خبري په مطلب به سم پوه نشي، په ناسمه توګه به ئې تعبیر او نورو ته انتقال کړي، صبر وکړه او په مدینه کي دا کار وکړه هلته علماوو او مخورو ته خپله خبره وکړه، ستا د خبري په مطلب به پوه شي او .... عمر رضی الله عنه وویل: که مدینې ته روغ ستون شوم نو په لومړی وینا کي به دا خبره کوم... همداسي وشول، هغه په مدینه منوره کي د لومړی جمعې په خطبه کي د نورو خبرو په ضمن کي وویل:

إنه بلغني أن فلانا منكم يقول : والله لو قد مات عمر لقد بايعت فلانا فلا يغرن امرءا أن يقول : إن بيعة أبي بكر كانت فلتة فتمت فإنها قد كانت كذلک إلا أن الله وقى شرها وليس فيكم من تقطع إليه الأعناق مثل أبي بكر وإنه كان من خيرنا حين توفي رسول الله صلی الله علیه و سلم ....

ما ته دا خبره رسېدلې چي فلانی وایي: قسم په خدای که عمر مړ شو نو له فلاني سره به بیعت کوو، هیڅوک دي په دې نه غولېږي چي ووایي: د ابوبکر بیعت همداسي ناڅاپي او غیرمترقبه وو، هو همداسي وو، خو الله ئې له شره وژغورلو، خو اوس د ابوبکر په څیر داسي څوک نشته چي ټول پرې قانع وي، ...

(c) ketabton.com: The Digital Library
ګورئ چې دلته عمر رضی الله عنه د ځینو کسانو دا وینا غندي چې غواړي د سقیفۀ بني ساعده په څېر څوک راوړاندي کړي او بیعت ورسره وکړي، دا خطرناکه لوبه ګڼي، غواړي خلکو ته ووایي چې مه پرېږدئ ستاسو حق د ځینو کسانو له لوري غصب شي، د سقیفۀ بني ساعده غونډه هم یوه ناڅاپي، غیر مترقبه او عجولانه غونډه بولي، وایي چې الله تعالی په خپل فضل سره د هغې له شره وژغورلو، دا خبره هم کوي چې د ابوبکر په څېر داسي شخصیت نه مومو چې ټول خلک پرې قانع او راضي وي، او په پای کي وایي: که څوک د مسلمانانو له مشورې پرته له کوم امیر سره بیعت وکړي نه د ده بیعت ارزښت لري او نه د هغه چا چې بیعت ئې ورسره کړی، د دې وېره شته چې دواړه ووژل شي" !!

• ځیني خلک وایي: عوام د امیر په ټاکلو کي د څه ویلو حق نه لري، په دوی کي ځیني دومره غلو کوي چې عوامو ته د جاهلانو او احمقانو خطاب کوي او وایي چې د امیر د انتخاب حق جاهلانو او احمقانو ته نه دئ سپارل شوی!! ځیني خو دا خبره په ښه نیت کوي خو په دې نه پوهېږي چې د ښه نیت خبره باید په ښو الفاظو وکړي او داسي څه ونه وایي چې الله او د هغه پیغمبر ته وي ویلي او له اسلام نه د عوامو زړه تور کړي!! دې دوستانو ته وایو:

• موږ خو ټول قرآن په ډېر دقت سره لوستلی، ستا دا وینا مو نه صراحتاً او نه اشارتاً په کي موندلې، صحاح سته مو لوستلي؛ داسي حدیث مو نه دئ لیدلی چې ستا دغه وینا تأیید کړي، قرآن خو وایي چې الله تعالی د یوه (امي) قوم له منځه یو (امي) پیغمبر غوره کړ، د دې لپاره چې د ټولي

(c) ketabton.com: The Digital Library

نړۍ غوره امت ترې جوړ شي، او همداسي وشول، همدا امي او په ليک لوست نه پوهېدونکی قوم د ټول عالم لارښود شو، قرآن خو د اهل کتابو هغه علماء او مشايخ په سختو الفاظو رټي، چي ځان ئې تر نورو غوره ګڼلو او ويل به ئې: زموږ سيني له علومو ډکي دي، حتى له هغو خرو سره ئې تشبيه کوي چي کتابونه پرې بار وي!! قرآن خو ايمان او عمل د فضيلت لامل ګڼي نه بل څه، څلور راشد خلفاء خو په جومات کي د هغو خلکو لخوا غوره شوي چي د اهل کتابو احبارو به عوام کالانعام ورته ويل، همغه اصطلاح چي نن ئې د دوی ملګري کاروي!!

- دا دوستان دې ته متوجه نه دي چي احتياط بايد په دې کي وشي چي نومول شوي اشخاص اهل او د امارت وړ وي، نه دا چي څوک رأيه ورکوي. که له دوو داسي اهل شخصيتونو څخه چي د امارت لپاره وړ او مناسب وي، ټول ضروري مواصفات ولري، د علم، تقوی، امانت او اهليت په ګاڼې سمبال وي، يو ئې د عوامو په خوښه او د اکثريت په رأيه غوره شي، څه تاوان مو کړی؟ اشکال خو هغه مهال راولاړېږي چي اهليت په پام کي ونه نيول شي او يوازي د رأيو اکثريت ته اعتبار ورکړی شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

آیا د مشر لپاره موده ټاکل جائز دي؟

د لیکوال د دې ادعاء په اړه چې د امارت لپاره موده ټاکل جائز نه دي!! باید ووایو:

- لومړی باید په دې پوه شو چې د شریعت له مخې حرام او ناجائز څه ته وايي؟ ټول فقهاء او علماء په دې متفق دي چې یوازې هغه څه ته حرام او ناجائز ویلی شو چې الله تعالی او د هغه پیغمبر علیه السلام حرام کړي وي او د هغه پر حرام والي صریح او واضح نص دلالت کوي.
- څوک چې د امارت لپاره توقیت ناجائز ګڼي باید د تحریم نص ئې وړاندې کړي، په داسې حال کې چې په ټول قرآن او د پیغمبر علیه السلام په احادیثو کې هیڅ ځای نه صراحتاً او نه اشارتاً داسې نص موندلی شو چې توقیت حرام وګڼي، نو دا ښاغلي ولې له خپله ځانه هغه څه حرام بولي چې نه الله تعالی ورته حرام ویلي او نه د هغه پیغمبر علیه السلام؟! آیا دې ته متوجه نه دي چې جائز ته ناجائز ویل همدومره لویه ګناه ده لکه حرام ته حلال ویل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

• ځوک چي وايي په دې دليل دا کار ناجائز دئ چي صحابه وو نه دئ کړی!! دوی ته بايد ووايو چي هيڅ په دين پوه عالم او فقيه دا خبره نه کوي چي کوم څه صحابه وو نه وي کړي هغه حرام دي!! ټول پر دې متفق دي چي پرته له هغه څه چي الله تعالی او د هغه پيغمبر حرام کړي هر څه حلال دي، په حل او حرمت کي اصل دا دئ چي يوازي هغه څه حرام دي چي الله تعالی او د هغه پيغمبر حرام کړي. اصل دا نه دئ چي څه صحابه وو نه وي کړي هغه حرام دي، په سلگونو داسي کارونه شته چي صحابه وو نه دي کړي؛ لکه دا چي: دوی د پيغمبر عليه السلام احاديث د کتابونو په بڼه کي نه وو راغونډ کړي، دوی د فقهي کتابونه نه وو ليکلي، دوی په لوډسپيکر کي آذان نه دئ کړی، په موټر، الوتکو او بېړيو کي حج ته نه دي تللي، زموږ په څېر جامې، کميس او پرتوگ ئې نه دي اغوستي، ټوپک، بمونه، باروت ئې نه دي کارولي، داسي شهادت طلبانه عمليات ئې نه دي کړي چي له باروتو ډک واسکټ واغوندي او د دښمن خوا ته چاودنه وکړي، که محترم ليکوال په ټولو فقهاوو کي داسي څوک په گوته کړ چي ويلي ئې وي: څه چي صحابه وو نه دي کړي حرام دي؛ نو بيا دی ملامت نه دئ، خو که دا خبره ئې له ځانه کړې وه نو بايد تجديد نظر وکړي. که دی په دغه عقيده وي نو بيا خو ترې پوښتنه کوو چي تا د خپلي رسالې په ۲۹صفحه کي ليکلي: "د شرعي سياست هغه احکام چي په قرآن او سنت کي راغلي هغه دا دي: چي اسلام د حکومت کوم ځانگړی شکل نه دئ مخصوص کړی او نه ئې کوم خاص منهج د ټولو تفصيلاتو او جزياتو سره تعيين کړی. بلکي اسلام د حکومت کولو لپاره مبادي، اصول، او عامه

(c) ketabton.com: The Digital Library

احکام په ګوته کړي، چې خامخا د هغو رعایتول په هر ښار او هره زمانه کې لازم دي، او د حکومت د نظام جوړولو جزیات او تفصیلات تعینول د امت خوښې ته پرېښودل شوي، خو په دې شرط چې په دې ټولو کې به د هغو اصولو، مبادیو، او احکامو تابعداري کولای شي کوم چې د قرآن او سنت په نصوصو او د راشدینو خلفاوو په سنتو کې مشروع ګرځول شوي نو د حکومت نظام په اسلام کې د اسلامي مبادیو او احکامو تابع دی، نه د کوم ځانګړي شکل، او معین منهج، چې لنډییز یې په دې ډول دی: ..."

لیکوال د پورتني استدلال له مخې ځان ته او د خپل مسلک لیکوالانو ته دا حق ورکوي چې د اسلامي نظام په اړه داسې څه ولیکي چې د پیغمبر علیه السلام او صحابه وو رضی الله عنهم په دوران کې ئې مثال او بېلګه نه مومو، استدلال ئې دا دئ چې "د حکومت د نظام جوړولو جزیات او تفصیلات تعینول د امت خوښې ته پرېښودل شوي،.."

عجیبه دا ده چې د همدې خبري ترڅنګ وایي چې د امارت لپاره موده ټاکل په دې دلیل جائز نه دي چې صحابه وو دا کار نه دئ کړی!! د دې معنی خو دا شوه چې تا ته داسي خبره کول جائز دي چې صحابه وو او مخکنیو نه ده کړې خو بل ته ناجائز!! ته د اسلامي نظام په اړه داسي څه ویلی شې چې تر تا مخکي هیچا نه دي ویلي او دلیل دي هم دا دئ چې " د حکومت د نظام جوړولو جزیات او تفصیلات تعینول د امت خوښې ته پرېښودل شوي"

خو که بل څوک دا خبره کوي چې دا مسلمانانو ته پرېښودل شوې چې څوک د امارت لپاره غوره کوي، کوم واکونه او صلاحیتونه ورکوي،

(c) ketabton.com: The Digital Library
ځومره حقوق او امتیازات ورته ټاکي، د ځومره مودې لپاره ئې د امیر په توګه مني، څه شرایط ورته وضعه کوي، او وایي چې امارت د خلکو امانت دئ، دا د خلکو حق دئ چې چا ته ئې سپاري، تر کله ئې سپاري او کله ئې بېرته ترې اخلي... نو دا خبره په څلورو کتابونو ورته ناروا او ناجائز برېښي!!

ځوک چي د اسلام په حقیقت پوه وي هغه په دې عقیده دي چي د مسلمانانو مشر د دوی له لوري غوره کېږي، ده ته چي کوم صلاحیتونه او امکانات سپارل کېږي، که زکات او عشر دئ، که غنیمت یا فی دئ، که له کورنیو او بهرنیو لوریو سره کومه معامله وي، د جنګ یا د سولي، دا د ټول ولس (امانتونه) دئ، په دې امانتونو کي هر راز تصرف به د ولس په مشوره کوي، هر هغه تصرف چي د ولس د مشورې خلاف ئې کوي خیانت دئ، دا د ولس حق دئ چي ده ته ځومره واک ورکوي او تر کله ئې ورکوي او کله ئې بېرته ترې اخلي. دي د ولس خادم، وکیل او کفیل دئ نه آقا او بادار.

که موږ د راشدو خلفاوو ابوبکر صدیق، عمر، عثمان او علي رضی الله عنهم په څېر امین او متقي شخصیتونه پیدا کړل نو موږ به ئې هم د صحابه وو په څېر دائم العمر خلفاء ټاکو، او چي دا ممکنه نه ده، نو بیا خو د احتیاط تقاضاء دا ده چي د امیر لپاره موده وټاکو، که په خپل کار کي موفق وو بیا ئې غوره کړو او که نه د ده په ځای بل ځوک راوړاندي کړو او په دې توګه دې ته مجال پرې نږدو چي که ځیني خلک د موجود امیر عزلول ضروري ګڼي، په هغه کي د امارت د دوام کفایت او صلاحیت نه مومي او تر ده بل کس ورته اهل برېښي نو د مسلحانه پاځون لار غوره نه کړي او

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغسي پېښبي رامنځته نشي چي د عثمان رضی الله عنه او علي رضی الله عنه په شهادت منتج شوې.

د مشر لپاره القاب

لیکوال له مقدماتي خبرو وروسته بحث له دې پیل کړی چي د مسلمانانو د مشر لپاره اسلامي القاب او اوصاف کوم دي؟ درې نومونه ئې اسلامي القاب ګڼلي: خلیفه، امیرالمؤمنین او امام، په قرآن کي د خلیفه او امام ذکر راغلی، ابراهیم علیه السلام ته د امام او داؤد علیه السلام ته د خلیفه نومونه راغلي، د امیرالمؤمنین ذکر نه په قرآن کي شته او نه د پیغمبر علیه السلام په احادیثو کي، البته صحابه وو دا نوم د عمر رضی الله عنه لپاره غوره کړ، په قرآن کي د مسلمانانو مشران د اولي الامر (چارواکو) په نامه یاد شوي. د صحابه وو له لوري د یوه نوم غوره کول ښیي چي مسلمانان کولی شي خپل مشران په بل هر نېک نوم یاد کړي، په دې کي هیڅ مانع او حرج نشته. د قرآن او حدیث له مخي معلومېږي چي د (ملک: پاچا)، (ملک الملوک: شاهنشاه)، او داسي نومونه چي یوازي له الله تعالی سره ښايي او د مشر د واک او ستاینې په اړه غلو په کي شوې وي؛ ناجائز دي. لکه اعلیحضرت، والاحضرت، خو نور نومونه لکه مشر، ولس مشر، قائد، رئیس، سالار او دې ته ورته نومونه غوره کول هیڅ مانع نه لري. دې ته باید متوجه وو چي د صحابه وو په دور کي د نومونو او القابو په اړه ډېره سادګي لیدل کېده، تاسو که روایات وګورئ نو د هیچا لپاره به له غلو او ستاینې ډک القاب ونه مومئ، هر څوک ئې په خپل ساده نوم او کله

(c) ketabton.com: The Digital Library
هم په خپلي کنيه ياد کړی، دا هم د وروستيو زمانو بدعت وو چي اوږده اوږده القاب رايج شول، لکه علامة الدهر، قطب الاقطاب، شيخ القرآن والحديث، شمس المفسرين، آيت الله العظمی، حجة الاسلام والمسلمين، ... د کتاب په جلدونو باندي به وګورې چي د ليکونکي لپاره ئې څو سطره القاب کارول شوي.

د مشر مواصفات

ورپسې د خليفه او امير د صفاتو په لړ کي د شاه ولي الله رحمه الله د حجة الله البالغه په استناد ليکي چي د امير صفات دا دي: ۱- هغه به عاقل او بالغ وي، ۲- هغه به آزاد وي غلام به نه وي، ۳- خليفه به نارينه وي او ښځينه به نه وي، ۴- خليفه به زړه ور وي بزدل به نه وي، ۵- خليفه به ليدل، کتل، اورېدل کولی شي، ۶- خليفه بايد له هغو خلکو څخه غوره شي چي د هغوی شرافت او برتري په خلکو کي منلې وي د هغه د فرمانونو په منلو کي عار او نفرت محسوس نه کړي. ۷- په خليفه به خلک دا باور لري، چي هغه د حکومت په چارو کي د حق پلوي او پيروي کوي، ۸- خليفه به مسلمان، د علم څښتن او متقي وي، او په پای کي ليکي چي ۹- د پيغمبر عليه السلام هغه وينا (حديث) ته په پام چي "أئمه به د قريشو څخه وي" ضروري ده چي راشد خليفه قريشي وي.

دلته څو خبري ضروري ګڼو:

- څوک چي نن د شاه ولي الله رحمه الله په نظرياتو استناد کوي د دوی استادانو پرون هغه په دې دليل تکفير کړی وو چي ولي ئې پر مخکنی

(c) ketabton.com: The Digital Library

فقهي اکتفاء ونه کړه، ولي ئې نوي نظریات وړاندي کړل، ولي ئې د قرآن د ترجمې او تفسیر جسارت وکړ؟

- موږ په داسي حال کي چي د شاه ولي الله دروند او علمي شخصیت ته درناوی لرو، هغه ته د استاد په سترګه ګورو ځکه چي د قرآن له هغې فارسي ترجمې مو ډېره استفاده کړې چي ده لیکلې، له الله تعالی نه د هغو زحماتو اجر ورته غواړو چي اسلام ته د دعوت په لار کي ئې ایستلي او د هغو اذیتونو هم چي د جاهلانو له لوري ورسره مخامخ شوی. دلته باید ووایو چي په ځلورو لومړنیو مواصفاتو کي ورسره موافق یو، د پنځم په اړه دومره وایو چي که څه هم د امارت لپاره (صحت او قوت) ضروري شرطونه دئ، قرآن فرمايي: "إن خير من استأجرت القوي الامين: تر ټولو غوره کس چي استخداموې ئې هغه دئ چي قوي او امین وي"، خو دا چي ځیني تر هغه چا چي په یوه لاس، پښه، غوږ او سترګي معیوب وي؛ روغ او سالم کس او یا د جذابي څېرې خاوند تر بل غوره ګڼي، موږ ئې د لازمي شرط په توګه وړاندي کول بې ځایه تکلف او له ځانه جوړ شوي شرایط ګڼو. د شپږم او اوم په اړه وایو چي له دې معلومېږي چي شاه ولي الله رحمه الله د امیر په اړه د خلکو باور او اعتماد او دا چي هغه به په خلکو کي منلی او مخور وي ضروري ګڼي، له دې نه دا پوښتنه راولاړېږي چي که د خلکو باور او اعتماد شرط وي او له دې پرته څوک د امارت وړ نه دئ نو څنګه به پوهېږو چي خلک د فلان کس په اړه دا باور لري چي منلی او مخور دئ او د حق پلوي او متابعت کوي؟ آيا له خلکو نه له پوښتني پرته دا حقیقت معلومېدی شي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

او د نهم شرط په اړه څو خبري کول ضروري ګڼو:

د دې روایت په اړه ټول محققین موافق نه دي، ځیني ئې نه متن صحیح بولي او نه اسناد، او ځیني ئې د هغه مهال له شرایطو څخه ګڼي؛ نه په هره زمانه او هر ځای کي او د هر ملک په کچه ضروري شرط، له دې کبله چي د مدینې د انصارو اوس او خزرج تر منځ اوږدې جګړې تېري شوې وې؛ ګرانه وه چي د سعد بن معاذ رضی الله عنه له وفاته وروسته له دوی نه داسي امیر غوره شوی وی چي ټولو له زړه نه منلی وی، د حل یوازنۍ لار دا وه چي امیر له مهاجرینو څخه وی، دا محققین وایي که پیغمبر علیه السلام قریشیت د امارت لپاره ضروري شرط ګڼلی نو ولي ئې د انصارو د دروند او نومیالي مشر سعد بن معاذ رضی الله عنه په اړه فرمایلي چي که هغه ژوندی وی نو د مسلمانانو د مشر په توګه به مي ټاکلی وو.

څوک چي وایي امیر باید قریشي وي او قریشیت د امارت لپاره شرط ګڼي هغه ته وایو:

- دا رأیه د قرآن له صریح نص سره تصادم کوي، قرآن ټول خلک د یوه نسب خاوندان ګڼي، مکرر وایي چي ټول انسانان له یوه مور او پلار نه پیدا شوي، له یوه نسل څخه دي، بېل بېل قبایل او عشایر ئې د تعارف لپاره دي نه د تفاخر او تفاضل لپاره، هیڅ قبیله پر بلې هیڅ فضیلت نه لري مګر په تقوی سره، په اسلام کي نَسَبي فضیلت او یو تر بل په نَسَبي بنسټ ځان غوره ګڼل مردود دي.
- که دا رأیه ومنو بیا خو باید یهودانو ته هم دا حق ورکړو چي ځان تر

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټولو قومونو په دې دلیل غوره وګڼي چې د ابراهیم علیه السلام اولاد دي او ډېر پیغمبران په دوی کې مبعوث شوي!! خو قرآن هغه مهال دوی تر ټولو قومونو غوره ګڼي چې ایمان ئې راوړی او د الله تعالی په لار کې ئې هجرت او جهاد کړی او هغه مهال ئې د نړۍ تر ټولو ذلیل قوم ګڼلی چې بغاوت ئې کړی او د شرک او نفاق لار ئې غوره کړې، له دې نه خو په ښکاره توګه معلومېږي چې د فضیلت لاملونه نسبي نه بلکې فکري او اعتقادي دي، یوازې په نېک عمل سره یو کس یا قوم پر بل فضیلت تر لاسه کولی شي.

- که داسې وی نو پیغمبر علیه السلام به ځنګه فرمایل چې که سعد بن معاذ (د انصارو دروند مشر) ژوندی وی نو هغه به مې د مسلمانانو د خلیفه په توګه ټاکلی وو. څوک چې سعد رضی الله عنه پېژني او له هغو بې نظیره خدمتونو خبر وي چې ده او د ده ترمشرۍ لاندې د اوس قبیلې د اسلام او مسلمانانو لپاره کړي، پیغمبر علیه السلام او مهاجرینو ته ئې پناه ورکړه، دی او قوم ئې د الله تعالی په لار کې قربانۍ ته چمتو شول، نو یقیناً چې تر سعد بن معاذ نه به هیڅوک د خلافت لپاره زیات مستحق ونه ګڼي او که هغه ژوندی وی نو له شکه پرته به ټولو مسلمانانو د ابوبکر او عمر رضی الله عنهما په شمول هغه ته د بیعت لاس اوږدولو، خزرجیانو به هم د پیغمبر علیه السلام له پرېکړې سره توافق کاوو. د نړۍ ټول مؤمنان تر قیامته پورې د سعد رضی الله عنه او د ده د توریالي او مؤمن قوم د ستر احسان، همت، مېړاني او قربانیو پوروړي دي.

د سعد رضی الله عنه عظمت او مقام له لاندې روایاتو درک کولی شو:

(c) ketabton.com: The Digital Library

عن جابر بن عبدالله قال رسول الله صلى الله عليه وسلم اهتز عرش الرحمن لموت سعد بن معاذ

له جابر بن عبدالله نه روایت دئ چي رسول الله صلی الله علیه وسلم وفرمایل: د رحمن خدای عرش د سعد بن معاذ په مړیني ولړزېدو.

کله چي هغه ټپي شو نو پیغمبر علیه السلام په جومات کي د هغه لپاره ځای جوړ کړ چي ورته نږدې وي او په خپله ئې پالنه او عیادت وکړي.

عن عائشة قالت لما أصيب سعد بن معاذ يوم الخندق رماه رجل في الأكحل (عرق وسط الذراع) فضرب عليه رسول الله صلى الله عليه وسلم خيمة في المسجد ليعوده من قريب .

عن البراء بن عازب قال: أهدي لرسول الله صلى الله عليه وسلم سرقة من حرير فجعل القوم يتداولونها بينهم . فقال رسول الله صلى الله عليه وسلم (أتعجبون من هذا ؟) فقالوا نعم . يا رسول الله، فقال (والذي نفسي بيده لمناديل سعد بن معاذ في الجنة خير من هذا) رواه البخاری

له براء بن عازب نه روایت دئ چي رسول الله صلی الله علیه وسلم ته له وربښمو اوبدلې یوه ټوټه هدیه ورکړی شوه، خلکو په خپل منځ کي لاس په لاس کوله، رسول الله صلی الله علیه وسلم وفرمایل: آیا دې ته حیران یئ؟ وئې ویل: هو! یا رسول الله! نو هغه وفرمایل: په هغه ذات چي زما سا ئې په واک کي ده په جنت کي د سعد بن معاذ د لاس پاکولو تولیاوي تر دې ډېري غوره دي.

دا همغه سعد دئ چي ابوجهل ته ئې په مکه کي داسي غابښ ماتوونکی ځواب ورکړی وو چي چا ئې تصور هم نشو کولی، مکې ته د عمرې لپاره

(c) ketabton.com: The Digital Library

تللی وو، د أمیه بن خلف په کور کي ئې واړول، هغه ورته وویل: صبر وکړه، کله چي غرمه شي او خلک غافل شي ولاړ به شې او طواف به وکړې، کله چي سعد طواف کولو ناڅاپه ابوجهل راڅرګند شو او وئې ویل: دا څوک دئ چي د کعبې طواف کوي؟ سعد وویل: زه سعد یم، نو ابوجهل ورته وویل: داسي په ډاډ او امان سره د کعبې طواف کوې په داسي حال کي چي محمد او د ده ملګرو ته مو پناه ورکړې؟! خبره ئې سره کښته پورته کړه، امیه سعد ته وویل: غږ دي تر ابوالحکم مه لوړه وه، هغه د دې وادي مشر دئ، بیا سعد وویل: په الله قسم چي که مي د کعبې له طوافه منعه کړې د شام د تجارت لار به دي قطعه کړم.

انطلق سعد بن معاذ معتمرا قال فنزل على أمية بن خلف أبي صفوان وكان أمية إذا انطلق إلى الشأم فمر بالمدينة نزل على سعد فقال أمية لسعد انتظر حتى إذا انتصف النهار وغفل الناس انطلقت فطفت فبينا سعد يطوف إذا أبو جهل فقال من هذا الذي يطوف بالكعبة ؟ فقال سعد أنا سعد فقال أبو جهل تطوف بالكعبة آمنا وقد آويتم محمد وأصحابه ؟ فقال نعم فتلاحيا بينهما فقال أمية لسعد لا ترفع صوتك على أبي الحكم فإنه سيد أهل الوادي ثم قال سعد والله لئن منعني أن أطوف بالبيت لأقطعن متجرک بالشام .

دا همغه سعد دئ چي له بني قریظه سره معامله د ده پرېکړې ته پرېشودی شوه، کله چي هغه پر خپلي سپرلۍ راورسېد پیغمبر علیه السلام صحابه وو ته مخ کړ او وئې فرمایل: د خپل سالار په وړاندي ودرېږئ، هغه ته ئې وفرمایل: دې خلکو تا ته د پرېکړي واک درکړی، هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library
وويل: جنګيالي دې ووژل شي او ماشومان دې د مسلمانانو تر منځ ووېشل شي. پيغمبر عليه السلام وفرمايل: د الله تعالی د حکم مطابق پرېکړه دي وکړه.

أن أناسا نزلوا على حكم سعد بن معاذ فأرسل إليه فجاء على حمار فلما بلغ قريبا من المسجد قال النبي صلى الله عليه وسلم (قوموا إلى خيركم أو سيدكم) . فقال (يا سعد إن هؤلاء نزلوا على حكمک) . قال فإني أحكم فيهم أن تقاتل مقاتلتهم وتسبى ذراريهم قال (حكمت بحكم الله أو بحكم الملک)

(c) ketabton.com: The Digital Library

اسلامي شورى

ليكوال تر دې عنوان لاندې ليکي چې: "په رښتيا هم په اسلامي نظام کې د دولت د تقنيني چارو د تنظيم او ښه سمون لپاره اړتيا ده چې اسلامي شورى د يوې ځانګړې قوې په توګه شتون ولري، له دې پرته هيڅ نظام او قانون مشروعيت نشي درلودلاى... " بيا ئې د اسلامي امارت د دستور دا مادې رانقل کړې دي:

"۴۶ماده:- اسلامي شورى هغه مقننه قوه ده چې غړي ئې حد اکثر د لومړۍ درجې ولايتونو څخه درې، د دوه يمې درجې ولايتونو څخه دوه، او د دريمې درجې ولايتونو څخه يو تن تشکيلوي، چې د امير المؤمنين له خوا انتصابيږي.

۴۷ماده:- د اسلامي شورى غړي به د اهل الحل و العقد صفتونه لري.

که چيري اميرالمؤمنين د استعفاء اراده وکړي، د خپلې استعفاء په باب به د قاضي القضات، د وزيرانو د شورى د رئيس، او د اسلامي شورى د رئيس په ګډون مجلس ته خبر ورکوي، وروسته به له څنډه پرته د قاضي القضات، وزيرانو د شورى رئيس او اسلامي شورى د رئيس په ګډون

(c) ketabton.com: The Digital Library

غونډه کوي او تصمیم نیسي (۸-۹ مخ)"

د دې په ځواب کي باید ووایو: اعتراض دا نه دئ چي د امارت په اساسي قانون کي د شورى یادونه شوې که نه، اعتراض دا دئ چي د شورى غړي د چا له لوري غوره کېږي؟ د ولس استازي دي که د امیرالمؤمنین د خوښي استازي؟ د نړۍ تر بدو نه په بد استبدادي نظامونو کي هم شورى شته، خو د مطلق العنانو واکمنانو د خوښي داسي انتصابی شورى گانی چي د واکمنانو په خدمت کي وي او د هغوی اوامرو ته قانونی بڼه ورکوي، نه داسي شورى چي د ولس له باصلاحیته استازو څخه جوړه شوې وي. اعتراض دا دئ چي نه پیغمبر علیه السلام د خپلي خوښي انتصابي شورى درلوده او نه راشدینو خلفاوو، د انتصابي شورى گانو لړۍ هغه مهال پیل شوې چي خلافت په سلطنت بدل شو، پرېکړي له جومات نه قصر ته انتقال شوې او د شورى غړي د سلاطینو له خوا انتصاب شوي.

د پیغمبر علیه السلام او د راشدینو خلفاوو د شورى ځای خو مسجد وو، کله چي د مسلمانانو شمېر زیات شو؛ نو پیغمبر علیه السلام له دوی نه د عرفاء او نقباء په نامه د دوی داسي استازي وغوښتل چي د خپل خپل قوم له لوري به معرفي کېدل، ټول هغه کسان د شورى غړي وو چي د بدر په جگړي کي ئې برخه اخیستې وه، څوک چي له دې حقیقت سره توافق نه لري نو مهرباني دي وکړئ او مونږ ته دي د دې دور یوه داسي انتصابي شورى راوښیئ چي غړي ئې د پیغمبر علیه السلام او یا راشدینو خلفاوو په خپله خوښه ټاکل شوي وي! دا د اسلام په اړه ډېر کرکجن تور دئ چي وایي: اسلام یوه شخص ته دا حق ورکوي چي د مطلق العنان واکمن په

(c) ketabton.com: The Digital Library

توګه د خپلي خوښي داسي انتصابي شوری جوړه کړي چي پرېکړو ته به ئې هم التزام نه لري او يوازي هغه پرېکړي به ئې مني چي د ده خوښي وي!! اسلام خو دا د مسلمانانو يو اجتماعي صفت ګڼي چي کارونه ئې په مشوره ترسره کېږي: (و امرهم شوری بينهم)، کوم عاقل يا کم عقله انسان به په دې نه پوهېږي چي هغه شوری هيڅ ارزښت نه لري چي غړي ئې د ولس معتمد استازي نه وي، ولس پرې اعتماد ونه لري او ولس د هغوی پرېکړي معتبره ونه ګڼي، فقط د يوه شخص له لوري غوره شوي وي؟!

که څوک په قرآن ايمان لري نو د شوری په اړه دغه يو آيت هم ورته کفايت کوي، دا آيت شوری او مشوره د ټولو مؤمنانو او د دوی د ټولني يوه ځانګړتيا ګڼي، د دې آيت له مخي هيڅوک دا حق نه لري چي کوم مسلمان په داسي چارو کي له مشورې محروم کړي چي په ټولو مسلمانانو پوري مربوط وي، يا به په خپله مخامخ پوښتل کېږي او يا د خپل معتمد استازي له لاري، پيغمبر عليه السلام د بدر د جګړي پرېکړه هغه مهال وکړه چي ټولو بلااستثناء پرې توافق وکړ، د احد په جګړي کي له خپلي رأيي تېر شو او د هغو ځوانانو رأيه ئې قبوله کړه چي غوښتل ئې له دښمن سره له مدينې نه بهر مخامخ شي، که څوک د پيغمبر عليه السلام امتي وي او د هغه مبارک په سنت عمل کول غواړي نو بايد مشورې ته همدومره اهميت ورکړي، که هغه پيغمبر عليه السلام چي الله تعالی د ټولو انسانانو د معلم او لارښود په توګه غوره کړی او په هر ګام کي ئې ورته وحي کوله شوری ته دومره اهميت ورکوي چي له خپلي رأيي د ځو ځوانانو د غوښتني په وړاندي تېرېږي نو د بل چا به څه حيثيت وي چي هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځان عقل کل وګڼي او د شورى پرېکړو ته تابع نه وي؟!! په دې کې هيڅ شک نشته چې يوه کس ته مطلق العنان واک سپارل په اسلامي شريعت کې هيڅ مجال نلري، دا د سرکاري او درباري مفتيانو فتوى کېدى شي نه له قرآن او سنت نه راولاړه شوې فتوى. دې ته مو بايد پام وي چې کله د مسلمانانو شمېر زيات شو نو پيغمبر عليه السلام لدوى نه وغوښتل چې خپل استازي ورمعرفي کړي، دا استازي د نقباء په نامه يادېدل او دا پيغمبر عليه السلام په خپله نه غوره کول؛ بلکې ولس ته ئې ويل چې تاسو ئې رامعرفي کړئ، دا په حقيقت کې د ولس منتخب استازي ول.

بخاري ليکي: (النقباء) جمع نقيب وهو عريف القوم وناظرهم والمراد الذين اختارهم الأوس والخزرج نقباء عليهم بطلب من النبي صلى الله عليه وسلم

نقباء د نقيب جمع دئ چې د قوم پېژندوى او ناظر ته وايي او دلته مراد ترې هغه خلک دي چې د اوس او خزرج له لوري د رسول الله صلى الله عليه وسلم په غوښتنه غوره شول.

آيا امير يا خليفه د شورى د پرېکړو په مراعات مکلف دئ؟

دا د همدرد صاحب د رسالې بل عنوان دئ چې موږ کټ مټ رانقل کړی.

تر دې عنوان لاندې هغه ادعاء کوي چې "جمهور متقدمين علماء وايي: ځان ته د شورى د غړو د رأيو په معلومولو وروسته به امير پر هغه څه باندې عمل کوي کومې ته چې د هغه پوهه او بصيرت رسي، اګر که

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه د شورى د غړو د رايي سره توپير او اختلاف ولري د هغوى په اند : د مشاورت كولو معنى دا نده چي امير دي د شورى د غړو تابع وي!! هغوى د الله جل شأنه په دې قول استناد كوي (و شاورهم فى الامر فاذا عزمت فتوكل على الله) هغوى وايي: دا آيت په دې دلالت كوي چي له مشاورت وروسته د عزم څخه مراد د امير عزم دئ او كه په امام باندي د شورى د غړو اتباع كول واجب واى، نو بيا به د (عزمت) په ځاى عزمتم ويل پكار و، نو هر كله چي د عزم اختيار امام ته وركړل شو، جوته شوه چي د مشاورت كولو څخه وروسته د روستۍ پرېكړي حق هم يوازي امام لري.

كه څه هم ليكوال د هغو كسانو رأيه هم رانقل كړې چي پر امام باندي د شورى د پرېكړو اتباع واجبه ګڼي او له علي رضى الله عنه نه روايت شوي هغه حديث باندي استناد كوي چي فرمايي:

له پيغمبر عليه السلام نه د دغه آيت د (عزمت) د لفظ په اړه پوښتنه وشوه چي د عزم معنى څه ده؟ او هغه وفرمايل: د رأى له خاوندانو سره مشوره او بيا د دوى د رأيي متابعت، يعني له مشورې نه چي كومه پرېكړه راوځي هغه منل او په هغې پسي تلل.

د حديث الفاظ دا دي:

روى ابن مردويه عن علي بن أبي طالب قال : [سئل رسول الله صلى الله عليه وسلم عن العزم ؟ فقال مشاورة أهل الرأي ثم اتباعهم]

د ليكوال په ځواب كي څو خبري ضروري ګڼو:

- عجيبه ده چي څوک د پيغمبر عليه السلام حديث نه مني او هغه چا ته د عالم او علامه لقب وركوي او رأيه ئې مني او عمل پرې كوي چي رأيه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ئې هم سل په سلو کې د حدیث **خلاف** ده او هم د قرآن **خلاف**!!! که ته په دې حدیث باور لرې نو بیا خو بله هره رأیه باید لري وغورځوې او مدعي ته ئې نه د عالم په سترګه وګورې او نه د **علامه** لقب ورکړې!!

- ډېر خلک داسي دي چي د دلیل په ځای د اکثریت په زور خپله خبره په نورو منل یا تپل غواړي، کله چي د کومي رأیي په اړه نه دلیل ولري او نه د کوم منلي شخصیت نوم واخیستی شي نو وایي: دا د جمهور علماوو رأیه ده!! خو که ترې پوښتنه وشي چي له دغو علماوو نه د څو کسانو نومونه واخله نو د ګوتو په شمېر نومونه هم نشي اخیستلی. د یوې رأیي د سموالي لپاره خو دلیل دا نه دئ چي څومره کسان ئې مني، د مسلمان لپاره خو دلیل دا دئ چي له قرآن او سنت سره مطابقت ولري، که احیاناً د نړۍ ټول خلک پر یوې غلطي خبري ټینګار وکړي او هغه سمه وګڼي دا د هغې د سموالي دلیل نه شي کېدی.

راشئ وګورو چي د دغه آیت په اړه دا تعبیر څومره وزن لري چي لیکوال جمهور متقدمینو ته منسوب کړئ. د آیت الفاظ دا دي:

{qÒÿRy]w É=ü)$$á‹Îî $âù MYäqÏr NG9 MZÏ «!$# `B 7pJôm‘ $JÎû

#Cfù ÍÞD[$ ’Î Nèdö‘$©r Nç; öyøÇó$ Nåk]ã ß#ôã$ 7Ïq ôÏB

آل عمران: ۱۵۹ ÇÎÈ û,Î#Ïj.qGÜßJø9$# =Ïtä ©!$# bÎ) «!$# ’?ã ö@ª.qGù Mø•ã

نو د خپل رب د رحمت په وجه ورته نرم شوې او که ته بدخولی او سخت زړی وی، نو ستا له شا و خوا به خواره شوي وو، نو دوی ته عفو

(c) ketabton.com: The Digital Library

وکړه، بخښنه ورته وغواړه او په کارونو کې مشوره ورسره کوه، نو چې عزم دې وکړ بیا خو په الله توکل وکړه، یقیناً چې الله توکل کوونکي خوښوي.

د دې مبارک آیت لارښووني دا دي:

د قائد لپاره په خپلو ملګرو نرمي کول د الله تعالی یوه پېرزوینه ده، ته د دغې الهي پېرزوینې په سبب په خپل امت زړه سوانده او مهربان یې، د بدخولو او سخت زړو مشرانو په څېر نه یې، د داسي مشرانو په څنګ کې یوازي ذلیل انسانان راغونډېږي، که په تا کې دا نیمګړتیاوې وی نو دا ستا په شا او خوا کې راغونډ شوي مسلمانان به ټول درنه خواره شوي وو، د دوی اشتباهات نباید د دې باعث شي چې د نرمي په ځای سختي وکړې، د خوږو خبرو په ځای ئې په ترخو او تندو خبرو استقبال کړې او د لطف او مهربانۍ په ځای ئې په خپلو غلطیو سخت ونیسې، د دوی پر غلطیو سترګې پټې کړه، له الله نه ورته مغفرت وغواړه. داسي نه چې د دوی اشتباهاتو ته په پام سره دا فیصله وکړې چې له دې نه وروسته به له دوی سره مشوره نه کوم، نه؛ په کارونو کې مشوره ستا واجب او د دوی حق دئ، ته مکلف یې چې له دوی سره به مشوره کوې، حتی له هغو سره هم چې مشورې ئې کمزوري دي او د مخکنیو کمزورو مشورو په سبب ئې څه ستونزې هم راولاړې کړې دي. د مشورې په نتیجه کې چې کومه پرېکړه په لاس درغله، د پلي کولو لپاره ئې ملا وتړه او پر الله توکل وکړه، داسي متوکلین د الله خوښ وي.

که په دې آیت کې لږ غور وکړئ نو د اسلام له نظره به د شوری په

(c) ketabton.com: The Digital Library
څرنګوالي او اهمیت ښه پوه شئ، په دې مبارک آیت کې څو اساسي ټکي زمونږ مخې ته راځي:

پیغمبر علیه السلام ته امر شوی چې مشوره به کوې، که الله تعالی خپل پیغمبر په مشوره مکلف کوي او دا د ده واجب ګڼي، نو د عادي مشر په اړه به د دې حکم تقاضاء څه وي، هغه چا ته چې الله ورته وحي کوي او د ټولې نړۍ لپاره ئې لارښود ليږلی، امت وربانديې ایمان لري او د ده په اطاعت مکلف شوی، که ده ته د مشورې کولو امر کوي؛ نو بل څوک به څه حیثیت لري چې له مشورې ځان مستثنی کړي.

دا د مشورې حکم د هغو کسانو په اړه راغلی چې ځیني اشتباهات ترې شوي، د دوی له اشتباهاتو سره سره الله تعالی پیغمبر ته امر کوي چې له همدغو سره به هم مشوره کوې.

پیغمبر علیه السلام ته ویل شوي چې تصمیم به له مشورې وروسته نیسې، داسې نه چې مخکې له مشورې کومه فیصله له ځان سره وکړې او بیا نور هسې د خوشحالولو لپاره راوغواړې او د خپلې رأیې په ګټه تأیید ترې ترلاسه کړې.

له مشورې نه چې کومه فیصله راوځي، که څه هم ستا د رأیې خلاف وي او ته په هغې کې مصلحت نه ګورې، له څه تزلزل او وېرې پرته ئې د عملي کولو لپاره ملا وتړه او پرالله توکل وکړه.

د الله محبوب متوکل هغه دئ چې مشوره کوي، له مشورې نه د راوتلې فیصلې د عملي کولو لپاره ملا تړي او پر خپل رب توکل کوي.

متأسفانه ځینې کسان د مشورې داسې تفسیر او تعبیر وړاندې کوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

چي د ديکتاتورانو او مستبدو واکمنانو ډېر خوښېږي، هغوی وايي چي د عزم په صيغه کي خطاب مفرد ته متوجه دئ او له دې نه معلومېږي چي د پرېکړي واک زعيم ته ورکړی شوی!! حال دا چي دا ډېر غلط او کمزوری تعبير دی، په څو دلايلو:

دې ته ئې پام نه دئ کړی چي (عزم) له (شوری) نه وروسته ذکر شوی او د دې خبري معنی دا ده چي عزم او پرېکړه به د مشورې نتيجه وي، شوری به د فيصلو مرجع وي او د مشر تصميم به هم د شوری له منځ نه راوتلی وي.

دا ډېر ډېر کمزوری او بې بنسټه دليل دئ چي وايي دلته د (عزمت) صيغه د مفرد صيغه ده، نه د جمعي صيغه نو ځکه تصميم د مشر کار دئ نه د شوری د ټولو غړو!! دا جنابان متوجه نه دي چي د مفرد صيغه د دې لپاره راغلې چي د آيت په لومړي سر کي خطاب يوازي پيغمبر عليه السلام ته متوجه دئ، په دې خطاب کي ټولي صيغې مفردي دي: لکه: (لنت)، (کنت)، (حولک)، (فاعف)، (استغفر)، (شاورهم)، طبيعي ده چي وروستۍ صيغه به هم (عزمت) راتله نه عزمتم.

دې ته ئې پام نه دئ کړی چي (فإذا عزمت) ويل شوي، په عربي پوه انسان پوهېږي چي د (فا) توری ښيي چي (عزم) به د (مشاورې) نتيجه وي، يعني د مشورې په نتيجه کي چي کوم تصميم نيسې نو پر الله توکل وکړه.

د (توکل) يادونه هم تلويحاً دا مطلب په گوته کوي چي که احياناً پرېکړه ستا د رأيي خلاف راووته، پر الله توکل وکړه او له تشويش او تزلزل نه پرته د پرېکړي عملي کولو ته ملا وتړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دې ته ئې هم پام نه دئ کړی چي په دې آیت کي د مشورې امر په حقیقت کي د هغو خلکو په اړه شوی چي د احد په جګړې کي څه اشتباهات ترې شوي، د دې احتمال وو چي پيغمبر عليه السلام د دغو اشتباهاتو په سبب له هغوی سره تند چلند وکړي او له دې وروسته له هغوی سره له مشورې ډډه وکړي، الله تعالی ورته لارښوونه وکړه چي نرمي ورسره کوه، عفوه ورته وکړه، بخښنه ورته وغواړه او په کارونو کي مشوره ورسره کوه.

څوک چي ادعاء کوي چي په دې آیت سره د پرېکړې اختيار پيغمبر عليه السلام ته ورکړی شوی؛ هغه دي د پيغمبر عليه السلام له قول او عمل نه داسي کوم دليل راوړاندي کړي چي وښيي پيغمبر عليه السلام له دې آيت نه همدا مطلب اخيستی، مشوره ئې کړې خو پرېکړه ئې د خپلي خوښي کړې!! د پيغمبر عليه السلام په ټول مبارک ژوند کي هيڅوک داسي مورد نشي په ګوته کولی، داسي حديث نشي موندلی چي دا رأيه تأييد کړي، متأسفانه نه د آيت الفاظو او صراحتونو ته توجه کوي، نه له دې آيت نه د پيغمبر عليه السلام تعبير ته، له پيغمبر عليه السلام نه د دغه آيت د (عزمت) د لفظ په اړه پوښتنه وشوه چي د عزم معنی څه ده؟ او هغه وفرمايل: د رأی له خاوندانو سره مشوره او بيا د دوی د رأيي متابعت، يعني له مشورې نه چي کومه پرېکړه راوځي هغه منل او په هغې پسي تلل.

آيا د دغه صريح حديث په شته والي کي د بل چا داسي قول ته اعتناء کول چي هم د صريح آيت له الفاظو سره ټکر کوي او هم له څرګند او واضح حديث سره، لويه بې باکي او بې ځايه جسارت نه دئ؟!

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دې آيت شرحه او تفصيل بايد لومړی په خپله په قرآن کي ولټوو او وګورو چي آيا د شورى تر څنګ دا هم ويل شوي چي پرېکړه به يو کس کوي او که په مشورې کي د شاملو خواوو په رضايت او توافق سره؟ که مو په قرآن کي په دې اړه واضح لارښوونه وموندله نو پر قرآن د ايمان تقاضاء دا ده چي بله هره رأيه به لرې غورځوو، که څه هم چا جمهور علماوو ته منسوب کړې وي. قرآن په ډېر صراحت سره فرمايي چي پرېکړه به په مشورې کي د شاملو خواوو په رضايت کېږي، د البقرې د سورې په ۲۳۳ آيت کي داسي راغلي:

$Jĺĩõã y$Ÿã̲ Ẍù 9ã$±?r $Kkặ̈B Ú #•? `ã w$Áï #Š#‘& ŀôfù

او که دواړو (په خپله خوښه او رضايت) او په خپلو کي په (مشوره) له تي نه بېلول وغوښتل نو څه ګناه پرې نشته...

دا مبارک آيت له تي نه د ماشوم د بېلولو په اړه ښځې او مېړه ته وايي: په خپلو کي د (مشورې او رضايت) په نتيجه کي چي د خپل ماشوم د بېلولو په اړه کومه فيصله وکړئ نو څه الزام درباندې نشته او له مشورې پرته يا د يوه طرف د عدم رضايت په صورت کي هره پرېکړه د ګناه پرېکړه ده . يعني که مور پلار وغواړي چي د کوم ضرورت يا مصلحت له مخي ماشوم ته د تي ورکولو موده رالنډه کړي نو په دوه شرطه دا کار کولی شي: دواړه به په دې کار راضي وي او په خپلو کي به ئې مشوره کړې وي. (مشوره) او د (دواړو رضايت) او موافقه ئې شرط کړي. له دې آيت نه د اسلام له نظره د مشورې حقيقت څرګندېږي، له مشورې نه به هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرېکړه راوځي چي په مشورې کي برخه وال پرې راضي او متفق وي، په کومي مشورې کي چي د طرفینو رضایت شرط نه وي، یو طرف یوازي خپله رأیه څرګندوي او د وروستي تصمیم په نیولو کي څه حق نه لري او بل طرف یوازي د بل رأیه اوري او فیصله په خپل سر کوي، د مشاور له رضایت نه پرته، دا د استبدادي نظامونو شوری ده نه اسلامي شوری، مشوره دا نه ده چي یو طرف به له بل نه فقط نظر او رأیه غواړي او وروستۍ پرېکړه به دی په خپله کوي، مشوره د بل د رأیي معلومولو لپاره نه وي، داسي مشوره هیڅ ارزښت نه لري چي یو کس دي د نورو رأیه واوري خو پرېکړه دي په خپله او د نورو د موافقې او رضایت نه پرته وکړي، مشوره دې ته ویل کېږي چي د تفاهم او بحث په نتیجه کي د طرفینو د خوښي هغه پرېکړه ترې راووځي چي دواړه ورباندي راضي او متفق وي. چي پلار خپل اولاد ته د تي ورکولو په اړه په دې مکلف وي چي له خپلي مېرمني سره به مشوره کوي، په خپل سر به فیصله نه کوي، هره پرېکړه به د دواړو په مشوره او رضایت وي، نو امیر څنګه دا حق لري چي د عام ولس د شتمنیو او په دوی پورې اړوند قضایاوو کي په خپل سر او د نورو له مشورې او رضایت نه پرته فیصله وکړي، په ټولنې کي د ده حیثیت او مقام په هیڅ صورت کي هومره نه دی لکه د پلار او مېره حیثیت او مقام په خپلې کورنۍ کې، اسلام خو پلار ته په کورنۍ کي د (قوام یا قیم) نوم ورکړی، خو د ټولني مشر یا امیر ته ئې د (قیم) په ځای د (خلیفه او امین) نوم ورکړی، دی خو د عام ولس د امانتونو امین دی، په هیڅ امانت کي په خپله خوښه د تصرف کولو حق نه دی ورکړی شوی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځوک چي وايي امير يوازي په مشورې مکلف دئ، پرېکړه به دی په خپله خوښه کوي!! دا جنابان دي له قرآن او سنت نه کوم دليل وړاندي کړي، قرآن خو وايي چي د شورى پرېکړه بايد داسي وي چي په شورى کي د برخه والو رضايت تأمين شي؛ ستا نظر خو د قرآن د دې حکم خلاف دئ!! د پيغمبرعليه السلام له فعل او قول نه کومه بېلګه وړاندي کړه چي ستا دا نظر تأييد کړي، پيغمبرعليه السلام خو هيڅکله د مشوره کوونکو د اکثريت له رأيي سره مخالفت نه دئ کړی او د خپلي خوښي فيصله ئې نه ده کړې. ابوبکر او عمر رضى الله عنهما ته وايي: تاسو دواړه چي په هرڅه توافق وکړئ زه ورسره مخالفت نه کوم:

عن عبد الرحمن بن غنم [أن رسول الله صلى الله عليه وسلم قال لأبي بكر وعمر لو اجتمعتما في مشورة ما خالفتكما]

د خندق په جنګ کي ئې غوښتل د مدينې يهودان په دې قانع کړي چي د قريشو له ملګرتيا لاس واخلي چي په بدل کي به ئې د مديني د کجورو د يوه کال حاصل دوی ته ورکړي، په ځينو رواياتو کي راځي چي په دې اړه ئې څه ليکلي هم وو، خو د اوس او خزرج له دوو مشرانو سره ئې پرې مشوره وکړه، هغوی ورته وويل: يا رسول الله! که دا پرېکړه د وحي له مخي کوې نو موږ پرې اعتراض نه لرو، خو که ستا خپله رأيه وي نو په خدای قسم چي موږ د شرک په زمانه کي دوی ته باج نه دئ ورکړی اوس چي په ايمان سره الله تعالى موږ ته عزت راکړ څنګه به دوی ته جزيه ورکوو، پيغمبر عليه السلام له خپلي رأيي تېر شو او هغه پاڼه ئې وشکوله.

هيڅوک داسي مثال نشي وړاندي کولی چي پيغمبر عليه السلام دي

(c) ketabton.com: The Digital Library
له چا سره مشوره کړې وي خو پرېکړه دې د نورو له موافقې پرته په خپله خوښه کړې وي.

ځيني خلک د حديبيې په صلحې په غلطه توګه استناد کوي او وايي: پيغمبر عليه السلام دلته له مشورې پرته هغه معاهده امضاء کړه، نو دا ښيي چي امير په شورى او د شورى د پرېکړو په متابعت مکلف نه دئ!! دې جنابانو ته وايو:

- آيا دې ته متوجه يئ که نه چي دا معاهده چېري او په کومو شرايطو کي امضاء شوې؟ آيا پوهېږئ چي حديبيه د مکې جزء ده او قريشو پرې حکومت کولو؟ مسلمانان هلته د جګړې لپاره نه بلکي د عمرې لپاره تللي وو، د جګړې لپاره ئې تيارى نه درلود، دښمن هڅه کوله چي نښته رامنځته شي، ډېر شرارتونه ئې وکړل خو د پيغمبر عليه السلام د حکيمانه قيادت په وجه د دوى شرارتونه شنډ شول او د نښتې مخنيوى وشو.
- د جنګ په ميدان او حالت کي مشر ته فوق العاده صلاحيت ورکول دا طبيعي او ټولو خلکو ته د منلو وړ کار دئ، په ټولو هېوادو کي ګورئ چي د جنګ په حالت کي حتى منتخب پارلمانونه منحل شي او زعيم ته د قانون له مخي فوق العاده صلاحيتونه ورکړى شي، د استثنائي حالت په مقرراتو د عام او عادي حالت قوانين قياسول اشتباه ده.
- دا هم په پام کي ولرئ چي دا يوازنى مورد دئ، په دې کي هم ډېرى صحابه، حتى چي د عمر رضى الله عنه په څېر شخصيتونه هم له هغي معاهدې سره موافق نه ول، خو نه چا اعتراض کړى او نه مخالفت، که پيغمبر عليه السلام مشوره کړې وي او بيا ئې د اکثريت له رأيي سره

(c) ketabton.com: The Digital Library

مخالفت کړی وی؛ یا صحابه وو خپل مخالفت څرګند کړی او پیغمبر علیه السلام د هغوی څرګند مخالفت ته هیڅ اعتناء نه وی کړې، نو ستاسو وینا او استدلال په ځای او وارد وو، خو داسي نه دي شوي او په دې پېښي باندي استناد سره هیڅوک د دې ادعاء حق نه لري چي امیر د شوری د غړو رأیي په متابعت مکلف نه دئ، دا ناسم تعبیر او غلط قیاس دئ.

- راتلونکو پېښو وښوده چي د پیغمبر علیه السلام پرېکړه ډېره حکیمانه او پر ځای وه، الله تعالی د همدې پرېکړي په تأیید کي د الفتح مکمله او جامع سوره نازله کړه او د غي معاهدې ته ئې د فتحي او بریا نوم ورکړ.

قرآن د غیر اسلامي نظامونو د معرفي په لړ کي د هغوی یوه ځانګړتیا همدا ښيي چي د پرېکړي وروستۍ مرجع واکمن وي، درباریان د مشورو په دوران کي هغوی ته همدا وایي چي موږ خپله عاجزانه رأیه ستا حضور کي وړاندي کوو خو پرېکړه ستا کار دئ، واکمن هم ځان ټولواک ګڼي او خپلو مشاورینو ته وایي: سمه خبره همغه ده چي زه ئې درته وایم! قرآن دا دواړه خبري د فرعون او د سبا د ملکې په اړه راوړې دي، د سبا د ملکې درباري مشاورینو او سرکاري مفتیانو ورته وویل: موږ جګړي ته چمتو یو خو پرېکړه ستا کار دئ، وګوره چي خوښه دي څه ده او څه مناسب ګڼې، د قرآن الفاظ دا دي:

Ǻm #¶þ& þèÜÛ$% àMZà2 $B “ÌB& þÎ ’Îqçtàø (à=J$$ $k•Š»¯ ŠM9$%

Åx øÎ] ãÈR$ %ƒ‰© <¨ Ù (q8rér ,ç$è (q8réßtú (q8$% ÇÌÈ ÈrŠhô@

(c) ketabton.com: The Digital Library

(ملکې) وویل: اې درباریانو! په دې کار کې مې مشوره راکړئ، زه خو تر هغه د کوم کار پرېکړه نه کوم چې تاسو حاضر وي!

هغوی وویل: موږ ځواکمن یو او کلک جنګیالي، او کار تا ته محول دئ، نو وګوره چې څه امر کوې!!

په دې مبارکو آیتونو کې په یوه غیر اسلامي نظام کې د شورى ځرنګوالى په ډېره دقیقه توګه ښودل شوى، چې څو خبرې ئې ډېرې جالبې دي:

- ملکه وایي: زما د دې کار په اړه څه مشوره راکوئ؟ داسې نه وايي چې د دغه کار چې په ټول ولس او هېواد پورې تړلى دئ؛ څه رأيه لرئ؟ له دې الفاظو معلومېږي چې ملکې په ضمني توګه خپله پرېکړه دوى ته اعلان کړې.
- ورته وايي چې زه خو ستاسو په غياب کې پرېکړه نه کوم، تل تاسو راغواړم او ستاسو په وړاندې فیصله کوم!!
- درباریان ورته وايي: موږ ځواکمن یو، توریالي یو او جګړې ته چمتو، خو پرېکړه ستا کار دئ، څه چې ستا خوښه وي هغه به کوو!!

دا قصه د دې لپاره راغلې چې مسلمانان د دغو غوړه مالو او ذلیلو درباریانو په څېر نشي او شورى ئې د پاچایانو شورى ته ورته نه وي.

فرعون ته هم یوه داسې درباري چې په پټه ئې ایمان راوړى وو، غوښتل ئې له موسى علیه السلام نه دفاع وکړي او فرعون د هغه له وژلو

(c) ketabton.com: The Digital Library

منعه کړي، څو نېکي مشورې ورکړې، خو فرعون په ځواب کي ورته وويل: زه همغه څه تاسو ته وايم چي ښه پرې پوه شوی يم او زه چي تاسو ته کومه لارښوونه کوم هغه د ترقي او کمال په لوري لارښوونه ده!! د قرآن الفاظ دا دي:

Ä Ù . `Ë $RŽÇ Z*ƒ* ` Jù ÇÚ öΝ $’Î ` ƒÌÎg» ß Pöθ s)» ƒ

ž÷Î ÏΒ ƒÏ‰d& $Br 3“ ‘& $B ž÷Î Νä3ƒÍé$B ãΑ$s% $Rä!` bÎ «! $

ÇÊÒÈ Š$©§9$# Ÿ@‹Î™

(هغه (مؤمن درباري) وويل: نن خو پاچايي ستاسو ده؛ په داسي حال کي چي په دې سيمي برلاسي او غالب يئ، خو که د الله عذاب راشي څوک به مو مرسته وکړی شي؟ فرعون وويل: زه همغه څه تاسو ته وايم چي پرې پوه شوی يم او يوازي د رشد او هدايت لار درښيم!!

آيا دغه آيتونه کفايت نه کوي چي ووايو: غيرملزمه شوری د غيراسلامي نظامونو ځانګړتيا ده، فرعونان داسي شوراګاني خوښوي؟!!

قرآن د فرعون او د سبا د ملکې دا قصې د دې لپاره رااخيستي چي موږ ته ووايي: په غيراسلامي نظامونو کي واکمن ټولواک وي، وروستۍ پرېکړه د ده له لوري کېږي، هغه ځان عقل کل ګڼي، خپله رأيه تر ټولو غوره او لوړه ګڼي، شوری ئې ملزمه نه وي، ټولواک د شوری پرېکړو ته په التزام مکلف نه وي. او د دې لپاره چي موږ ته ووايي: په کوم نظام کي چي دا خصوصيات وي، هغه اسلامي نظام نه بلکي فرعوني نظام وي، خلافت نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

بلکي ملوکيت وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

آیا قرآن کافي او بشپړ نه دئ؟

د لیکوال د دې خبرې په ځواب کې چې وایي: د قرآن الفاظ محدود دي او قضایا بې حده ډېر، نو ځکه مجبورېږو چې د نویو نویو قضایاوو په اړه نوې نوې پرېکړې وکړو!! څو وضاحتونه ضروري ګڼو:

- موږ له هغو خلکو سره قطعاً موافق نه یو چې د داسې الفاظو په کارولو سره غواړي وښیي د قرآن لارښوونې د ژوند د ټولو قضایاوو په اړه کافي او بشپړې نه دي، یوازې مبادي او کلیات ئې ذکر کړي، تفصیلات او جزئیات ئې خلکو ته پرېښې!! په داسې حال کې چې الله تعالی قرآن داسې معرفي کوي چې د هر څه لپاره تفصیل دئ:

$Z‰n b‰. $B É»6yF$ ’írÇ x‰ã bîÄ Á‰ ’î šc ‰. ‰)9

ãô« Èà2 Ÿ@‹Å Áø?r ï‰f‰ƒ ûü/ “Ï%©$,ƒÏ‰Á ? `Å6 »9r 2” žlyã

ÇÊÊÈ bqãZÏB÷sãƒ 5Qöq)Ïj9 ZpuHôqu‘r “ Y‰èdr

یقیناً چې د دوی په قصو کې د عقل خاوندانو ته ځانګړی پند او عبرت

(c) ketabton.com: The Digital Library

(پروت)دئ، دا هسي له ځانه جوړه شوې وينا نه ده، بلکي تر ځان د مخکنيو تصديق او تأييد دئ او د هر څه تفصيل او د ايمان راوړونکو لپاره لارښود او رحمت.

او قرآن د تورات په اړه فرمايي:

èäj w‹Åÿ?r `¡ôn& ü” ï%$’?ã BJ? = »GÅ3ø9$# ó›qãB $Y÷?#ä Oè

ÇÊÎÍÈ bqãZÏB÷sãƒ óOÎgÎn/u ä!$s)Î=Î/ Nßg¯=yè©9 Zpuq‘r “ ‰èdr ãó« الانعام: ۱۵۴

بيا مو موسی ته هغه کتاب ورکړ چي د غوره (ويناوو او احکامو) له پلوه بشپړ او د هر څه لپاره تفصيل وو، (د خلکو) لارښود او (د دوی لپاره د) رحمت (وسيله)، د دې لپاره چي له خپل رب سره په مخامخېدو ايمان راوړي.

او تاسو پوهېږئ چي قرآن پر تورات او انجيل او ټولو مخکنيو الهي کتابونه مهيمن دئ او د هغوی پر محتوياتو ئې احتواء کړې.

همداراز فرمايي:

$B N3ä9$VøBr& NBéwÎ ïøm$Yg2 çÜ¯ ŠÈÛ ÿr ÇÚ öF{$’Î p/#Š `Ï $Br

ÇÌÑÈ šc rç³ t±ãÖ óOÎh 4‹Î Oè ãó« `Ï É »GÅ3ø9$’Î $ZÔÛsù الانعام: ۳۸

او نه په زمکي کي داسي هيڅ خوځېدونکی شته او نه (په هوا کي) په دواړو وزرونو الوتونکی مرغه، چي ستاسو په څېر دي ټولی نه وي، په دې کتاب کي مو هيڅ څه نه دي پرېښي، بيا به د خپل رب لوري ته ورټول کړی شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا د هغو خلکو په ځواب کي ويل شوي چي داسي معجزه غواړي چي انکار تري ممکن نه وي او هر ليدونکی ايمان راوړو ته اړ کړي، په ځواب کي ورته ويل شوي:

- الله تعالیٰ د داسي معجز ې په ښودلو هم قادر دئ ، خو دا کار د ده د سنت مطابق نه دئ.
- الله تعالی هر مخلوق له ځانګړو خصوصياتو سره پيدا کړی، ژوي ئې د بېلو بېلو ځانګړتياوو سره ټولي ټولي پيدا کړي، لکه دا چي ځيني حيوانات پر زمکه خو ځېږي او لکه مرغان چي پر څپلو وزرونو الو ځي، انسان ئې هم له خاصو ځانګړتياوو سره پيدا کړی، د ده ستره ځانګړتيا دا ده چي انتخاب کولی شي ، که دا د انتخاب ځانګړتيا تري واخيستل شي او د کومي خبري په منلو مجبور کړی شي، بيا خو د ده امتياز له منځه ځي او د نورو مجبورو او بې اختيارو حيواناتو په څېر ګرځي، الله تعالی نه غواړي له انسان سره داسي معامله وکړي.
- په قرآن کي ټول هغه دلايل ويل شوي چي عقلمن او د هدايت په لټه کي انسان ته کفايت کوي.

د دغو دوستانو ادعاء د قرآن له دې صريح وينا سره ټکر کوي چي وايي: هر څه ئې په تفصيل سره بيان کړي، هيڅ څه ئې نه دي پرېښي.

دا صحيح ده چي د قرآن الفاظ محدود دي، خو دا د قرآن اعجاز دئ چي په محدودو الفاظو سره ئې هومره حقايق بيان کړي چي د انسان هري پوښتني ته ځواب وايي، د شرحي لپاره ئې ستر ستر کتابونه هم کفايت نه کوي، تر ننه په تېرو څوارلسو پېړيو کي په زرګونو تفسيرونه وليکل

(c) ketabton.com: The Digital Library

شول، هیڅ مفسر ونه ویل چې ما د قرآن ټول اسرار بیان کړی شول، دا دئ گورئ چې د تفسیرونو لړۍ لاروانه ده، معلومه نه ده څومره نور تفسیرونه به ولیکل شي او د قرآن څومره نور اسرار به څرگند شي، ښايي بې مناسبته به نه وي چې ووايو: په ټول قرآن کې د اودس په هکله يوازې يو آيت نازل شوی، خو که تاسو د فقه کتابونو ته رجوع وکړئ وبه گورئ چې په دې موضوع هومره مشرح او مفصل بحث شوی چې د هر فقهي کتاب يوه لويه برخه جوړوي، دا به هم بې مناسبته نه وي که ووايو: که تاسو دا مفصل او مشرح فقهي بحث، د شورى، امارت، جهاد او هجرت په څير له بحثونو سره مقايسه کړئ نو وبه گورئ چې مقايسه ئې نشي کېدی، دا پداسي حال کې چې د دغو قضاياوو په هکله د قرآن آيتونه ډېر زيات او د اودس په پرتله څو برابره دي، زموږ درنو فقهاوو ولې دا کار کړی، د دوی د وخت شرائط همداسي وو او د دې تقاضاء ئې کوله او که کوم بل مصلحت ئې په پام کې نيولی؟ په دې هکله څه ويل نه مفيد دي او نه ضروري، مهمه خبره دا ده چې اوس بايد دا تشه ډکه شي، د قضاياوو په هکله زموږ اهتمام او شرح او توضيح ئې بايد په همغه تناسب وي چې د الله په کتاب کې ورته اهتمام شوی، د شورى په هکله بحث بايد د اودس په نسبت لږ تر لږه درې برابره وي، دا ځکه چې د اودس په هکله يو آيت راغلی او د شورى په هکله درې آيتونه.

- ليکوال د خپلې خبرې د تأييد لپاره يو ځل بيا د قرآن او حديث په ځای د يوه ليکوال په رأيي استناد کوي او ليکي: وتلی محقق عالم او ليکوال علامه مناظر احسن گيلاني رحمه الله ليکي: د الهي وحي او د نبوت

(c) ketabton.com: The Digital Library

په مبارکه ژبه تر امت رسېدلي معلومات په محدودو الفاظو او کلماتو کي ځای کړل شوي او بل لور ته د بشري ژوندون حال دا دئ چي د هري ورځي لمر له راختو سره سم د ځينو داسي نويو او پېچلو حالاتو سره يوځای څرک وهي چي د هغو بېلګي وړاندي نه وې ليدل شوې همدغو راتلونکو نويو پېښو او حالاتو ته د فقهاوو په اصطلاح کي (الحوادث و النوازل) ويل کېږي، څرګنده ده چي يو لور ته د الهي وحي الفاظ محدوديت لري او بل لور ته حوادث او نوازل لامحدود يا پر بل سپيناوي لامتناهي دي!! د دې دواړو حالتونو تشه د اجتهاد او عقلي لاس وهني پر ته ډکول ناشوني دي....!! او په پای کي ليکي: دا هغه اړتيا ده چي د پوره کولو لپاره ئې مور. د دنيا په چارو کي نه يوازي په ديني معاملاتو کي هم اجتهاد، عقل او فقهي ته اړ يو." د دوی د دې وينا او استدلال په اړه څو عرايض لرو:

۱. دا استدلال ډېر کمزوری او ناوارد دئ. نه پوهېږو چي په دې استدلال سره دوی څنګه دا ثابتوي چي د امير انتخاب د اهل حل و عقد دنده ده؟!

۲. که د بحث موضوع هغه حوادث او نوازل وي چي د امت په تېر تاريخ کي ئې بېلګه نه موندل کېږي؛ نو بيا خو دې استدلال څه ناڅه وزن درلود، نه پوهېږو چي دوی څنګه د امير د انتخاب په څېر ستره موضوع په نوازلو کي شمېري؟!!

۳. دا وينا په ناسمه توګه کارول شوي چي "د الهي وحي او د نبوت په مبارکه ژبه تر امت رسېدلي معلومات په محدودو الفاظو او کلماتو کي ځای کړل شوي"، له دې وينا دا رااېستل چي د نويو پېښو او قضاياوو لپاره نوي احکام رااېستل جائز دي بې ځايه او ناسم استدلال دئ، مور. په دې عقيده

(c) ketabton.com: The Digital Library

يو چي قرآن کامل دئ، بشپړ دئ، کافي دئ، هيڅ څه ئې نه دي پرېښي، په قرآن کي هره هغه لارښوونه راغلې چي د قيامت ترورځې انسانان ورته ضرورت لري، يا په مفصله توګه او يا په مجمله توګه، دا د قرآن اعجاز دئ چي په محدودو الفاظو کي ئې هومره لارښووني راغلې چي د انسان د ټول ژوند لپاره؛ له ټولو پېچلو او پراخو ابعادو سره ئې، د قيامت تر ورځې کفايت کوي، د پيغمبر عليه السلام په زرګونو احاديث د همدې محدود قرآن شرحه ده، د فقهي ضخيم ضخيم کتابونه له همدغو منابعو سرچينه اخلي، هغه رأيه د منلو وړ ده چي له قرآن او حديث سره سمون خوري، له دې نه آخوا چي څوک کومه رأيه ورکوي د هغه شخصي رأيه ده، هيڅوک ئې پر منلو او پلي کولو مکلف نه دي. يوازې د دليل له مخي به ئې مني، دا کافي نه ده چي څوک ووايي: فلان علامه دا خبره کړې، فلان عباسي امير دا کار کړی... نو ځکه دا د شريعت جزء ده او موږ ئې پر منلو او کولو مکلف يو!!

۴. يو مهال موږ د کمونيستانو له دې پوښتني سره مخامخ وو چي ويل به ئې: مسلمانان ادعاء کوي چي په قرآن کي هر څه بيان شوي که داسي وي نو موږ ته په قرآن کي ترافيکي قوانين راوښيئ! اوس له علامه وو او د دوی له پلويانو دې ته ورته خبري اورو چي د قرآن الفاظ محدود دي او د ژوند د لامحدودو پېښو او قضاياوو په اړه لارښووني په کي نه دي بيان شوې، د دغو پېښو په اړه اجتهاد ته اړ يو!! د دواړو د دې ورته وينا په اړه څو عرايض لرو:

- ټرافيکي قوانين؛ قوانين نه بلکي اجتماعي مقرارات او قراردادونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دي، په داسي مواردو کي اسلام موږ ته هغه بنسټيزي لارښوني کړې دي چي داسي مقرارات او قراردادونه ورته ضرورت لري، لکه دا چي: په ښي لاس درومه، د ژمنو مراعات کوه، بل ته ضرر او اذيت مه رسوه، په خپل حق او وار قناعت کوه، د عمد او خطاء قتل او جرح سزا به څه وي...

- يو وخت مي د يوه داسي خطيب وينا د تلويزيون له لاري اورېده چي هره خبره ئې په ډېر زور سره کوله، هغه هم په وړو وړو خبرو د ترکيز پر مهال، په دې ئې ټينگار کولو چي په قرآن کي ټول احکام نه دي راغلي، خو مقصد ئې دا وو چي ځيني احکام داسي دي چي يوازي ئې په احاديثو کي موندلی شو، د دې ادعاء د اثبات لپاره ئې وويل: په قرآن کي يوازي هغه غوښه حلاله گڼل شوې چي د ذبحي پر مهال ئې د الله تعالی نوم ياد شي، خو کب (ماهي) بې له ذبحي حلال دئ، د دې استثناء بنسټ د قرآن کوم آيت نه بلکي د پيغمبر عليه السلام حديث دئ، څو ځلي ئې دا خبره تکرار کړه چي راوښيئ د قرآن کوم آيت دا استثناء جائز گڼي؟!! ما ويل په قرآن کي دا استثناء شته خو څه وکړو چي ته نه ئې ورته متوجه شوی! قرآن ماهي د لحماً طرياً يعني تازه غوښي په نامه ياد کړی او دا ښيي چي ماهي د تازه او پاکي غوښي حکم لري، پيغمبر عليه السلام ځکه ويلي چي ماهي له ذبحي پرته حلال دئ. همداراز دې خطيب ويل چي د لمانځه ترتيب، اوقات او د رکعتونو شمېر په قرآن کي نه مومو... ما ويل: پيغمبر عليه السلام د لمانځه هر څه له قرآنه اخيستي، د الله په نامه د لمانځه پيل، قيام، تلاوت، رکوع، سجده، په رکوع او سجده کي تسبيحات، د لمانځه پنځه وختونه او د رکعتونو شمېر؛ دا ټول هغه څه دي چي په قرآن کي ورته يا

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ډېر وضاحت سره يا تلويحاً اشاره شوې، خو زه او ته د ځينو منشأ درک کولی شو او د ځينو نه،

د لمانځه د ځينو برخو منشأ په قرآن کي دا آيتونه دي:

(و ذکر اسم ربه فصلی) د تکبير تحريمه لپاره

په قرآن کي د سجدې امر اولس ځلي راغلی، د هري ورځې د فرض رکعتونو شمېر هم اولس ټاکل شوی.

تل تر سجدې مخکي د رکوع ذکر راغلی د همدې لپاره په لمانځه کي رکوع تر سجدې مخکي ده.

د الزمر د سورې په دغو دوو آيتونو کي د تسبيح لپاره څلور وخته سحر، ماښام، ماخستن او ماپښين ذکر شوي:

[illegible]

[illegible]

نو د الله تسبيح وينه ده کله چي (ماښام) او (ګهيځ) ته ننوځئ او ده ته په آسمانونو او زمکي کي ستاينه ده او (ماخستن) او هغه مهال چي(ماپښين) ته ننوځئ.

او د طه د سورې په ۱۳۰ آيت کي د مازديګر د وخت يادونه هم شوې:

[illegible]

[illegible]

(c) ketabton.com: The Digital Library

ÇÌÈ

نو په هغه څه چي دوی ئې وايي صبر وکړه او له ستايني سره د خپل رب تسبيح وايه (تر لمر راختو مخکي) او (تر لوېدو ئې مخکي) او (د شپې په يوې برخي کي) تسبيح وايه او د (ورځې په اطراف) کي؛ چي راضي شې.

دلته د سحر، مازديگر او ماخستن يادونه په صراحت سره شوې او دوو نورو وختونو ته د اطراف النهار په لفظ اشاره شوې.

د همدې لپاره د لمانځه پنځه وخته تکامل شوي.

کله چي د الواقعة د سورې په ۷۴ آيت کي دا امر وشو:

ùm îâ ÉÏ$Ï Éõ ñ Ï7$Ï Éè Ï$ ÇÍÐÈ الواقعة:۷۴

نو پيغمبر عليه السلام وفرمايل: دا تسبيح په رکوع کي شامله کړئ.

او کله چي د الاعلی د سورې په لومړي آيت کي دا امر وشو:

ÄËm ÄOó$# Ï7 Ï$ ãF ? ' ' ÇÈ الاعلی: ۱

نو پيغمبر عليه السلام وفرمايل چي دا تسبيح په خپلو سجدو کي شامله کړئ.

که په قرآن کي غور وکړئ وبه گورئ چي د رکوع امر د سجدې په پرتله لږ دئ، د همدې لپاره په لمانځه کي د رکوع شمېر تر سجدې لږ دئ.

د الاسراء سورې په ۷۸آيت کي د سحر لمونځ د قرآن الفجر په نامه ياد شوی او دا ښيي چي قرائت د لمانځه اساسي برخه ده.

bÎ) tb#uäöè% Ìôfxÿø9$# tb%x. #YŠqåkô¶tB ÇÐÑÈ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ÇÐÑÈ #Ÿqåî B šc %. ÌôÎ ÿø$b#äë

په دې آيت کي له يوې خوا د ګهيځ لمانځه ته قرآن الفجر ويل شوي له بلي خوا پنځو لمونځونو ته اشاره کوي: د لمر له زواله تر ماختسن پوري څلور لمونځونه او د سحر لمونځ ئې پنځم.

له دغو آيتونو نه په صراحت سره معلومېږي چي پيغمبر عليه السلام د لمانځه هر څه له قرآنه اخيستي.

همداراز په قرآن کي د اسلامي نظام ټول مهم ابعاد ښودل شوي، د امير د انتخاب څرنګوالی، د شوری څرنګوالی، د قيادت مواصفات، د هغه مسئوليتونه، د هغه د انتخاب څرنګوالی، د هغه په وړاندي د خلکو وجايب او په سياسي نظام پوري اړوند مسايل په ډېر وضاحت او په پوره تفصيل سره راغلي، مشکل په ما او تا کي دئ چي په دغو آيتونو کي مو غور نه دئ کړی، د اودس او تيمم پر يوه او دوه آيتونو مو لوی لوی کتابونه ليکلي خو د حکومت په اړه راغلي ګڼ شمېر آيتونو ته مو لازمه توجه نه ده کړې، سطحي ترې تېر شوي يو او لږ څه مو پرې ليکلي، دا زما او ستا نقص دئ نه د قرآن، ولي خپل عيب قرآن ته منسوبوې او بې ځايه نامناسبه ادعاء کوې چي په قرآن کي هر څه نه دي راغلي؟!! د مثال په توګه لاندي دوه آيتونه ستاسو مخي ته ږدم:

Ä $Z9$ûü#/ OÇõ3m #Œĵr $gî‡d& #‹ĵ ËM»Z»BF{ $#(r$šsêb& Nä3ŠÜ ©$bĵ

$è‹jœ b%. ©$Ïbĵ ÿýhÎ /aÝè/ $Kèk ©$Ïbĵ Éê%ÿ$# (qŠ3z b&

(c) ketabton.com: The Digital Library

’írŕ AqßS9$(qã‹Û&r ©$(qã‹Û& (pB#ä ûïŸ6$$Š»7 ÇÎÑÈ #ŽÅ/

ÆYä bÎ ÁqßS9$r « $’ ‹Î çrŠã‘ äó« ’Î ÆêäŠ»Z? bîù óäZB ÍDF{$

ÇÎÌÈ x ƒÍrù? ß ¡ ôm&r žöz 7 Ïº Œ ÌÅ y$Qöx ø$r « $Î bqãZBsè

النساء: ۵۸-۵۹

یقیناً چي الله تاسو ته د دې امر کوي چي امانتونه خپل اهل ته وسپارئ او کله چي د خلکو ترمنځ پرېکړه کوئ نو په عدل سره پرېکړه وکړئ، بې شکه چي الله په ډېر غوره څه تاسو ته نصیحت کوي، یقیناً چي الله بصیر اوریدونکی دی.

اې مؤمنانو! د الله اطاعت وکړئ او د پیغمبر او د خپلو چارواکو اطاعت وکړئ، نو که په کوم څه کي مو په خپلو کي شخړه وکړه، نو الله او پیغمبر ته ئې راجع کړئ، که پر الله او د آخرت په ورځ ایمان لرئ، دا ډېر غوره دی او د پایلې له لحاظه ډېر ښاېسته.

په دغو دوو آیتونو کي د اسلامي نظام په هکله څو داسي اساسي لارښوونې شوې چي که په ټول قرآن کي یوازي همدا آیتونه راغلي وی نو د دې نظام د معرفي لپاره کافي وو. باور وکړئ چي که څوک د دې دوو آیتونو الفاظو ته په دقیقه توګه ځیر شي او داسي ئې وڅېړي لکه ځینو فقهاوو چي د غسل او تیمم آیتونه په تفصیل سره څېړلي نو له شرحي او تفصیل نه به ئې یو ضخیم کتاب جوړ شي، زه په ایجاز او اختصار سره په دې آیتونو کي راغلي مطالبو ته ستاسو توجه رااړوم:

(c) ketabton.com: The Digital Library

- الله تعالی (ټول اسلامي امت) ته (امر) کوي چي (امانتونه) خپل (اهل) ته وسپاري. د امانت معنی عامه هم کېدی شي او په هر مادي او معنوي امانت ئې هم اطلاق کېدی شي، خو دلته له امانت نه مراد د واکمنۍ او اقتدار امانت دئ.
- د اسلام له نظره اقتدار یو (امانت) دئ او د اقتدار خاوند د خلکو د امانتونو یو (امین).
- دا (امانت) به د مسلمانانو لخوا هغه چا ته سپارل کېږي چي (اهلیت) ئې ولري. او دا د ټول اسلامي امت مأموریت او الهي فریضه ده چي د اقتدار امانت او په هغه پورې مربوط ټول امانتونه به داسي چا ته سپاري چي د دې وړتیا او اهلیت په کي وي.
- لکه څنګه چي د هر امانت اصلي خاوند دا حق لري چي خپل امانت په کومو شرایطو او د څرمره مودې لپاره (امین) ته وسپاري او کله ئې بېرته ترې واخلي، همداراز دا د خلکو حق دئ چي د امارت امانت چا ته، تر کله سپاري او کله ئې بېرته ترې واخلي.
- چا ته چي د امارت او واکمنۍ امانت وسپارل شي؛ هغه به په دې امانت کي د یوه امین په څېر تصرف کوي، نه د یوه مطلق العنان حاکم په څېر.
- دا د امانتونو امین په دې مکلف دئ چي د خلکو ترمنځ به ئې هر قضاوت پر عدالت ولاړ وي.
- که د دې امین (امیر) او د امانت د اصلي خاوندانو (خلکو) ترمنځ په کوم څه کي اختلاف راولاړ شي، نو منازعه به د الله کتاب او د رسول سنت ته راجع کېږي، وروستۍ پرېکړه به د قرآن او سنت له مخي کېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- د قانون په وړاندي ټول برابر دي، هيڅوک دا حق نلري چي ځان له قانون نه اوچت وګڼي، قانون ځان ته تابع او ځان د وروستۍ پرېکړي وروستۍ مرجع وګرځوي.

له دغو مبارکو آيتونو نه لاندي خبري معلومېږي:

- اسلام د امير انتخاب هم د مسلمانانو وجيبه ګڼي او هم ئې حق. د خلکو لخوا (څرګند) او (پټپله خوښه) بيعت ئې د امارت لپاره شرط ګرځولی.
- له امير سره د خلکو بيعت داسي نه دی چي لومړی به هغه له کومي بلې لارې امير کېږي او بيا به خلک د بيعت شکلي مراسم د دې لپاره ترسره کوي چي د ده په وړاندي د خپل اطاعت څرګندونه وکړي، خبره داسي نه بلکي برعکس ده، دا بيعت دئ چي په هغه سره څوک امير کېدی شي، تر څو چي خلک له چا سره بيعت ونه کړي امارت ئې نه شي مسلم کېدی، امير هغه دئ چي خلک ورسره بيعت وکړي، له بيعت نه پرته مسلط شوی واکمن يو جابر او غاصب حاکم دئ.

د قرآن آيتونو، د پيغمبر عليه السلام سنت او د اصحابو رضي الله عنهم منهج ته په پام سره ويلی شو چي:

- د يوې غيراسلامي ټولنې په سياسي حاکم نظام کي به له برخې اخيستو ډډه کوو، حتی که د دې نظام رياست هم مونږ ته ومنلی شي.
- پدې نامسلماني ټولني کي به د انتخاباتو له لاري د تبديلي راوستو او قدرت ته د رسېدو هڅه نه کوو، دا ځکه چي پيغمبر عليه السلام داسي نه دي کړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- د اسلام غوښتنه دا ده چي لومړی به انقلاب راولو، غیراسلامي ټولنه به د جهاد له لاري په اسلامي ټولني بدلوو او اقتدار به له ظالمانو نه صالح کسانو ته انتقالوو، خو د انقلاب له راتلو او د اسلامي ټولني له جوړېدو وروسته به قدرت ته د رسېدو هره هڅه حرامه ګڼو، هلته به وسلې ته لاس کول او یا د زور او سازشونو له لاري قدرت ته د رسېدو هڅه نه کوو، اقتدار به د مسلمانانو امانت او دا به د خلکو حق ګڼو چي قدرت د خپلي خوښي صالح او اهل کس ته وسپاري، دلته به امیر د مسلمانانو په خوښه او د دوی د بیعت له لاري ټاکل کېږي.
- د امیر انتخاب د ټولني د ټولو مسلمانانو کار دئ نه د څو محدودو کسانو کار، دا ځکه چي خلفای راشدین په جومات کي غوره شوي، نه د تړلو دروازو تر شا او د څو کسانو په خوښه.
- د امارت لپاره له یوه نه زیات کسان هم نومول کېدی شي، داسي لکه چي عمر رضي الله عنه ونومول.
- که له یوه نه زیات کسان د امارت لپاره راوړاندي کړی شول، د استفتاء او د خلکو رأيي ته د مراجعي له لاري کولی شو د دوی له منځ نه هغه څوک غوره کړو چي د مسلمانانو اکثریت ئې د امارت لپاره اهل ګڼي.
- د امارت لپاره خاص مواصفات ټاکل شوي، د دغو مواصفاتو له مخي به اهل کسان نومول کېږي، خو د اهل کسانو له منځ نه د یوه انتخاب به د مسلمانانو د اکثریت په رأیه ترسره کېږي.

دا ډېره عجیبه ده چي د دغو څرګندو نصوصو په موجودیت کي او په داسي حال کي چي د راشدینو خلفاوو د انتخاب څرنګوالی ئې په مخکي

(c) ketabton.com: The Digital Library

پروت دئ، ځيني د امير انتخاب د خواصو حق ګڼي، ځيني په موروثي امارت باور لري، ځيني ئې د قريشو حق بولي او ځيني تر دوی مخکي درومي او يوازي د علي او د ده د اولاد رضي الله عنهم مسلم او منصوصي حق ئې ګڼي او وايي چي دوی د الله له لوري غوره شوي!! دغي وروستۍ ډلي ته بايد ووايو: که دا خبره سمه وی نو لومړی خو به په قرآن کي حتماً په دې هکله صريح آيت راغلی وو، پيغمبر عليه السلام به خلکو ته په واضح الفاظو ويلي وو، صحابه وو به هغه د لومړي خليفه په حيث او د ده اولاد له ده نه وروسته د امراوو په حيث غوره کړي وو، علي رضي الله عنه به له مخکنيو خلفاوو سره بيعت نه کاوو او تر ټولو مهمه خبره دا چي په قرآن کي به دا آيت نه راتلو چي اې مسلمانانو! الله تاسو ته امر کوي چي د امارت امانت اهل ته وسپارئ، که امارت موروثي وی او امير د الله او پيغمبر له لوري غوره کېدی نو مسلمانانو ته به ولي دا خبره کېده؟! او که موروثي وی نو ميراث خو ورثه وو ته پرته له دې سپارل کېږي چي وګوري هغه ماشوم دئ که ستر، هغه روغ دئ که ناروغ، عقل لري که بې عقله دئ، په ميراث کي خو د اهليت شرط نه شي وضع کېدی. آيا تاسو نه ګورئ چي د نړۍ په ظالمانه موروثي نظامونو کي دې خبري ته ځوک نه ګوري چي د واکمن وارث د دې منصب اهل دئ که نه، زوی، لور او ښځي ته ئې په ميراث پاته کېږي. د قرآن په لسګونو آيتونه د اهل کتابو د دغي غلطي انګېرني د ترديد لپاره راغلي چي دوی په موروثي نظام او له پلار نه اولاد ته د مذهبي مقام او منزلت په انتقال باور درلود.

دا هم ډېره عجيبه ده چي ځينې وايي: د يو چا د امارت لپاره د پنځو

(c) ketabton.com: The Digital Library

کسانو بیعت هم کافي دئ، که له ټول امت نه یوازې پنځه کسان او حتی یو کس له چا سره بیعت وکړي هغه مسلم امیر دئ او په ټولو ئې اطاعت واجب!! دا هسي بې بنسټه او خوشې خبري دي هم د څرګندو نصوصو خلاف او هم د صحابه وو د منهج خلاف. دا خبري یا هغه څوک کولی شي چي دا ټول حقایق له پامه وغورځوي او یا هغه چي د کوم دربار مفتي وي.

په پورتنیو آیتونو کي امارت د امانت په نامه یادول، دا حقیقت په ګوته کوي چي امیر به په ټولو هغو امانتونو کي د مسلمانانو په مشوره تصرف کوي چي د خلکو له لوري ده ته ورسپارل شوي، هیڅوک د چا په امانت کي د امانت ورکوونکي له موافقې پرته د تصرف حق نلري او اسلام داسي تصرف په امانت کي خیانت ګڼي.

له دې حکم څخه چي د امیر او خلکو ترمنځ اختلافي قضایا به قرآن او سنت ته راجع کېږي، دا حقیقت په ډاګه معلومېږي چي امیر په مشوره مکلف دئ، د اختلاف په صورت کي ده ته د وروستۍ پرېکړي حق نه دئ ورکړی شوی، وروستۍ فیصله به د قرآن او سنت له مخي کېږي. او همدا پر الله او د آخرت پر ورځ د ایمان تقاضاء ګڼل شوې.

خو دلته له اولوالامر منکم نه مراد د مسلمانانو کوم چارواکي دي؟ هر آمر که یوازې خلیفه او امیرالمؤمنین؟ که څه هم د اولي الامر منکم اطلاق په هر آمر کېدی شي، خو په دوه دلیله په اطمئنان سره ویلی شو چي له دې نه مراد د مسلمانانو عمومي امیر دی:

- له الله او پیغمبر نه وروسته ئې ذکر شوی.
- له نورو امراوو او چارواکو نه اطاعت په اصل کي له عمومي امیر نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

اطاعت دی.

او دا چي شيعه ادعاء کوي چي پيغمبر عليه السلام په غدير خم کي د الله تعالی په امر د علي رضی الله عنه د امارت په اړه وصيت وکړ او وايي چي لاندنی آيت په همدې ارتباط نازل شوی، د دوی په ځواب کي وايو:

د آيت الفالظ دا دي:

Mø7 $Jù @èø? ö©bĵr 7Î¢ `B š• øĵ Aì¸é$B öï Aqß$9$$‹š7

Pö)$$ “Ÿ‰ö Ÿw ©$bĵ Ä $Z9$ `B š• 3Ă è¯ ª!$ ¼çG9$™í

ÇÏÈ ûïÍŸ»3$$ المائدة: ٦٧

اې پيغمبره! هغه څه ورسوه چي د خپل رب له لوري درته نازل شوي او که دې ونکړ نو د ده پيغام دي نه دئ رسولی او الله دي له خلکو ساتي، يقيناً چي الله دا کافر قوم نه هدايت کوي.

دا مطلب په دې سورې کي د پيغمبر عليه السلام په اړه درې ځلي، ٦٧، ٩٢ او ٩٩ آيتونو کي او د مؤمنانو په اړه يو ځل په ١٠٥ آيت کي راغلی، په دې آيت سره پيغمبر عليه السلام ته ويل شوي چي خپل رسالت له خوف، وېري، تردد او تزلزل نه پرته په بشپړه توګه پای ته ورسوه، د هغه څه په تبليغ او ولس ته په رسولو کي هيڅ کمی او قصور مه کوه چي د خپل رب له لوري درکړی شوي، که داسي ونه کړې نو تا به خپل الهي رسالت نه وي ترسره کړی، د دښمنانو د مخالفتونو هيڅ پروا مه کوه، الله تعالی ستا ساتونکی دئ، که خلک ستا دعوت ته مثبت ځواب ونه وايي؛ په

(c) ketabton.com: The Digital Library

دې مه مأيوسه کېږه او په خپل دعوت کې کمی مه راوله، داسې نه چې د خپل دعوت له نتايجو مأيوس شې او په نيمايي کې ئې پرېږدې، د خلکو د هدايت پرېکړه الله تعالی کوي، د دوی د عدم ايمان وجه دا ده چې الله تعالی دا کافر قوم د هدايت وړ نه ګڼي.

که څه هم په دې مبارک آيت کې خطاب پيغمبر عليه السلام ته متوجه دئ، خو هر مسلمان او مخصوصاً علماء چې د پيغمبر عليه السلام ورثه ګڼل کېږي، دا خطاب ورته متوجه دئ، بايد د دې رسالت وارثان دا الهي پيغام په بشپړه توګه او له خلکو نه له وېرې او خوف پرته ورسوي، بايد مطمئن وي چې الله تعالی به ئې ساتنه کوي. په داسې حال کې چې د دې او دې ته د ورته آيتونو مفهوم ډېر واضح دئ، د صفا او روغ ذهن خاوندان په آسانۍ سره واضح مطلب ترې اخلي، خو متأسفانه د کږو او بيمارو ذهنونو خاوندان او هغه چې د قرآن په تحريف کې مهارت او جسارت لري، د دې آيت معنی د خپل کوږ ذهن مطابق تحريفوي او وايي: دلته پيغمبر عليه السلام ته ويل شوي چې ته ولې د علي رضي الله عنه امارت نه اعلانوې، که دا کار ونه کړې نو تا خپل رسالت پای ته نه دئ رسولی، ولې له خلکو وېرېږې، ما خو تا ته ډاډ درکړی چې له خلکو دې زه ساتم، پيغمبر عليه السلام د دغه تهديد له اورېدو وروسته خلک په غدير خم کې راغونډ کړل او وئې ويل: د چا چې زه مولا يم علي به ئې مولا وي، علي له حق سره دئ او حق له علي سره، د علي دوست د خدای دوست دئ او دښمن ئې د خدای دښمن!! او همدا د پيغمبر عليه السلام د ځای ناستي په توګه د علي رضي الله عنه ټاکل وو!! دا په داسې حال کې چې:

(c) ketabton.com: The Digital Library

مولا په هيڅ قاموس کي د ولي الامر، امير او ځای ناستي په معنی نه دئ راغلی، هيڅ خليفه او امير ته دا لقب نه دئ کارول شوی، صحابه وو به خپل آزاد کړي غلامان په دې نامه يادول او دا د دې لپاره چي د هغوی درناوی ئې کړی وي او د مريي په ځای ئې سالار او سردار نومولی وي.

له دې الفاظو څخه نه علي رضي الله عنه دا غلطه معنی اخيستې ده او نه صحابه وو.

پيغمبر عليه السلام ته له حجة الوداع نه د راګرځېدو په مهال دا اطلاع ورسېده چي د علي رضي الله عنه ځيني هغه ملګري چي له ده سره د زکات د راغونډولو لپاره يمن ته تللي وو، دی د يمن د غنايمو په اړه په لاسوهنو او ناروا تصرف متهموي، رسول الله صلی الله عليه وسلم ته له پوښتنو او ګروېږنو وروسته معلومه شوه چي دا کسان له علي رضي الله عنه نه په دې خفه شوي وو چي د دوی غوښتنو ته ئې مثبت ځواب نه وو ويلی او هغه څه ئې نه وو ورکړي چي ترې غوښتل ئې، نو ځکه پيغمبر عليه السلام خلک راغونډ کړل او د علي رضي الله عنه په اړه ئې دې ته ورته څو تأييدي خبري وکړې.

دغو جنابانو ته وايو: دا هم د قرآن په نسبت يو کرکجن تور دئ او هم د پيغمبر عليه السلام په اړه، نه قرآن دومره مبهم، غامض او پېچلی دئ چي هيڅوک ئې له آيتونو مخامخ مفهوم نشي اخيستی او يوازي د رواياتو په مرسته کولی شي د هغه په مراد او مقصد پوه شي، او نه پيغمبر عليه السلام د خپل رسالت په ابلاغ کي دومره غفلت کولو چي په درويشتو کلونو کي ئې د الله تعالی حکم پټ ساتلی وو، هغه هم د خلکو له

(c) ketabton.com: The Digital Library
وېري او اوس د ژوند په پای کي، له حجة الوداع نه د راګرځېدو په مهال، د لاري په نيمايي کي، د الله تعالی د وروستي تهديد په سبب خپل د سفر ياران راغونډوي او په داسي مبهمو الفاظو دا خبره ورته اعلانوي چي له شيعه وو پرته هيڅوک نه دي پرې پوه شوي!! آيا په قرآن او پيغمبر باندي ايمان لرونکی انسان به د داسي کرکجني خبري جسارت وکړي؟!!

دوی ته وايو: د ځای ناستي نه ټاکل د اسلام او د پيغمبر عليه السلام د عظمت نښه ده، اسلام په موروثي قيادت باور نه لري، دا د جاهليت د دور پاتې شوني ئې ګڼي، په اسلام کي امارت او قيادت اهل ته سپارل کېږي، نه له پلاره زوی ته په ميراث پاته کېږي او نه د تره زوی ته، د تره زوی خو د تره په شته والي کي په ورثه وو کي هم نه راځي، د پيغمبر عليه السلام د تره عباس رضي الله عنه په شته والي کي به د تره زوی څنګه وارث ګڼل کېږي؟

که قيادت موروثي وی نو له ابوبکر، عمر او عثمان رضي الله عنهم نه به د دوی هغو زامنو ته پاته شوی وو چي ټول مسلمانان ئې په اهليت، تقوی او علم باور لري، د ابوبکر رضي الله عنه زوی محمد بن ابوبکر خو په علي رضي الله عنه تر خپلو زامنو هم ډېر ګران وو، هغه ئې د والي په توګه ټاکلی وو.

موږ نه پوهېږو د دې آيت له کوم لفظ نه دا معنی راباسئ، آيا ګمان کوئ چي قرآن دومره مبهم او غامض دئ چي يوازي د رواياتو په مرسته ئې په حقيقي معنی پوهېدی شو؟ دلته خو نه تر دې آيت نه مخکي او نه وروسته د امارت موضوع څېړل شوې او نه د علي يادونه راغلې!! د تبليغ دا

(c) ketabton.com: The Digital Library

الفاظ په دې سورې کې درې ځلې او هر ځل د ما أنزل الله د تبلیغ او په بشپړه توګه د رسالت د رسولو په اړه راغلي، آیا له یوه متعصب او کوږ زړي انسان نه پرته بل څوک له دې څرګند آیت نه داسې غلط مفهوم اخیستی شي؟

موږ په دې عقیده یو چې له عثمان رضي الله عنه نه وروسته د علي رضي الله عنه د انتخاب په اړه د صحابه وو پرېکړه تر ټولو مناسبه او عادلانه پرېکړه وه، تر بل هر چا زیات دی د دې مقام لپاره وړ وو، خو تر دې د مخه هغه په عمر خام وو، د مشرانو صحابه وو په شته والي کې ده ته په ځوانۍ کې دا منصب نشو سپارل کېدی.

خو متأسفانه شیعه ګان وایي: امامت منصوصي دئ او امام د الله له لوري نصب کېږي!! د دغي عقیدې له مخې دوی په غائب امام باور ته اړ شول او د حکومت جوړولو او د امام او امیر د ټاکلو او غوره کولو له وجیبې نه ئې لاس واخیست، په دې حکم ئې عمل کول پرېښودو چې مسلمانان به حکومت جوړوي، د ظالمانو او مفسدینو واکمني به پای ته رسوي، اقتدار به صالح، عادل او متقي واکمنانو ته لېږدوي او د امارت او امامت منصب به داسې چا ته سپاري چې د دې مقام اهلیت ولري، د دوی دا عقیده د هغه دښمن په ګټه وه چې غواړي دین له سیاست نه ګوښه شي، مسلمانان حکومت ونلري او په یوه امیر او امام راغونډ نشي، په داسې حال کې چې د قرآن له بشپړېدو وروسته د وحي لړۍ بنده شوه، په قرآن کې د پیغمبر د ځای ناستي یادونه نه ده شوې، له دې وروسته نه پیغمبر راځي او نه وحي، که خلک هم د امام د غوره کولو حق ونلري، نو دا امام به څنګه غوره

(c) ketabton.com: The Digital Library

کېږي؟ مگر د دې عقيدې طبيعي او محتومه نتيجه دا نه ده چې خلک به انتظار کوي؟ غائب امام ته او مجهول راتلونکې ته؟ او آيا دا هغه څه نه دي چې دښمن ئې غواړي؟!! په ايران کي انقلاب راغی، چا راووست او څنگه راغی دا بېله خبره ده، په هر صورت قدرت د مذهبي مشرانو لاس ته ورغی، خو د دې عقيدې پلويان حيران وو چې اوس دا انقلاب د خپلي عقيدې له مخي څنگه توجيه کړي؟ دوی خو په دولسو امامانو باور لري، ديارلسم امام خو د دوی په مذهب کي هيڅ مجال او توجيه نه لري؟ دوی خو په دې باور وو چې دولس امامان د وحي له لاري ټاکل شوي، خو اوس د دې باور خلاف دوی په خپله امام او رهبر او جمهور رئيس انتخابوي، دا خو ټول د دوی د عقيدې او باور خلاف کار دئ!! مجبور شول د ولايت فقيه په نامه داسي اصطلاح راوباسي چې نه ئې په خپلو مذهبي کتابونو کي نښه موندلی شوی او نه له دې مخکي د دوی هېچا دا خبره کړې وه!! نه پوهېږو ولي د يوې غلطې رأيي لپاره په قرآن داسي ملنډي وهي؟ کوم عقلمن انسان به داسي تعبير او تفسير ومني؟ ولي د واقعيت خلاف خبره کوي؟ ولي د داسي بې بنسټې خبري لپاره په امت کي د اختلاف باعث کېږي؟ که اوس هم دوی دا خبره ومني چې د امام او امير غوره کول د مسلمانانو وجيبه او حق دئ نو په امت کي به د اختلاف يو مهم ټکی ختم شي او ټولي هغه اختلافي مسئلې به حل شي چې له دغي غلطي انگېرني راولاړي شوې!!

(c) ketabton.com: The Digital Library

آیا د امیر ترخنګ د صدراعظم ټاکل صحیح دي؟

د لیکوال د دې ادعاء په اړه چي د امیر ترخنګ صدراعظم درلودل نه یوازي جائز دي بلکي د خلافت عامه په دور کي دا کار شوی او ځینو خلفاوو دا کار کړی!! څو عرایض لرم:

لیکوال د امویانو او عباسیانو دورې ته د خلافت عامه نوم ورکړی او دا په داسي حال کي چي په هغه روایت ئې هم استناد کړی چي د راشدینو خلفاوو له دوران وروسته مرحله ئې د ملوکو او پاچایانو دوران ګڼلی.

راشئ هغه روایت له نظره تېر کړو:

عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُمْهَانَ قَالَ حَدَّثَنِى سَفِينَةُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ -صلى الله عليه وسلم- « الْخِلاَفَةُ فِى أُمَّتِى ثَلاَثُونَ سَنَةً ثُمَّ مُلْكٌ بَعْدَ ذَلِكَ ». ثُمَّ قَالَ لِى سَفِينَةُ أَمْسِكْ خِلاَفَةَ أَبِى بَكْرٍ وَخِلاَفَةَ عُمَرَ وَخِلاَفَةَ عُثْمَانَ. ثُمَّ قَالَ لِى أَمْسِكْ خِلاَفَةَ عَلِىٍّ. قَالَ فَوَجَدْنَاهَا ثَلاَثِينَ سَنَةً. قَالَ سَعِيدٌ فَقُلْتُ لَهُ إِنَّ بَنِى أُمَيَّةَ يَزْعُمُونَ أَنَّ الْخِلاَفَةَ فِيهِمْ. قَالَ كَذَبُوا بَنُو الزَّرْقَاءِ بَلْ هُمْ مُلُوكٌ مِنْ شَرِّ الْمُلُوكِ. رواه الترمذي

(c) ketabton.com: The Digital Library

له سعید بن جهمان نه روایت دئ چي سفینة راته وویل: رَسُولُ اللّٰهِ -صلی الله علیه وسلم وفرمایل: زما په امت کي به خلافت تر دېرشو کلونو پوري وي بیا به له دې وروسته پاچایي وي. بیا سفینة راته وویل: د ابوبکر، عمر، عثمان او علي خلافت درواخله، نو هغه مي ټول دېرش کاله ومونده. سعید وویل: ما هغه ته وویل: امویان گمان کوي چي خلافت په دوی کي دئ! هغه وویل: دا بنو زرقاء دروغ وایي، بلکي دوی تر ټولو بد پاچایان دي.

گورئ چي د پاچایي او ملوکیت په اړه او د امویانو د واکمنۍ په اړه د صحابه وو رضی الله عنهم رأیه څه وه؟!!

څوک چي له اسلامي فرهنگ نه لږ معلومات هم لري په دې پوهېږي چي د صحابه وو په دوران کي ملوکیت ته په سپکه سترگه کتل کېدل او د پاچایانو په اړه ئې د قرآن د هغه آیت له مخي قضاوت کولو چي فرمایي: پاچایان چي هر هېواد ته داخل شي تباه کوي ئې او عزتمن خلک ئې سپکوي، د قرآن الفاظ دا دي:

\ÉΞ $gÎd& oΨã& (þθè _r $drΒ ¡ ù Þ/ö% (qèz Š #Œ) 8qè=ßϑø9$# ¨βÎ) ôMs9$%

ÇÌÍÈ šc qè=yèøtƒ 7 Ï9ºx‹ .r

وئې ویل: یقیناً دا پاچایان چي هر ملک ته داخل شي په فساد ئې اخته کوي او تر ټولو عزتمن خلک ئې تر ټولو زیات سپکوي، او همداسي کوي.

دلته قرآن په اصل کي د سبا د ملکې وینا نقل کړې خو په پای کي ئې ویلي چي هو! همداسي کوي، یعني دا د پاچایانو خصلت دئ چي تر خپل تسلط لاندي ملک کي فساد خوروي او باعزته خلک سپکوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

همداراز قرآن د بني اسرائیلو د انحطاط د دور یوه داسي غلطه غوښتنه یادوي چي له خپل پیغمبر نه ئې د دوی لپاره د یوه پاچا د ټاکلو په اړه کړې وه، بایبل هم دا قصه په دې توګه رااخیستې ده: ... اسرائیلیانو له سموئیل نه وغوښتل چي دوی ته یو پاچا وټاکي... سموئیل له خدای نه وپوښتل چي څه وکړي؟ خدای ورته وویل: دوی چي څه وایي همغسي وکړه، ځکه دوی ته نه ئې رد کړی، زه ئې رد کړی یم، نه غواړي چي زه ئې پاچا وم، ... خو پوه ئې کړه چي د پاچا درلودل څومره بدې پایلې لري!! سموئیل ورته وویل: که پاچا غواړئ نو هغه به ستاسو زامن د ځان نوکران کړي، ځیني به په ګاډیو، ځیني پر آسونو د ده خدمت کوي او ځیني به د ګاډیو مخي ته ځغلي، ځیني به په فوځ کي او ځیني په پټیو کي وګماري، تر ټو زمکي یوې او حاصلات ورته راغونډ کړي.... ستاسو لوڼي به هم په کار وګماري، ځیني به ډوډۍ ورته پخوي او ځیني به ښه عطرونه ورته جوړوي، ستاسو ښې زمکي او باغونه به درنه واخلي او خپلو خلکو ته به ئې ورکړي...له تاسو به عشر اخلي او په خپلو درباریانو به ئې مصرفوي، ... ستاسو هر څه به د ځان کړي او تاسو به خپل غلامان، .. خلکو د ده نصیحت ونه منلو... دغو مطالبو ته په پام سره په دې پوهېدی شو چي صحابه وو د مِلک او پاچا په اړه څه انګېرنه او احساس درلودو او د هغه روایت معنی څه ده چي له خلافت نه وروسته دوران ته د ملوکیت نوم ورکوي. دا دور د تقلید وړ دور نه دئ، د غندلو او محکومولو دور دئ، د قرآن ، سنت او صحابه وو له منهج نه د انحراف دور دئ، څوک چي د دین له حقیقته خبر وي هیڅکله د دغه دوران د حکامو په چلند استناد سره نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

وايي چي دا کار د دې لپاره جائز دئ چي دغو حکامو کړی، دوی صدراعظم ټاکلی نو ځکه صدراعظم ټاکل جائز دي!! موږ خو وايو: خلافت په ملوکيت بدلول، اقتدار موروثي کول او له پلار نه ئې زوی ته لېږدول، د يوه ټبر او قوم حق ئې ګڼل، قصرونه جوړول، د جومات پر ځای په قصرونو کي او د تړلو دروازو تر شا د واکمنانو غوره کول، د اقتدار په سر جګړي، د پيغمبر عليه السلام د کورنۍ اويا غړي په يو ځای وژل، بيت المال غنيمت ګڼل او په هغه کي په خلاص لاس ناروا تصرف، د شوری اصل ته شا کول، شوری غيرملزمه ګڼل، انتصابي شوراګاني جوړول، امراء غير مسئول او واجب الاحترام ګڼل او د دې لپاره صدراعظم ټاکل چي امراء عيش او عشرت ته فارغ وي او په کارونو کي د نيمګړتياوو په اړه د اعتراض ګوته دوی ته ونه نيول شي او ... دا د دغه دور هغه ځانګړتياوي وې چي هيڅ د ايمان خاوند او په اسلام پوه کس ئې نشي تأييدولی.

آيا دا صحيح ده چي څوک ووايي: د صحابه وو په څېر خلک تر قيامته نشي پيدا کېدی نو ځکه موږ بايد په دې زمانه کي د خاصه خلافت د زمانې نظام او د خلفاوو په څېر د عالي صفاتو او لوړو صلاحيتونو لرونکو شخصيتونو لټه ونه کړو؟! يعني موږ هغسي نظام نشو جوړولی، هغسي شخصيتونه نه شو موندلی، نو نه به د هغه مهال د نظام په څېر نظام غواړو او نه د خلفاوو په څېر شخصيتونه او نه واکمن ته هغسي صلاحيتونه، دندي او مسئوليتونه!! په دې اړه بايد ووايو: هو! د صحابه وو په څېر شخصيتونه نشو موندلی او د هغه مهال نظام ته ورته نظام نشو جوړولی، خو موږ په همداسي کولو مکلف يو، موږ د پيغمبر عليه السلام په څېر هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

نشو کېدی خو له هغه نه په اطاعت او د هغه په څېر کېدو باندي مکلف یو، حتی پیغمبر علیه السلام فرمایي چي تخلقوا بخلق الله: په الهي اخلاقو ځان سمبال کړئ، موږ په دې مکلف یو چي همغه نظام به جوړوو چي پیغمبر علیه السلام جوړ کړ، همغه چي راشدینو خلفاوو وپالو، زموږ د امیر صلاحیتونه به دومره وي چي هغوی درلودل، وظایف او مسئولیتونه به ئې همغسي وي، حقوق او امتیازات به ئې همدومره وي، د انتخاب طریقه به ئې د هغوی د انتخاب طریقې ته ورته وي، د امیر لپاره به هغه ځانګړتیاوي او مواصفات ضروري ګڼو چي صحابه وو ضروري ګڼل، دې ته مو باید پام وي چي د دوی مقام او منزلت ته رسېدل یوه معنی لري او د دوی په څېر د کېدو هڅه کول بله معنی لري، که یو ئې محال وي په بل ئې موږ مکلف یو. دا قطعاً د منلو وړ خبره نه ده چي څوک ووایي: که راشدینو خلفاوو صدراعظم نه درلود، موږ اوس داسي نظام جوړولی شو چي صدراعظم ولري او صلاحیتونه د امیرالمؤمنین او صدراعظم تر منځ په یوه تناسب ووېشل شي، ځکه دا کار کوو چي موږ د راشدینو خلفاوو په څېر شخصیتونه نشو موندلی!! نو ځکه وایو چي کولی شو د اموي او عباسي نظامونو په څېر کوم نظام جوړ کړو، په هغوی کي ځینو صدر اعظم ته ورته چارواکي درلودل نو موږ هم کولی شو دا کار وکړو!! دا یوه شخصي نظریه کېدی شي نه له اسلامي لارښوونو راټوکېدلې او په شرعي اصولو ولاړه نظریه. لیکوال لیکي چي د هارون الرشید خلیفه په زمانه کي جعفر بن یحیی برمکي د صدر اعظم لاڅه چي د سلطان په لقب سره یادېدو، د خلافت امنیتي، دفاعي، او مالي چاري د هغه تر صلاحیت پوري تړلې وې

(c) ketabton.com: The Digital Library

او همدغه وجه ده چي د تاریخ پوهانو په قول د عظمی صدارت د منصب پوري اړوند ټول فرایض او اختیارات د عباسي خلافت په دوره کي مرتب او تدوین شوي!! محترم لیکوال ته څو خبري لرو:

- نه پوهیږو تاسو د کوم مذهب په استناد دا خبره کوئ، موږ خو په اسلامي مذهبونو کي داسي مذهب نه مومو چي د عباسي امراوو کړه وړه ئې هم د تقلید وړ مرجع ګڼلې وي، په مذهبونو کي خو ځیني یوازي قرآن او سنت او ځیني قرآن، سنت، اجماع او قیاس مراجع بولي. د احنافو په علماوو کي خو هیچا ستا خبره نه ده کړې، امام ابوحنیفه خو د دغو امراوو د قضاوت دنده هم قبوله نه کړه، زندان ته تګ ئې تر دې غوره وګڼلو!!
- آیا موږ د هارون الرشید په متابعت مکلف یو که د پیغمبر علیه السلام د سنت او د صحابه وو د منهج؟ که زموږ مخي ته دوه نظامونه کېښودی شي؛ یو ئې د راشدینو خلفاوو نظام ته ورته او بل ئې د عباسي امراوو حکومت ته ورته؛ موږ به کوم یوه ته ترجیح ورکوو؟ آیا یو متعهد مسلمان چي د دین له حقیقته خبر وي او د عباسي حکامو له هغو کړنو هم واقف وي چي د مطلق العنانو سلاطینو په توګه ئې ترسره کړي؛ دا خبره کولی شي چي هارون الرشید صدراعظم درلود نو موږ هم صدراعظم ټاکلی شو، هارون الرشید د عباسیانو په جابرو سلاطینو کي په نسبي توګه تر نورو غوره وو، خو هغه یو خلیفه نه بلکي یو ملک او سلطان وو، اقتدار په میراث ورته پاته وو او په میراث ئې خپلي کورنۍ ته پرېښود. آیا کولی شو په دې کار کي هم د هارون الرشید تقلید وکړو چي اقتدار ئې په خپلي هغي کورنۍ کي په میراث پرېښود چي یوه ئې بل ووژلو، سترګي ئې ترې

(c) ketabton.com: The Digital Library

وایستلې، د اقتدار لپاره ئې د مسلمانانو د وینو له تویولو هم ډډه ونه کړه؟!!

محترم لیکوال دا خبره نه مني چې د اوس مهال پارلماني نظام، د پاچا او جمهور رئیس تر څنګ د صدر اعظم درلودل، د دوی تر منځ په یوه تناسب د صلاحیتونو وېش له انګرېز ډوله دیموکراسۍ اخیستل شوی، خو حقیقت همدا دئ. دې نظام ته اسلامي رنګ ورکول او داسې دلایل لټول چې ثابته کړي دا نظام له اسلام سره ورته والی لري یا د هېواد او ولس په ګټه دئ؛ بې فایدې او بې ځایه هڅه ده. موږ نه د انګرېزانو پارلماني نظام او نه د امریکایانو ریاستي نظام اسلامي نظام ته ورته او نږدې ګڼو، موږ اسلامي نظام غواړو، له خپلو ټولو هغو ځانګړتیاوو سره چې د راشدینو خلفاوو په دوران کې ئې درلودل. یوازې موږ نه بلکې د افغانانو غوڅ اکثریت اسلامي نظام غواړي، د اسلام لپاره ئې قرباني ورکړې، له اسلام نه پرته په بل څه نه راضي کېږي، که بل نظام د وسلې په زور او د بهرنیو لاسوهنو، سازشونو او فشارونو له لارې د دوی په هېواد وتپلی شي پایله به ئې د شوروي اتحاد د وسلو او فوځونو په زور د تپل شوي نظام پایله وي او فقط تر هغه به دوام کوي چې افغان ولس ئې د نسکورولو توان او فرصت ترلاسه کړي.

- افغانان اوس اسلامي نظام له غیر اسلامي نظام نه تر ډېره حده پېژندی شي، د جهاد په کلونو کې دوی له اسلام نه هومره څه زده کړي چې اوس ئې څوک په آسانۍ نه شي غولولی.
- اسلامي نظام هغه دی چې په هغه کې: اسلامي شریعت د ټولو قوانینو

(c) ketabton.com: The Digital Library

يوازنى مأخذ وي، ټولي شخړې او منازعات د اسلامي شريعت په رڼا کي حل وفصل شي، چارواکي په خپلو ټولو اجرءاتو کي شريعت ته التزام ولري، له ملت سره په مشوره مکلف وي او د ملت له استازو جوړه شوې شورى تر ټولو با صلاحيته مرجع وي. د چارواکو په واک کي صلاحيتونه او ملي شتمني امانت وګڼل شي، د ولس معلن او بلا اجبار بيعت او رأيه د نظام د مشروعيت مبنا وي او ولس مشر د ولس په خوښه غوره شي.

ليکوال موږ ته طعنه راکوي او ليکي: که په اسلامي نظام او حکومت کي د صدراعظم منصب بدعت او ناروا وي؛ ځنګه چي ښاغلي (حکمتيار) په خپل کتاب کي ليکلي، نو بيا خو د دې ناروا بدعت عمل ارتکاب لومړى په خپله ښاغلي حکمتيار کړى... په همدې لړ کي د ۱۳۷۵کال د جوزا په مياشت د ماهيپر هغه تړون ته اشاره کوي چي په ترڅ کي ئې د صدارت مقام حزب ته وسپارل شو... د دې صحيح اعتراض او خام استدلال په اړه دا عرايض لرو:

- اعتراض په اعتراض ځوابول نه علمي ځواب دئ او نه علمي څېړنه، دا له کينې او عقدې راخوټېدلى ځواب دئ.
- که هر څوک له پارلماني نظام سره توافق وکړي او خپل اساسي قانون د شاهي نظام له هغه قانون نه اقتباس کړي چي له انګرېزانو ئې ترلاسه کړى، اشتباه ئې کړې. د بل اشتباه ستا غلطي نشي توجيه کولى.
- د رباني له ډلي سره د حزب اسلامي هغه د روغي جوړي موقت توافق د پارلماني نظام د تأييد په معنى نه دئ.
- حزب اسلامي هغي معاهدې ته طالبانو مجبور کړ، طالبانو له شا نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

پر حزب بریدونه کول، حزب ته په دوو جبهو کي جنګېدل ګران یا ناسم کار وو، د حزب اسلامي اهل رأی په جلال آباد کي راغونډ شول، له دوو بدیلونو څخه ئې یو باید غوره کړی وی: د کابل د چارواکو د روغي جوړي بلني ته مثبت ځواب یا انتظار، د رأیو په داسي اتفاق سره ئې د کابل بلني ته د مثبت ځواب ویلو پرېکړه وکړه چي یوه کس هم ورسره مخالفت ونه کړ، خو د دې پرېکړي نتایجو ته په پام سره حزب اسلامي وویل چي دا یوه ستره سیاسي اشتباه وه، ځکه معلومه شوه چي د کابل د هغه مهال چارواکي په خپلو ژمنو کي صادق نه ول، خپل تعهدات ئې ترپښو لاندي کړل، مسکو او تهران دې ته پرې نه ښودل چي پر هغي معاهدې عمل وکړي. همدرد صاحب له مسعود، جنرال دوستم او جنرال مالک سره د طالبانو پټ او ښرګند ائتلافونه، او د همدې غلطیو په سبب په زرګونو طالبان د مرګ کومي ته لېږل، د حزب اسلامي په ضد ناروا او بې موجبه جګړه نه یادوي خو د ماهیپر په هغي معاهدې استناد کوي چي حزب تر ده ډېر د مخه یوه اشتباه ګڼلې!!

موږ څنګه نظام غواړو؟

د دغو اصولو په رڼا کي موږ د هېواد لپاره داسي نظام غواړو چي:

- ولس مشر به د ملت په خوښه او د آزاد، معلن او غیر اجباري بیعت له لاري ټاکل کېږي، نه د محدودو کسانو له خوا او په پټه، په جومات کي به ټاکل کېږي نه په قصرونو کي، ټول خلفاء راشدین په جومات کي غوره شوي نه په کوم قصر یا پټ ځای کي، له بیعت نه وروسته خلیفه شوي نه له

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیعت نه مخکي، بیعت د خلیفه له انتخاب نه وروسته شکلي یا رسمي مراسم نه دي بلکه خلیفه له همدې لاري غوره کېږي، خلیفه هغه دئ چي ملت ورسره بیعت وکړي، دا د کوم شخص یا کورنۍ موروثي حق نه دئ چي له پلار نه زوی ته په میراث پاته شي، دا د ملت امانت دئ چي په خپله خوښه به ئې اهل ته سپاري. هم د دې امانت د اهل تشخیص د ولس حق او وظیفه ده او هم ئې سپارل، یوازي هغه څوک د مسلمانانو جائز مشر ګڼل کېږي چي مسلمانانو په خپله خوښه انتخاب کړی وي او په خپله رضاء ئې ورسره بیعت کړی وي. په صندوق کي رأیه اچول د بیعت ښه نعم البدل دئ. ځکه مخامخ بیعت په یوې وړې ټولني کي ممکن دئ نه په سترې ټولني کي.

- منتخب مشر له یوې خوا په دې مکلف دئ چي په ټولو چارو کي به د شریعت په نسبت التزام لري، له بلي خوا له ولس سره په مشوری مکلف دئ. په اسلامي ټولني کي امور په مشوره ترسره کېږي، نه دا چي حاکم آخري مرجع وي. د قوانینو مرجع په ترتیب سره شریعت، عرف او اجماع ده، واکدار او هیچا ته دا حق نه دئ ورکړی شوی چي له خپلي خوا قوانین صادر کړي. قضایا به د شریعت مطابق حل او فصل کېږي او امور به د خلکو په مشوره تر سره کېږي. اولی الامر هم له شریعت نه د انحراف په صورت کي مستحق العزل دئ او هم د استبداد، مطلق العناني او د مشورې له اصل نه د انحراف په صورت کي.
- په دې نظام کي چارواکی د ولس مالک الرقاب او د هېواد ټولواک نه بلکي د ولس خادم او د دوی د امانتونو امین دئ. فقط په هغه صورت کي او

(c) ketabton.com: The Digital Library

تر هغه وخته د واک امانت له ده سره پاته کېدی شي چي د امانت اصلي خاوندان يعني ولس وغواړي او په امانتونو کي ئې خيانت نه وي کړی.

- هم د ده صلاحيت د شريعت په رڼا کي او د مسلمانانو په خوښه ټاکل کېږي او هم ئې حقوق، وجائب او مسئوليتونه.
- د اسلام له نظره هغه د ولس (مستخدم) دی، نه آقا او بادار، د (خدمت) په دوران کي يوازي هومره (اجوره) ترلاسه کولی شي چي ولس ئې ورته ټاکي، واکمني ده ته په نورو مسلمانانو هيڅ مادي امتياز نه بخښي.
- په اسلامي ټولني کي د مشر لپاره، د سلطان، پاچا، واکدار، حاکم او رئيس په ځای د خليفه نوم او مفهوم غوره شوی، چي ځای ناستي ته وايي، دا ځکه چي په اسلامي ټولني کي مشر د خلکو له خوا غوره کېږي او د خلکو نائب او ځای ناستی وي، خلک ئې د بيعت له لاري غوره کوي، په ملي شتمنيو کي د ولس د استازي په توگه او د دوی په مشوره تصرف کوي. هغه (آمر) نه دی، (امير) دئ، فرمانونه نه صادروي، کارونه ترسره کوي، د آمر او امير ترمنځ فرق همدا دئ: آمر يعني امر کوونکی، حکم کوونکی او امير يعني د امورو ترسره کوونکی او د چارو سنبالوونکی.
- نظام بايد داسي وي چي په ديکتاتوري او استبداد منتج نه شي. داسي نه چي واک د يوه کس يا کورنۍ په لاس کي پرېوځي نو ټولواک شي او اقتدار د دغي کورنۍ موروثي حق.
- اسلام، سلطنتي نظام هم د فساد او تباهۍ عامل گڼي او هم ئې د انساني عدالت او برابرۍ مغاير. هغه اختيارات چي په سلطنتي نظام کي يوه (پاچا او سلطان) ته ورکول کېږي، اسلام دا اختيارات فقط د الله تعالی لپاره

(c) ketabton.com: The Digital Library

مختص کړي. د اسلام له نظره پاچا هغه څوک دئ چي ځان د خدای ځای ناستی ګڼي، که څه هم دا خبره په خوله نه کوي. قرآن د فرعون په اړه وايي چي هغه ځان د خلکو (اله) او (رب اعلی) ګڼلو، یعني ځان ته ئې هغه اختیارات ورکړي وو چي یوازي له خدای سره ښايي. قرآن د فرعوني نظام څو ځانګړتیاوې بیانوي:

۱. فرعون ځان (اله) ګڼي، د حلال او حرام، جائز او ناجائز د ټاکلو وروستی مرجع.

۲. ځان ته ټولواک وايي او د مصر د ټولو شتمنیو مالک.

۳. هغه خلک په ډلو ډلو وېشلي: مرفه او حاکمه طبقه، محرومه او محکومه طبقه، فوځ او واکمنه طبقه.

• قدرت باید په مرکز کي داسي متمرکز نه شي چي څو کسان د کودتا له لاري وکولی شي دا مرکز اشغال او په ټول هېواد مسلط شي او یا بهرني ځواکونه د مرکز په نیولو سره ټول هېواد اشغال کړي، هم باید د کودتاګانو ټول امکانات د تل لپاره له منځه یوړی شي او هم بهرني ځواکونه داسي ګمان ونه کړي چي د مرکز په نیولو سره ټول هېواد نیولی شي. نه داسي نظام چي په انارشیزم منتج شي او هېواد د تجزيې په لور وخوځوی او شریر ځواکونه منطقوي، محلي او قومي استقلال او خپلواکي ته وهڅوي او یا بهرني ځواکونه د مرکز د ضعف په وجه د هېواد ځیني برخي اشغال کړی شي، نه له مرکز نه تیښته او نه په مرکز کي ذوب کېدل، بلکه د دواړو تر منځ تعادل، نه دا چي په مرکز د څو کسانو تسلط په دې منتج شي چي د هېواد او ولس هر څه د دوی د خوښي مطابق تغییر

(c) ketabton.com: The Digital Library

وومومی، فرهنګ، مذهب، اخلاق، دود دستور، خارجي او داخلي سیاست، اقتصادي او اجتماعي نظام او هر څه، پنځه کمونست افسران کمونستي انقلاب اعلان کړي او پنځه د اروپا او امریکا په نایټ کلپونو کي ستر شوي د امریکا په زور په مرکز مسلط او په ټول هېواد امریکایي دیموکراسي او کوبائي اخلاق مسلط کړي، راډیو، تلویزیون، اخبار او مجلې، مسجد او منبر د دوی په لاس کي پر یوځي.

- نظام باید داسي نه وي چي اقتدار له بر نه د لاندي په لور او له مرکز نه د اطراف په لور خور شي.
- اجتماعي عدالت تأمین کړي، د مرکز او اطراف تر منځ ژور تفاوت رامنځته نه کړي. داسي نه چي ټول تسهیلات او وسایل د مرکز په واک کي وي او واکمنان او د مرکز اوسېدونکي ترې برخمن وي او د اطراف اوسېدونکي له ټولو ابتدائي تسهیلاتو نه محروم وي. داسي نه چي اطراف د مرکز قرباني شي، باید اطراف د مرکز د استحصال او استثمار وسیله نه وي، دا نه له عدالت سره اړخ لګوي او نه په هیڅ معیار او میزان کي د منلو دئ چي سړک، برق، ګاز، پاکي اوبه، روغتونونه، پوهنتون، مکاتب او مدارس، پارکونه او ... په مرکز کي وي او د اطراف خلک له دې ټولو محروم!! په دې سره له یوې خوا عدالت تر پښو لاندي کېږي له بلي خوا خلک له اطراف نه د مرکز په لور مخه کوي، په ښارونو کي ازدحام جوړېږي، اطراف ورو ورو تخلیه کېږي، زراعت او مالداري صدمه ګوری..
- د دولت د ټولو عوایدو منبع په اصل کي خلک دي، که دا مالیه ده او که د ګمرکاتو محصول، د ګمرک اصلي تأدیه کوونکي هم خلک دي نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاجران، تاجر چي د ګمرک په نامه څه ورکوي له عام اخیستونکو نه ئې بېرته تر لاسه کوي! د عدالت غوښتنه دا ده چي له شتمن نه واخستلی شي او نادار ته ورکړی شي. اسلام هغه نظام مردود ګڼي چي له غریب نه ئې اخلي او په مرفه او بډای طبقې ئې مصرفوي. په اسلامي نظام کي دولت د محرومانو متکفل دئ، هغه مکلف دئ چي له شتمنو څخه به عشر او زکات اخلي او محرومانو ته به ئې ورکوي. قرآن د دې مخالف دئ چي سرمایه د محدودو کسانو ترمنځ لاس په لاس شي، د محروم له مجبوریت نه ناروا استفاده وشي، بډای ضروري شیان احتکار کړي او په دې سره ئې بیه لوړه او له بې وزلو نه ګټه ترلاسه کړي، اسلام سود د همدې لپاره حرام کړئ چي دا د محرومانو له مجبوریت نه د شتمنو د استفادې ذریعه ده.

- د اجتماعي عدالت معنی دا ده چي د ټولني ټول وګړي برابر وګڼل شي، له خلکو سره برابره معامله وشي، دولت په خپلو اجراءاتو کي دا برابري او عدالت مراعات کړي. واکمن دا حق نه لري چي ملي شتمني غنیمت وګڼي او په خپله خوښه په هغې کي تصرف وکړي. دا حق هم نه لري چي له دولتي حیثیت نه په استفادې سره کومه تجارتي او اقتصادي معامله ترسره کړي، داسي ګټه شریعت تحریم کړې.
- دې ته مو باید پام وي چي پارلماني نظام د بریتانیایي استعمار میراث دئ او د بریتانیا له خوا د دوی په مستعمراتو کي رائج شوی. ریاستي نظام امریکایانو معرفي کړی او دې ته ترجیح ورکوي چي په خپلو مستعمراتو کي دا نظام وګوري. دا دواړه نظامونه نه یوازي له دې ناحیې د اعتراض وړ او مردود دي چي د استعماري ځواکونو زېږنده دي بلکي له دې پلوه هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

چي بې شمېره نواقص لري، ځيني اساسي ستونزي او نواقص ئې دا دي:

- انتخابات ئې د قمار په څېر دي، له څو کانديدانو نه يو هغه کس پارلمان ته ځي چي تر نورو ئې څو رأيې زياتي ترلاسه کړې وي، کېدی شي د ناکامو کانديدانو مجموعي رأيي تر کامياب کانديد نه زياتي وي.
- چا چي ناکامو کانديدانو ته رأيه ورکړې په پارلمان کي ممثل او استازی نه لري. په دې ترتيب پارلمان د يوه اقليت ممثل وي نه د اکثريت او نه د ټول ملت.
- دا د شتمنو او په ټولني د حاکمي طبقې سلطې ته قانوني جواز برابروي، يوازي شتمن کسان کولی شي په دې انتخاباتو کي برخه واخلي او مصارف ئې متحمل شي، په ټولو هغو ملکونو کي چي دا راز انتخابات ترسره کېږي، د ناداري طبقې نه هيڅوک د پارلمان غړيتوب نه شي ترلاسه کولی، اکثر غړي ئې د جګي طبقې او ډېر کم ئې د متوسطي طبقې څخه وي. په انګرېز دوله پارلماني نظام کي انتخابات په اصل کي د حاکم او مسلط سياسي او اجتماعي نظام د بقا او هغه ته د مشروعيت ورکولو وسيله وي. په سياسی، اقتصادي او اجتماعي لحاظ مسلطه طبقه له دې لاري پارلمان ته لار مومي.
- د هېواد صدراعظم د محدودو کسانو له خوا غوره کېږي، د محدودو کسانو اخيستل ډېر آسانه وي، هم ئې بهرني ځواکونه په آسانۍ اخيستی شي او هم هغه ډلي چي مالي امکانات ئې زيات وي او شتمن بهرني حاميان ولري. دا د افغانستان په شان يوه ملک ته چي له هري خوا د ځواکمنو رقيبانو په ولګه کي دئ له احتياط نه ډېر لري دئ چي د هېواد د مشر ټاکل په يوه محدود ټولګي پوري وتړل شي. که د هېواد د مشر ټاکل په ټول

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملت پوري مربوط وي دا تر دې ډېر ډېر مصئون دئ چي د پارلمان څو سوه غړو ته دا صلاحيت ورکړی شي.

- په پارلماني نظام کي بايد صلاحيتونه د صدراعظم او جمهور رئيس تر منځ په يوه تناسب ووېشل شي، دا له يوې خوا د دوو څواکمنو تر منځ د تنافس او سيالۍ ډګر پرانېزي، له بلي خوا د تشکيلاتو د تراکم باعث کېږي او له بلي خوا په عام ولس کي د شخړو او منازعاتو باعث. زموږ د ګاونډيو هېوادونو تجربې زموږ مخي ته پرتې دي. په پاکستان کي انګرېزانو دا نظام په ميراث پرېښود، خو تر اوسه يوه صدر اعظم هم خپله قانوني دوره تکميل نه کړی شوه، کله جمهور رئيس عزل کړی او کله څواکمنو جنرالانو. په ايران کي هم د پارلماني نظام تجربه ناکامه شوه، ايرانيانو د انقلاب په لومړيو کلونو کي د رهبر او جمهور رئيس تر څنګ صدراعظم هم درلود، خو وروسته مجبور شول چي د صدراعظم پست او منصب حذف کړي. خو عجيبه دا ده چي په همدې ايران پوري تړلې ډلي د تهران په وينا په افغانستان کي پارلماني نظام غواړي!! پارلماني نظام د انګلستان د ملکي په څېر يوې تشريفاتي ملکې يا پاچا ته ضرورت لري، له دې پرته نه شي چلېدی. يوه ټولنه که وړه وي که ستره، که د يوې کورنۍ په اندازه وي او که د يوه ستر ملت په اندازه، په سر کي بايد يو قيم او رئيس ولري نه متعدد رئيسان له خاصو صلاحتونو سره، دا حتماً په نزاع او شخړو منتج کېږي. قرآن وايي: که د کائناتو واګي د دوو خدايانو په لاس کي وی نو تباه کېدو او هر يوه به هڅه کوله چي عرش ته ورسېږي او په بل بر لاسی شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- په اسلامي نظام کي خليفه چي د ټول ولس له خوا غوره کېږي، د ولس په استازيتوب د ټولو دولتي چارو مسئول دئ. د خلفاء راشدينو په دوران کي موږ نه د خليفه ترڅنګ د صدر اعظم مثال موندلی شو او نه د دوو چارواکو تر منځ د قدرت د وېش مثال.. په دې اساس په ټول جرأت سره ويلی شو چي هغه نظام له اسلام سره اړخ نه لګوي چي د نظام په سر کي دوه باصلاحيته چارواکي د صدراعظم او جمهور رئيس په نامه ولري او قدرت د دوی تر منځ په يوه خاص تناسب ووېشل شي.. داسي نظام نه يوازي له اسلام سره اړخ نه لګوي بلکي په ټولو هېوادونو کي ئې بدې پايلي درلودلې او د عدم ثبات باعث او د چارواکو او ولس ترمنځ د شخړو او سيالۍ موجب ګرځېدلي. له اسلام سره هغه نظام اړخ لګوي چي ولسمشر ئې د ولس له خوا غوره شي، د چارو واګي د ده په لاس کي وي، خو په خوا کي ئې داسي ځواکمنه او باصلاحيته شوری وي چي د ټول ملت استازيتوب کوي نه د هغو کسانو چي کامیابو کانديدانو ته ئې رأيه ورکړې، په شوری مکلف وي، قدرت او صلاحيت او په ملت پوري مربوط وسايل او امکانات امانت وګڼي او د شوری له پرېکړو سره سم په هغه کي تصرف وکړي، په شخصي ژوند او له ملي شتمنيو نه په استفادې کي له هيڅ مسلمان نه هيڅ امتياز ونه لري، هيڅ څه له مشورې پرته ونه کړي.

اسلامي نظام که غربي جمهوريت؟

محترم ليکوال وايي: زما د ناقصو معلوماتو له مخي ښاغلی حکمتيار صاحب لومړی قلم وال دئ چي په دې باب جلا او مخالف نظر لري!! د

(c) ketabton.com: The Digital Library

نوموړي په اند د امير ټاکل د اهل الحل و العقد دنده نه ده!! بلکي د يوه هېواد ولس مشر يا امير د عامو انتخاباتو له لاري ټاکل شرعي بولي!! کوم چي د غربي جمهوريت او ديموکراسۍ د ستر اصل په توګه ګڼل کېږي.

د دوی په ځواب کي څو عرايض لرم:

- تا خو په خپلې رسالې کي د څو داسي علماوو په نظرياتو استناد کړی چي له ديارلسمي پېړۍ وروسته او حتی په پنځلسمي پېړۍ کي راڅرګند شوي او داسي نوي نظريات ئې وړاندي کړي چي مخکنيو نه وو ويلي، څنګه هغوی ته د نويو نظرياتو وړاندي کولو حق ورکوې او نورو ته نه؟!
- په دې اړه ستا معلومات يقيناً چي ناقص دي، ځکه چي ټولو محققو علماوو، فقهاوو او امامانو همدا خبره کړې چي د مسلمانانو معلن او بلااکراه بيعت د امارت لپاره لازمي شرط دئ، له معلن او غيرمکره بيعت نه پرته د هيچا امارت نه مسلم کېږي. تاسو د دغو ټولو د متفقه خبري په خلاف وايئ چي بيعت شرط نه بلکي د خلکو وجيبه ده، امير د څو کسانو په خوښه ټاکل کېږي او خلک پر دې مکلف دي چي له همدغه امير سره به بيعت کوي!!
- که د څو کسانو بيعت کافي وي نو ستاسو له امير نه مخکي خو داسي اميران تيار موجود وو چي په لکونو مسلمانانو ورسره بيعت کړی وو، د حزب اسلامي په انتخاباتو کي نږدې يو مليون غړو برخه اخيستې وه او له خپل امير سره ئې بيعت کړی وو، که په کندهار کي زر کسان راغونډ شو نو دا اوس د نصرت مېني په پنډغالي کي همدومره او هغوی ته ورته اهل الحل و العقد راغونډېدی شي، آيا د دوی پرېکړه منې؟ زه بلنه درکوم

(c) ketabton.com: The Digital Library
راشئ زر نه بلکي پنځه سوه اهل الرأی یا اهل الحل و العقد به په ګډه غوره کړو او هغوی ته به اختیار ورکړو چي د هېواد لپاره په اتفاق یا د رأیو په اکثریت سره امیر غوره کړي، موږ د دوی پر ټاکړه منو، آیا تاسو ئې منلو ته تیار یئ؟ موږ دغه طرحه طالبانو ته وړاندي کړې وه خو هغوی ورسره موافقه ونه کړه!! که هر چا ته د خپلي خوښي خلک راغونډول او هغوی ته د اهل الحل و العقد نوم ورکول او پر نورو د دوی پرېکړه واجب التعمیل ګڼل جائز وګڼو نو دا خو سترو سترو او خونړیو فتنو، پېښو او نښتو ته لار پرانېزي!!

- د ولس له لوري د امیر انتخاب د غربي جمهوریت ابتکار نه دئ، دا د اسلام هغه ستر افتخار دئ چي تر اسلام مخکي ئې د تاریخ په اوږدو کي نظیر نه مومو، د اسلام یو ستر افتخار د غربیانو په پښو کي مه اچوئ، کله چي د انسان په اوږده تاریخ کي د لومړي ځل لپاره د مسلمانانو لخوا، د عام ولس له لوري، په جومات کي د یوه ستر ملک خلیفه غوره شو، هغه مهال په غرب کي چا د دې تصور هم نشو کولی، هغه مهال غربیان د جهل، اختناق او استبداد په تیارو کي ژوند کولو او پر غربي هېوادونو داسي دیکتاتورانو او امپراطورانو د توري او نېزې په زور حکومت کولو چي اقتدار ئې د خپلي کورنۍ مسلم او حتی الهي حق ګڼلو، له واکمن نه به اقتدار زوی، لور، ښځې او حتی د مور په رحم کي ماشوم ته په میراث پاته کېدو، همغسي لکه چي د یهودانو په لاس جوړ شوي شیعه مذهب کي اته کلن ماشوم امام شو، پنځه کلن غائب ماشوم امام زمان شو!!
- د راشدینو خلفاوو اهل الرأی خو هغه صحابه وو چي په بدر کي ئې

(c) ketabton.com: The Digital Library

برخه اخیستې وه، هر اسلامي تحریک بدریان لري، د دوی بدریانو ته باید پر نورو داسي ترجیح ورکړی شي لکه صحابه وو چي خپلو بدریانو ته پر نورو ترجیح ورکوله، د افغانستان د اسلامي تحریک بدریان هغه دي چي له کمونیستانو سره ئې لومړی نښته ځلوېښت کاله د مخه په پوهنتون کي وه، یا هغه چي د داؤد په ضد ئې جهاد پیل کړ، یا هغه چي د ۱۳۵۷کال د ثور په نهمه ئې جهاد شروع کړ، یا هغه چي لومړی ډز د دوی له لوري پر روسانو وشو، لومړی شهید د دوی وو، لومړی زخمي د دوی وو، لومړی بندي د دوی وو، لومړی مهاجر له دوی څخه وو، زموږ بدریان خو هغه دي چي د اسلام او جهاد بیرغ د دوی په لاس ورپېدو، افغانان دوی راوینښ او جهاد ته چمتو کړل، دا خو ټول په حزب اسلامي کي دي، افغانانو ته خو د جهاد درس دوی ورکړی، یقیناً چي دوی به د ټولو هغو مجاهدینو په جهاد کي برابر شریک وي چي له دوی وروسته د جهاد سنگر ته راوتلي او د اسلام لپاره ئې قرباني ورکړې. چا چي پر حزب اسلامي برید کړی، د حزب مجاهدین ئې وژلي، ځورولي او له دوی نه ئې هغه وسلې اخیستې چي له روسانو ئې غنیمت کړې وي؛ که ترقیامته نېک عملونه وکړي دا ستره گناه نشي جبرانولی!! څوک چي له حزب اسلامي سره جنگېدلی الله تعالی سزا ورکړې، یا ایمان ترې تللی او کمونیستانو او روسانو ته په لاس اوږدولو مجبور شوی، یا اقتدار ترې تللی، یا ئې په زرگونو هغه جنگیالي وژل شوي چي له حزب سره جنگېدلي وو، یا هغه بهرنۍ او کورنۍ کړې ترې جلا شوې او د دوی له دښمنانو سره یوځای شوې چي د هغوی په وینا له حزب سره وجنگېدل، یا ئې د اقتدار په وخت کي داسي قحطي راغلې

(c) ketabton.com: The Digital Library

چي د افغانستان په تاريخ کي ئې بېلګه نه وه ليدل شوې، نه يوازي د بارانونو او واورو ورېدل بند شول او د زمکي د سر اوبه وچي شوې بلکي څاګاني او کاريزونه هم وچ شول او د زمکي لاندي اوبه څو متره نوري هم لاندي ولاړې!! ځيني به دا طبيعي حوادث ګڼي، خو زموږ عقيده او ايمان راته وايي چي حوادث د الله تعالی په امر او د هغه د عادلانه پرېکړي له مخي راځي، ظالم ته سزا ورکوي او د مظلوم انتقام ترې اخلي، پاکستان د افغانستان په نيولو کي د امريکايانو ملګرتيا وکړه او پرويز مشرف خلکو ته ويل: د دې ملګرتيا په نتيجه کي به امريکا د کشمير په اړه زموږ مرسته وکړي؛ خو څلور کاله وروسته په همغه ورځ چي امريکايانو پر افغانستان بريد کړی وو داسي ستره زلزله په همدې کشمير او شاوخوا کي ئې راغله چي نږدې اتيا زره خلک په کي ووژل شول، د وژل شوو شمېر هومره وو چي د امريکايانو په لاس په افغانستان کي وژل شوي وو، په دې کي نږدې شل زره ئې د پاکستان د فوځ تر ټولو مهمو عسکري قطعاتو غړي ول، دغو حقايقو ته په پام سره بايد له دې ډډه وکړو چي حوادث يوازي طبيعي پېښي وګڼو، آيا دې ته يو تصادف ويلی شو چي د پاکستان ستره زلزله په هغه ورځ وه چي څلور کاله مخکي په همدې ورځ امريکائي ځواکونو د پاکستان له زمکي او هوا نه په استفادې سره پر افغانستان بريد وکړ، په همدې ورځ د امريکا کروز ميزايلونه د اسلام آباد په موافقه د پاکستان له فضاء تېريدل او پر افغانستان وريدل، په همدې ورځ په پاکستان کي د امريکايانو له نظامي اډو نه امريکايي جازونه الوتل او پر افغانانو ئې بمونه ورول، په افغانستان کي مستقر پاکستاني افسرانو کوردينات ورکاوو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پاکستاني چارواکو به ویل چي مونږ له امریکا سره دا ملګرتیا د پاکستان په ګټه ګڼو، د تروریزم په خلاف د امریکا په اعلان شوې جګړې کي برخه اخیستل د پاکستان له ملي ګټو سره موافق عمل دئ، پاکستان باید د دې جګړي په لومړي خط بدل شي، همداسي وشول، پاکستان نه یوازي د افغانانو په خلاف په دې جګړي کي په لومړي خط کي ودرېدو، بلکي د افغانستان په اشغال او د افغانانو او نورو امریکا ضد مجاهدینو په نیولو او امریکا ته په سپارلو کي ئې هغه کار کړی چي امریکا ئې له کولو عاجزه وه، پاکستان نه یوازي د افغانانو په خلاف په جګړي کي شریک شو بلکي په پاکستان کي ئې هم د امریکایانو په وینا د مسلمانانو په ضد پراخ عملیات پیل کړل، له افغانستان سره په پوله ئې اتیا زره فوځیان ځای په ځای کړل، په جنوبي او شمالي وزیرستان کي ئې پرله پسې او پراخ عملیات ترسره کړل، په بې ګناه وزیرو ئې له تروریستانو سره د مرستي په نامه بمونه وورول، ګڼ شمیر وزیر او هغه افغان مهاجرین ئې ووژل چي له کلونو کلونو په هغي سیمي کي مېشت وو. نو دا یو تصادف مه ګڼئ چي د پاکستان زلزله په همغه ورځ پیل شوه چي امریکایانو د پاکستان له لاري پر افغانستان بريد وکړ او تر هغي ورځي د دې زلزلې وروستۍ جټکې رواني وې چي تر همدې ورځي پوري څلور کاله د مخه پر کابل او کندهار د امریکایانو پراخي بمبارۍ رواني وې. پاکستاني چارواکو به ویل چي په دې برید کي له امریکا سره د پاکستان ملګرتیا به د دې باعث شي چي امریکا د کشمیر په مسئله کي د پاکستان مرسته وکړي، خو دا دئ ګورئ چي امریکا نه یوازي د کشمیر په مسئله کي د هند د دریځ ملاتړ کوي،

(c) ketabton.com: The Digital Library

کشمیري مجاهدین تروریستان ګڼي، اسلام آباد ئې دې ته اړ کړ چې د دوی له مرستې لاس واخلي، مرکزونه ئې په ټول پاکستان کې وربند کړي او کشمیر ته له اوښتو ئې مخه ونیسي، بلکې د کشمیر د دغې غمیزې په دوران کې ئې د خپل دغه ملګري په هکله په دې سخته ورځ کې داسې بې اعتنايي وکړه چې پرویز مشرف مجبور شو ووايي: "که دا زلزله په کوم غربي هیواد کې شوې وای نو عکس العمل به دومره سوړ نه وو، مونږ مجبور یو د ایف ۱۶ طیارو اخیستل وځنډوو!!" کاش پاکستاني چارواکو د امریکا په ځای خدای ته مخه کړې وی، له امریکا نه د طمعې او وېرې په ځای ئې له خدای نه طمع او وېره درلودی، د مظلومو مسلمانانو په ضد له کفري ظالم او متجاوز طاقت سره د ملګرتیا په ځای ئې او د خپل بې وزلي ګاونډي هیواد په خلاف په یوې ناروا او ظالمانه جګړې کې د برخې اخیستو په ځای له خدای نه ویریدلي وی او په دې پوهیدی چې خدای د مظلوم فریاد اوري او د هغه انتقام خامخا اخلي، خو داسې ئې ونکړل، له ظالم سره په ناروا ملګرتیا کې مخکې ولاړل، اوه سوه مظلوم مسلمانان ئې ونیول او لاس تړلي ئې امریکا ته وسپارل، د امریکایانو د خوشحالولو لپاره ئې د افغانانو په خلاف له هیڅ څه نه ډډه ونکړه، ډېر بې وزلي مهاجرین ئې په زور له پاکستانه وشړل، د ختمو کورونه ئې په بلدوزرو وربانديي ړنګ کړل، هیچا د دغو مظلومانو چیغې وانه ورېدې، ویل ئې تر افغانستانه د تلو کرایه نلرو، هلته کور نلرو، څه چې لرو هغه ټول دلته رانه پاته کېږي، خو هیچا ورته اعتناء ونکړه، خو دا دئ ګورئ چې پاکستان له داسې پېښو سره مخامخ شو چې په همدغو کمپونو کې له سوات او باجوړ نه مهاجر

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوي پاکستاني کورنۍ مېشت شوې!!

- محترم لیکوال ته وایم: ته او خدای دي مور. ته ووایه چي په کندهار کي د راغونډ شوو کسانو له منځه څومره ئې مجاهدین ول؟ ته دا نه منې چي اوس د دوی په سلو کي نوي د کابل له حکومت سره یو ځای شوي، خو زه تا ننګوم چي د هغوی له ډلي نه د یو نیم سل کسانو نومونه واخله چي اوس د امریکایانو تر واکمنۍ لاندي ژوند نه کوي او له ملا محمد عمر مجاهد سره په خپل تعهد ولاړ دي، او په روان جهاد کي عملاً برخه لري!! که تا له هغو په اصطلاح یونیم زر کسانو نه په سلو که د لسو نومونه واخیستل نو ستا خبره به صحیح وي او مور. به مبالغه کړې وي!! او که حقیقت همداسي وي چي مور. ویلي نو بیا خو دا خبره ومنئ چي محدودو کسانو ته د امیر د انتخاب واک سپارل بد او خطرناک عواقب لري، دا ځکه چي د محدودو کسانو پېر پلور آسانه او ارزانه وي، د افغانستان په څېر هېواد کي د دې کار عواقب تر بل هر ځای زیات خطرناک دي، مور. شتمنو او کینه کښو دښمنانو محاصره کړي یو، د افرادو اخیستل ورته ډېر آسان کار دئ، زه ډېر داسي کسان پېژنم چي هم ئې د هرات او کابل په جرګو کي برخه اخیستې وه او رباني ته ئې رأیه ورکړې وه او هم ئې د کندهار او په پای کي بیا د کابل په لویي جرګې کي، له ټولو ئې د خپلي رأیي په مقابل کي پیسې ترلاسه کړې، هم ئې خپل دین او ایمان خرڅ کړی او هم خپل هېواد! که د امیر انتخاب په محدودو کسانو پورې مربوط شي تل به دا ترخه تجربه تکرارېږي، هرڅوک چي د اقتدار پر کرسۍ ناست وي یا تر نورو ډېرې پیسې ولري، دوی به اخلي او د خپلي خوښي فتواوي به پرې

(c) ketabton.com: The Digital Library

مهر کوي!!

ناسم تعبير د غلطي ادعاء بنسټ

محترم ليکوال د کوم اساسي قانون ... د رسالې يو مطلب په ناسمه توګه تعبير کړی او همدا ناسم تعبير ئې د خپلي ادعاء لپاره بنسټ ګرځولی، په رسالې کي ليکل شوي چي: "دا خبرې يا هغه څوک کولی شي چي دا ټول حقايق له پامه وغورځوي او يا هغه چي د کوم دربار مفتي وي. دا ټګماران د عربي يوه اصطلاح د اهل حل و عقد په نامه داسي کاروي لکه چي دا د قرآن د کوم آيت او يا د پيغمبر عليه السلام د کوم حديث برخه وي او ادعاء کوي چي د امير ټاکنه د اهل حل و عقد دنده ده!! په داسي حال کي چي دا اصطلاح د اموي سلاطينو او امراوو د وخت زيږنده ده، نه په قرآن کي او نه په احاديثو کي د اهل حل و عقد اصطلاح او دا چي امير به د دوی له لوري ټاکل کېږي څه نه مومو، نه په څرګندو الفاظو کي او نه تلويحاً، دا اصطلاح د اموي او عباسي حکومتونو پر مهال جوړه او رايج شوه، هغه مهال چي جابرو سلاطينو زعامت موروثي کړ، د زعيم انتخاب ئې د خپلي خوښي خواصو حق وبالو او بيعت ئې داسي شکلي مراسم چي د زعيم له ټاکلو وروسته ترسره کېږي، هغه مهال چي امراء به د جومات په ځای په قصرونو کي غوره کېدل او دا صريحاً د قرآن او سنت او د صحابه وو د منهج خلاف او يو کرکجن بدعت وو." په دې وينا کي د سرکاري مفتيانو په اړه ويل شوي چي دا ټګماران دغه عربي اصطلاح داسي کاروي لکه چي دا د قرآن د کوم آيت او يا د پيغمبر عليه السلام د کوم حديث

(c) ketabton.com: The Digital Library

برخه وي او ادعاء کوي چې د امير ټاکنه د اهل حل و عقد دنده ده!! خو نه پوهېږو چې ليکوال د رسالې الفاظو ته نه دئ متوجه شوی او که ئې عمداً غوښتي چې غلط ئې تعبير کړي او داسي څه ترې جوړ کړي چې د عباسيانو او امويانو د دور د هغو لوړو لوړو شخصيتونو فقهي او علمي هڅو ته ئې هم وغزوي چې زموږ امامان ئې هم په ضمن کي دي، دوی ته په درناوي سره وايو چې علمي څېړنه داسي نه وي، علمي څېړونکي هم خپله رأيه په دقت سره وړاندي کوي او هم د بل رأيه سمه او په امانت سره تعبيروي. په رسالې کي نه دي ويل شوي چې دا اصطلاح جوړول صحيح کار نه وو، بلکي ليکل شوي چې د درباري مفتيانو له لوري د سلاطينو او امراوو په ګټه د هغه کارول د ټګمارانو کار وو.

په رساله کي دا هم نه دي ويل شوي چې راشدو خلفاوو د مشورې لپاره خاص مشاورين نه درلودل، يا د خاصو مشاورينو درلودل ناجائز دي، نه پوهېږو چې محترم ليکوال دا ناسمه انتباه له کومي برخي اخيستې ده؟!! په رساله کي خو دا ويل شوي چې د اهل حل و عقد اصطلاح او بيا د دوی له لوري د امير ټاکنه د امويانو او عباسيانو د دور زېږنده ده، دا اصطلاح ټګمارو درباري مفتيانو د امراوو په ګټه کارولې، د دې خبري د ترديد لپاره د نوميالیو علماوو، تاريخپوهانو او مفسرينو په دې قول استناد کول چې راشدو خلفاوو مشاورين درلودل يعني څه؟!! د دې خبري ئې له هغي سره څه؟! ليکوال په همدې لړ کي ليکي: "د دې خبري ډېر ښه سپيناوی: چي اهل الحل و العقد د صحابه وو او عين د راشده خلافت پر مهال يو معلوم ټولی او خلک وو!! د پاکستان د جماعت اسلامي بنسټ اېښودونکي مولانا

(c) ketabton.com: The Digital Library

ابوالاعلی مودودي صاحب کړی!!" دا خبره همدلته نیمګړې پرېږدي او د تفهیم القرآن د پښتو ژباړې د هغه تقریظ یوه برخه رااخلي چې حکمتیار صاحب لیکلی او دا نتیجه ترې راباسي چې دوی له جماعت اسلامي سره نږدې مناسبات او اړیکي لري، او بیا د مولانا مودودي صاحب دا وینا رانقلوي: د رسول الله صلی الله علیه وسلم په زمانه کې د شوری لپاره مجلس شتون درلود، وروسته د خلفاوو رضی الله عنهم په زمانه کې دې مجلس پراختیا پیدا کړه تر دې چې د ځینو ذهینو خلکو په ګډون سره د شوری کړنو او هڅو عامه قبولیت ترلاسه کړ او دا هغه خلک وو چې ورته اهل الحل و العقد ویل کېده! ....

د محترم لیکوال په ځواب کې وایو:

- په دې خبري کې نه له تا او نه بل چا سره اختلاف لرو چې پیغمبر علیه السلام او راشدینو خلفاوو د شوری مجلسونه درلودل.
- دا ادعاء چې دوی د اهل الحل و العقد په نامه یادېدل د هیچا له لوري د منلو وړ نه ده، ځکه هغه مهال دا اصطلاح اصلاً نه جوړه شوې وه او نه کارول شوې او نه په روایاتو کې راغلې.
- هر څوک چې دا ادعاء وکړي چې راشدین خلفاء د محدودو خلکو له لوري غوره شوي د حقیقت خلاف خبره ئې کړې. دا ځکه چې ټول په جومات کې ټاکل شوي.
- د علامه ابن خلدون او مولانا مودودي پر ویناوو چې تا دلته کوم استناد کړی ناوارد استناد دئ، ځکه د بحث موضوع دا نه ده چې خلفاوو شوری درلوده که نه؟ د بحث موضوع دا ده چې آیا کوم خلیفه د محدودو

(c) ketabton.com: The Digital Library

کسانو له لوري غوره شوی که نه؟ تر دې عنوان لاندې د داسې چا رأیه رانقل کړئ چې د محدودو کسانو له لوري د امیر د ټاکنې ادعاء ئې کړې وي او د دې ادعاء د اثبات لپاره ئې معقول دلایل وړاندې کړي وي.

- په داسې حال کې چې موږ د مولانا ابوالاعلی مودودي رحمه الله او هر هغه چا قدر کوو چې د اسلام لپاره ئې کار کړی حتی که په دې لار کې ئې یو ګام پورته کړی، یوه خبره ئې کړې، یو سنت ئې احیاء کړی، یو آیت ئې تفسیر، ترجمه او تبلیغ کړی، یو کس ئې اسلام ته رابللی، جومات ته ئې راوستلی او یوه مستحب کار ته ئې هڅولی، خو موږ له جماعت اسلامي سره هیڅ تنظیمي اړیکي او مناسبات نه لرو. ستاسو د معلوماتو لپاره باید ووایو چې د افغانستان ډلې په دې توګه جوړې شوې: جمعیت اسلامي په پېښور کې د جماعت اسلامي له لوري، حرکت انقلاب اسلامي په پېښور کې د جمعیت علماء اسلام له لوري، اتحاد اسلامي په پېښور کې د اخوان المسلمین له لوري، او ته په خپله ښه پوهېږې چې طالبان څنګه رامنځته شول او چا ئې مرسته کوله؟!! یوازنۍ اسلامي ډله چې د هېواد دننه، څلوېښت کاله او تر ټولو وړاندې په خپله د افغانانو په لاس جوړه شوې حزب اسلامي دئ.

- پوښتنه کوو: آیا له جماعت سره اړیکې درلودل یا پر تفهیم القرآن تقریظ لیکل او د مولانا ابوالاعلی مودودي رحمه الله د اسلامي هڅو قدرونه جرم دئ؟!! جماعت اسلامي خو د حزب دومره مرسته نه ده کړې لکه د طالبانو، کله چې شمالي ائتلاف د حزب په ضد جنګېدو نو جماعت اسلامي بې طرفه وو، خو هغه مهال چې طالبان له شمالي ائتلاف سره جنګېدل

(c) ketabton.com: The Digital Library

جماعت د طالبانو پلوي کوله!! دا جماعت اسلامي وو چي د امريکايانو د بريد پر مهال ئې د طالبانو په تأييد کي ستري مظاهرې کولې، اميد دئ تاسو له هغو کسانو څخه نه وئ چي مولانا ابوالاعلی مودودي رحمه الله تکفيروي، جماعت اسلامي ته نږدې کسان مباح الدم ګڼي او ډېر ئې په همدې نامه وژلي!! خو هغه چا ته د خپل استاد په سترګه ګوري او درناوی ئې کوي چي جنرال پرويز مشرف ته ئې د څو جريبه زمکي په مقابل کي د اعتمار رأيه ورکړه (دا هم هغه مهال چي پرويز مشرف ستاسو په خلاف جنګ کي د امريکايانو ملګرتيا ته ملا تړلې وه، اوه سوه مجاهدين ئې لاس پښې تړلي امريکايانو ته سپارلي وو!!)، له پيپلز پارټي او عوامي نيشنل پارټي سره ئې د څو کرسيو لپاره ائتلافونه کړي او د بې نظير بهټو واکمني ئې منلې او د هغې په حکومت کي ئې برخه اخيستې!!

- موږ خو د امريکايانو د بريد پر مهال له طالبانو نه هم خپل ملاتړ اعلان کړ، په ډېرو څرګندو الفاظو مو وويل چي د طالبانو د دې اقدام ډېره قدرونه کوو چي د خپل حکومت ړنګېدل ئې ومنل خو دښمن ته تسليم نشول، اوس هم د ټولو هغو طالبانو قدر کوو او د ورونو په سترګه ورته ګورو چي د امريکايانو په ضد جنګېږي، په وار وار مو ويلي چي له دغو طالبانو سره هرراز ملګرتيا او ګډ کار ته چمتو يو، موږ دا اعلان حتی له تهرانه کړی، له هغه تهرانه چي د طالبانو په ضد له امريکايانو سره يو ځای شو!! دا په داسي حال کي چي طالبان له حزب سره جنګېدلي وو او ډېر مجاهد حزبيان د دوی په لاس په شهادت رسېدلي وو، او دا په داسي حال کي چي امريکايانو موږ ته ويل: موږ خو ستاسو په ضد نه بلکي ستاسو د

(c) ketabton.com: The Digital Library

دښمنانو په ضد جنګېږو، خو موږ ورته وېل: که مجبور شو نو د یوه افغاني رقیب سل کاله حکومت منلی شو خو د یوه بهرني اشغالګر یوه ورځ حکومت هم نه منو!! د شمالي ټلوالي او طالبانو تر منځ د جګړو په مهال ایراني چارواکو موږ ته مکرر بلنه راکوله چي په دې جګړې کي برخه واخلو خو موږ ورته ویل: که د رباني او ملاعمر له منځه د یوه منلو ته اړ شو نو ملاعمر ته سل ځله ترجیح ورکوو!! زموږ قضاوت د هر چا په اړه د ایمان او عقیدې په رڼا کي دئ؛ که دوست وي که دښمن، که خپل وي که پردی، که ملا وي که مکتبي، که جماعتي وي او که جمعیتي.

د اسلامي خلیفه او امیر اطاعت

لیکوال تر دې عنوان لاندي د بیعت او اطاعت دوه بېلي بېلي موضوع ګاني سره خلط کړې، په پیل کي ئې لیکلي: "دا چي د اسلامي شریعت له مخي بیعت خورا دروند اهمیت لري او هیڅکله یوازي رسمي دود او تشریفاتي دستور ندئ. د سپېڅلي شریعت لوی حکم دئ.... د شرعي بیعت وروسته په رعیت او اولس باندي نه یوازي د هغه اطاعت کولو تأکید کوي، بلکي د خدای جل شأنه او د هغه د رسول علیه السلام د اطاعت وروسته ئې د امیر او خلیفه اطاعت فرض ګرځولی." په همدې لړ کي ئې د ابن خلدون اقوال او د بخاري روایات د دلیل په توګه راوړي. دوی ته په دې اړه څو عرایض لرو:

- بیعت بېله موضوع ده او د امیر اطاعت بېله موضوع، یوه د امیر له ټاکلو مخکي ده او بله ئې ترې وروسته، یوه د خلکو حق دئ او بله ئې ذمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

واري او مسئولیت، په بیعت سره امیر ټاکل کېږي او بیا په همدې بیعت سره د ټاکل شوي امیر اطاعت پر مسلمانانو لازم ګرځي؛ د بیعت په اړه دوه انګېرني مومو: ۱- یوه ئې دا چې امیر د بیعت له لارې ټاکل کېږي، هغه څوک شرعي امیر دئ او اطاعت ئې پر مسلمانانو لازم چې په خپله مسلمانانو غوره کړی وي او په خپله خوښه ئې بیعت ورسره کړی وي. ۲- او بله ئې دا چې امیر له نورو لارو ټاکل کېږي او بیا پر خلکو لازمه ده چې له دغه امیر سره بیعت وکړي!! یعني بیعت تشریفاتي مراسم دي چې د امیر له ټاکلو وروسته ترسره کېږي!! موږ له هغو محققینو، مجتهدینو او فقهاوو سره موافق یو او د دوی رأیه د قرآن او سنت مطابق ګڼو چې بیعت د امارت لپاره ضروري شرط بولي نه تشریفاتي مراسم، او د هغو خلکو دا رأیه کمزورې او بې بنسټه ګڼو چې بیعت د امیر له ټاکلو وروسته د خلکو د ذمه وارۍ او مسئولیت په توګه وړاندي کوي، دا یوه مغالطه ده چې (بیعت) او (اطاعت) سره خلطوي.

- لیکوال د دې پر ځای چې د امیر په ټاکني کي د (بیعت) اهمیت او ونډي ته اشاره وکړي او ووایي چې د امارت لپاره اساسي شرط دئ؛ بل لوري ته ځي او دا موضوع څېړي چې د امیر اطاعت پر مسلمانانو فرض دئ!!
- که بیعت د مسلمانانو حق نه وی او د دوی خوښي ته نه وی پرېښودل شوی نو نه به هغو صحابه وو له علي رضی الله عنه سره خپل بیعت ځنډولی وو چې د ده د امارت په اړه ئې څه ملاحظات درلودل او نه به علي رضی الله عنه له ابوبکر رضی الله عنه سره خپل بیعت تر یوې مودې ځنډولی وو (که

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا روایت صحیح وګڼو).

- له امیر سره بیعت د بلي هري شرعي مبایعې او معاملې په څېر دئ، د طرفینو تر منځ له توافق نه وروسته اعتبار لري، لکه دا چي نارینه د ښځینه وو لپاره قیم غوره شوی خو هغه مهال ئې د ښځې قیم ګڼلی شو چي دواړه لوري د نکاح تړون ترسره کړي، له دغه تړونه وروسته مېړه د ښځې قیم شي او اطاعت ئې پرې لازم، په همدې توګه پر مسلمانانو د امیر اطاعت لازم دئ خو د هغه امیر اطاعت چي دوی په خپله خوښه ټاکلی او بیعت ئې ورسره کړی. که تاسو د النساء د سورې په (۵۸-۵۹) آیتونو کي لږ غور وکړئ نو متوجه به شئ چي لومړی ټولو مسلمانانو ته امر شوی چي د امانت (امارت) اهل تشخیص کړی، امانت وروسپارئ او بیا ورته ویل شوي چي د خپل اولي الامر اطاعت وکړئ، لومړی د امانت (امارت) سپارلو موضوع راغلې او بیا د اولي الامر د اطاعت موضوع، خو دا هم ویل شوي چي د هغه اولي الامر اطاعت وکړئ چي ستاسو له منځه وي، تاسو غوره کړی وي او تاسو ئې د ځان په څېر ګڼئ.

په یوه وخت کي له دوو خلفاوو سره بیعت

لیکوال تر دې سرلیک لاندي لیکي: "د اسلامي شریعت پرېکړه دا ده چي هر کله د یوه خلیفه او امیر سره مسلمانان بیعت وکړي او د هغه په مقابل کي د خلافت او امارت لپاره بل مدعي پورته شي نو د هغه حکم دا دئ چي هغه باغي دئ ... بیا پر دغو دوو روایاتو استناد کوي:

عَنْ أَبِى سَعِيدٍ الْخُدْرِىِّ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ -صلى الله عليه وسلم- « إِذَا بُويِعَ

(c) ketabton.com: The Digital Library

لِخَلِيفَتَيْنِ فَاقْتُلُوا الآخَرَ مِنْهُمَا».

له ابو سعيد خدري نه روايت دئ چي رَسُولُ اللّه صلى الله عليه وسلم وفرمايل: كله چي له دوو خلفاوو سره بيعت وكړاى شي نو په هغوى دواړو كي وروستى ووژنئ»

عَنْ عَرْفَجَةَ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللّهِ -صلى الله عليه وسلم- يَقُولُ «مَنْ أَتَاكُمْ وَأَمْرُكُمْ جَمِيعٌ عَلَى رَجُلٍ وَاحِدٍ يُرِيدُ أَنْ يَشُقَّ عَصَاكُمْ أَوْ يُفَرِّقَ جَمَاعَتَكُمْ فَاقْتُلُوهُ»

له عرفجه نه روايت دئ چي له رَسُولُ اللّه صلى الله عليه وسلم څخه مي واورېدل چي وئې فرمايل: څوک چي د دې لپاره ستاسو خوا ته راشي چي يووالى مو ټوټې ټوټې كړي او ډله مو خوره او متفرقه كړي حال دا چي تاسو د يوه كس (امير) په خوا كي متحد وئ، نو وئې وژنئ.

بيا ليكي چي اوس دي ښاغلى حكمتيار د دغو احاديثو د لوستلو وروسته پرېكړه وكړي چي څوک اميرالمؤمنين دئ؛ لومړنى كه وروستنى؟ (كرزى كه ملامحمد عمر مجاهد؟) د ملامحمد عمر مجاهد سره د هېواد د اهل الحل و العقد څښتنانو د ۱۳۷۵لمريز كال د حمل د مياشتي په څوارلسمه نېټه د شرعي امير په توگه بيعت شوى او كرزى په ۱۳۸۰كال كي د يرغلگرو امريكايانو په زور راوستل شو او په كابل كي ورته ارگ وسپارل شو، نو اوس تا ته !! د خپل ضمير او وجدان په رڼا كي كومه فتوى سمه ليدلى شي؟ اسلامي شريعت وايي چي دويم امير واجب القتل دئ او هيڅكله ئې واكمني شرعي واكمني نه ده!! ته څه وايې؟!!

دوى ته په ډېر درناوي سره څو مشورې لرو:

(c) ketabton.com: The Digital Library

- تاسو د نیوکي الفاظو ته متوجه شوي نه يئ، هلته داسي ويل شوي: "طالبان خپل اميرالمؤمنين په دې دليل شرعي امير بولي چي د دوی د اقتدار پر مهال په کندهار کي د اهل حل و عقد يوې غونډي هغه ته د اميرالمؤمنين لقب ورکړ!! خو دوی به اوس دې خبري ته ځه ځواب ورکوي چي د دوی هغه اهل حل و عقد چي په کندهار کي راغونډ کړی شول او ملامحمد عمر مجاهد ته ئې د اميرالمؤمنين لقب ورکړ اوس د دوی مطلق اکثريت، نږدې ۹۰% نوي په سلو کي د کرزي خوا ته ولاړ دي او هغه اميرالمؤمنين گڼي؟!! د دغو (اهل حل وعقد!!) کومه فتوی سمه او شرعي گڼي، مخکنۍ که اوسنۍ؟!! که د امير انتخاب په محدودو کسانو پورې مربوط شي تل به دا ترخه تجربه تکرارېږي، هرڅوک چي د اقتدار پر کرسۍ ناست وي يا تر نورو ډېرې پيسې ولري، دوی به اخلي او د خپلي خوښي فتواوي به پرې مهر کوي!!"
- زموږ له نظره دا خلک اهل حل و عقد نه وو او نه دي، نه ئې مخکنۍ پرېکړه صحيح وه او نه اوسنۍ، د کرزي له امريکايي حکومت سره د دوی ملگرتيا ښيي چي دا ډېر نااهله او دين خرڅوونکي مفتيان وو نه اهل حل و عقد!! نه دوی د امير د ټاکلو حق لري او نه د دوی په څېر نور، د امير د ټاکلو حق د ولس دئ نه د داسي خلکو!! ملامحمد عمر مجاهد د طالبانو امير وو؛ نه د ټول افغان ولس امير او نه د ټولو مؤمنانو امير، نه ټولو اهل الرأی افغانانو ده ته رأيه ورکړې وه او نه ټول افغان ولس ورسره بيعت کړی او نه ئې پر ټول افغانستان واکمني مسلطه شوې وه، نه ټول مسلمانان د ده پر سر متحد شوي وو، کوم روايات چي تا نقل کړي يو ئې هم دلته

(c) ketabton.com: The Digital Library

مصداق او مجال نه لري او د هغه په استناد دا امارت داسي نه ثابتېږي چي څوک ئې ونه مني نو هغه مباح الدم او واجب القتل دئ!!

- داسي اميران ډېر د مخه موجود وو، په لکونو افغانانو ورسره بيعت کړی وو، تر امارت لاندي ئې په لکونو خلکو جهاد کړی وو، آيا تاسو وروستني اميران، له لومړنيو نه ډېر وروسته راپاڅېدلي اميران؛ باغيان او واجب القتل ګڼئ؟ آيا له دوی سره جنګ د کافرانو تر جنګ هم افضل ګڼئ؟!! طالبان خو له نورو تنظيمونو جوړ شوي، مشرانو ئې هم د نورو تنظيمونو له مشرانو او اميرانو سره بيعتونه کړي وو، د ځينو امير مرحوم مولوي محمد نبي محمدي وو، د ځينو مرحوم مولوي محمد يونس خالص، د ځينو سياف، د ځينو رباني، د ځينو مجددي، د ځينو ګيلاني، د ځينو مرحوم مولوي منصور، د ځينو مولوي عبدالستار صديقي، د ځينو محمد امين مجددي، د ځينو ظاهر شاه او ځيني ئې هم د حزب اسلامي غړي، چي د دغو مطلق اکثريت اوس په کابل کي د کرزي خوا ته ولاړ دي او د کابل په امريکايي حکومت کي فعاله ونډه لري، نه پوهېږو چي څنګه ئې مخکني بيعتونه بې اعتبار ګڼې او اوسنی ئې دومره شرعي او د قرآن او حديث مطابق چي مخالف ته ئې د باغي په سترګه ګورې؟!! آيا په شريعت کي له يوه سره بې موجبه د بيعت ماتولو او له بل سره د بيعت کولو لپاره هم کوم مجوز مومې؟!

- ستا دا استدلال ډېر کمزوری دئ چي کرزی او رباني متغلب واکمنان نه بولې!! د چا پر قول چي ته استناد کوې هغوی متغلب واکمنان په دوو ډولونو ويشلي: ښه متغلب او بد متغلب، ښه ئې هغه دئ چي د زور او

(c) ketabton.com: The Digital Library

فوځي ځواک له لاري قدرت ترلاسه کړي، پر اوضاع مسلط شي او شريعت نافذ کړي، يوازي د دغه متغلب په اړه وايي: غوره دا ده چي د دې متغلب اطاعت وشي، خو دا هم د مسلمانانو تشخيص ته پرېږدي چي وګوري دا متغلب د اطاعت وړ دئ که نه، که نه وي نو د ده په ضد قيام او پاڅون غوره دئ که تر مناسب فرصت پوري انتظار؟

- موږ کرزي او رباني ته نه د اميرالمؤمنين خطاب کړی او نه ئې متغلب اميران ګڼو، ستاسو هغه ملګري ئې اميرالمؤمنين ګڼي چي تاسو د کندهار په غونډې کي د اهل حل و عقد په نامه راغونډ کړي وو!!
- که ته ووايې چي طالبان ښه متغلبين وو او کرزی او رباني خراب متغلبين نو موږ درسره زيات اختلاف نه لرو، يوازي دومره وايو چي پر يوه ئې هم ټول افغان ولس نه دئ راغونډ شوی او پر اوضاع نه دي مسلط شوي، او د داسي متغلب نوم نشو ورکولی چي اطاعت ئې واجب او مخالفت ئې حرام وي.
- زموږ مشوره دا ده چي تاسو هغه کسان هم مباح الدم مه ګڼئ چي مخکي ئې له تاسو سره بيعت کړی وو او اوس ئې له کرزي سره بيعت کړی، خپله ټوله توجه د اصلي او لوی دښمن لوري ته واړوئ، له دغو ذليلو کسانو سره ښايي دا کافي وي چي بيا پرې اعتماد ونه کړئ او بيا ورته اهل حل و عقد ونه وايئ.
- که په استيلاء او غلبې سره څوک امير کېږي نو بيا خو د استيلاء په ختمېدو سره د هغه امارت هم پای ته رسېږي، اوس خو طالبان نه پر مرکز استيلاء لري او په کوم لوی او ووړ ښار، خو سره له دې خپل امير

(c) ketabton.com: The Digital Library
شرعي امير ګڼي، د دې معنی خو دا شوه چې تاسو استیلاء د امارت لپاره شرط نه ګڼئ، نو نه پوهېږو چې څنګه د هغه چا پر قول استناد کوئ چې د غلبې او استیلاء امارت په مشروط توګه جائز او واجب الاطاعت ګڼي؟!!

د خلیفه او امیر عزلول

محترم لیکوال تر دې عنوان لاندي لیکي:

ښاغلي حکمتیار صاحب لیکلي: "د امیر نصب او عزل د ولس حق دئ!!! څنګه چې د جومات امامت د لمونځ کوونکو په اطاعت پوري مشروط شوی او یا د سفر په دوران کي د سفر د امیر انتخاب او عزل واک ګډو سفر کوونکو ته ورکړی شوی" ورپسې لیکي: د اسلامي خلیفه د نصب او ټاکلو په اړه موږ وړاندي مفصل بحث کړی ... پاتې شوه د خلیفه د عزل موضوع، په دې باب هم اسلامي شریعت د مسلمانانو رهنمایي کړې، هغه شرایط او مهال ویشونه ئې په ګوته او تعین کړي چې پکي مسلمانان کولی شي د خلیفه او امیر د نارواوو په وړاندي پاځون وکړي. البته شریعت په ډېره آسانه او لنډه توګه د دې کار د کولو اجازه نه ده ورکړې او نه د دیموکراسي او جمهوریت په هر پنځه یا څلور کاله وروسته د نوي مشر او خلیفه تعینولو د دریځ سره اسلام ملګرتیا او توافق شته.

دلته څو خبري ضروري بریښي:

- که تاسو هغه روایات او دلایل چې تر دې عنوان لاندي محترم لیکوال راوړي مطالعه کړئ نو وبه ګوري چې په اصلي موضوع د بحث په ځای ئې له امیر نه د بغاوت او له جماعت نه د وتلو موضوع څېړلې، موږ له

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټولو دغو روایاتو سره په بشپړه توګه موافق یو، د شرعي امیر په خلاف بغاوت او پاڅون حرام ګڼو، له جماعت نه وتل او له جماعت نه بهر پاته کېدل ناجائز بولو، دا د هر مسلمان شرعي او دیني وجیبه ګڼو چې په یوه جماعت کې به ژوند کوي، له امیر سره به بیعت کوي او د هغه اطاعت به کوي، دا هم ورسره منو چې په معمولي ناخوالو دې صبر وکړي او یوازې هغه مهال دې د واکمن په خلاف وسلې ته لاس کړي چې شریعت اجازه ورکړي او له امیر نه څرګند کفر وګوري، په دغو قضایاوو کې نه ورسره اختلاف لرو او نه دا مسایل دلته مطرح او د څېړلو وړ دي، د بحث وړ موضوع ګاني دا دي:

۱. آیا ولس کولی شي د امیر لپاره موده وټاکي؟

۲. څنګه کولی شو د امیر د عزلولو پر سر له جګړو او وینو توئېدو مخنیوی وکړو او پرې نږدو چې د عثمان رضی الله عنه او علي رضی الله عنه د شهادت غمجني پېښې بیا تکرار شي؟

۳. که د امیر د عزل موجبات برابر شول څوک به ئې عزلوي؟ څوک به دا پرېکړه کوي چې اوس د عزل موجبات رامنځته شوي او دا امیر د عزلولو وړ دئ؟ که دا امیر په چوکۍ پوري نښتی وو، استعفاء ته چمتو نه وو، ځینو سرکاري مفتیانو هم دی واجب الاطاعت امیر ګڼلو، د منبر پر سر هم د ده لپاره په خطبو کې دا دعاء کېده چې خلدالله ملکه و سلطانه: خدای دې پاچایي او اقتدار تلپاتې کړي، خو په هغه کې د عزل ټول موجبات ترسترګو کېدل، له کفارو سره ئې دوستي کوله، کمونیستان ئې په حکومت کې شامل کړي وو، هغو ډلو ته ئې اقتدار سپارلی وو چې مشرکین

(c) ketabton.com: The Digital Library
دي او صحابه وو ته ښکنځلي کوي، په بيت المال کي ئې خيانت کولو، په عياشي کي غرق وو، هم چرسي وو او هم شرابي، د ښځو حجاب ئې له منځه يووړ او نجوني ئې په دې مکلفي کړې چي مکتب ته به په غربي جامه (ميني ژوپ) کي ځي، په راډيو او ټلويزيون کي ئې د نيمه بربنډو ښځو سندري او رقص رايج کړ، له ولس سره ئې مشوره نه کوله، سود او قمار ئې جائز ګڼلو... نو د دغه واجب العزل واکمن د عزلولو پرېکړه به څوک کوي؟ دا خو ډېر آسان او مفت ځواب دئ چي څوک ووايي: اهل حل و عقد دي دا پرېکړه وکړي!! خو دا له سم او عملي ځواب نه تېښته ده او هغه څوک به دا ځواب ورکوي چي له حقايقو او واقعيتونو بې خبره وي، ځکه موږ دغسي واکمنان ډېر وليدل، له ظاهرشاه رانيولې تر نن پوري، همدغو ته ډېرو هغو خلکو د واجب الاطاعت امير په سترګه کتل چي تاسو ئې اهل حل و عقد ګڼئ، د هغوی د تاج و تخت او اقتدار د دوام دعاګاني ئې کولې، د هغوی په خلاف پاڅون ئې حرام ګڼلو!!

۴. څوک چي وايي اهل حل و عقد علماء دي؛ هغوی ته وايو د علم او عالم لپاره معيار څه دئ؟ اوس خو د داسي خلکو شمېر لکونو ته رسېدلی چي د عالم خطاب ورته کېږي خو نه له قرآنه خبر دي او نه له حديث نه، يوازي دومره څه ئې زده کړي چي په يوه جومات کي امامت وکړی شي، څوک چي وايي قومي مشران د اهل حل و عقد غړي دي هغوی ته وايو: اوس خو هغه مخکنی قومي جوړښت تر ډېره حده له منځه تللی، په ښارونو کي ئې اصلاً آثار هم نه تر سترګو کېږي، او که هر مَلَک، قريه دار، ارباب او خان قومي مشر وګڼو نو د دوی شمېر د دوی تر پلويانو که

(c) ketabton.com: The Digital Library

زيات نه وي کم هم نه دئ، د قومي مشر لپاره معيار څه دئ؟ که فوځي مشران د اهل حل و عقد غړي وګڼو نو اوس خو هغه مخکني فوځي مشران نشته، فوځي مشران خو په حکومتي فوځ کي او د واکمن تابع او خدمتګار وي او د هغه تر قومندې لاندي حتی له خپل ولس سره هم جنګېږي!! که دا جائز وګڼو بيا خو بايد فوځي کودتاګاني هم جائز وګڼو!! که احياناً سترګي پټې کړو او له تاسو سره دا غير واقعي او غير عملي رأيه ومنو؛ موږ. ته ووايئ چي څوک به دا خلک راغونډوي؟ طبيعي ده چي مسلط امير خو دا کار نه کوي، او که دا امير څوک راغونډوي نو د خپلي خوښي داسي خلک به راغنډوي چي د ده اقتدار په څلورو کتابونو شرعي ګڼي او د ده په ضد څه ويل او څه کول حرام بولي!! د مستحق العزل امير د تشخيص او عزلولو پرېکړه په اهل حل و عقد پوري تړل نه عملي ده او نه د حل لار، داسي فتوی هغه څوک ورکولی شي چي د خير پر غونډۍ ناست او له حقايقو او واقعيتونو بې خبره وي.

۵. ښاغلي رباني او ښاغلي سياف هم ويل چي د امير د ټاکلو حق د اهل حل و عقد دئ نه د عام ولس، انتخابات ئې ناروا ګڼل، په کابل او هرات کي ئې د خپلي خوښي خلک راغونډ کړل، رشوتونه ئې ورکړل او د رباني حکومت ته ئې د شرعي بنې ورکولو هڅه وکړه، خو دا دئ ګورئ چي اوس ئې په امريکايي انتخاباتو کي؛ د امريکايانو تر نظامي تسلط لاندي برخه واخيسته!! او اوس د امريکايي پارلمان غړي دي!! نه يوازي دا چي امريکايانو ته ئې پر افغانستان د بريد بلنه ورکړه؛ بلکي ترې غوښتل ئې چي بمباري مو لازياته تونده او تېزه کړئ او لازيات لوی لوی بمونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

وکاروئ، او اوس هم په زاریو زاریو له امریکایانو غواړي چې دوی د دولت د مخالفینو په ضد جنګ کي استخدام کړي، ځکه چې د جنګ تجربه لري او د افغانستان له وضعیته خبر دي او تر بهرنیو عسکرو ښه جنګېدی شي!!
که دوی هغه مهال لدې سره موافقه کړې وی چې د امیر په اړه دي افغان ولس تصمیم ونیسي، د مجاهدینو له مشرانو څخه دي یو د مسلمانانو د اکثریت په خوښه غوره شي؛ د جګړو، توطئو، له کمونیستانو سره د ائتلافونو، په بهرنیو ځواکونو د اتکاء لار ئې نه وی غوره کړې نو نه به هېواد ورانېدو او نه به د بې ګناه افغانانو ويني توئېدې او نه به پر افغانستان باندي د بهرنیو ځواکونو برید ته لار آوارېده!!

مور وايو:

- مسلمانان دا حق لري چې د امیر لپاره معینه موده وټاکي، له یوه امیر سره بیعت په اصل کي د مسلمانانو او امیر ترمنځ یو قرارداد دئ، دا د دوی خوښي ته پرېښودل شوې چې څوک د امیر په توګه ټاکي، د څومره مودې لپاره او کوم کوم صلاحیتونه ورکوي، امارت په اصل کي د خلکو امانت دئ، داسي چا ته به ئې سپاري چې د دې امانت اهل وي، په دې شرط ئې ورته سپاري چې شریعت به پلي کوي او عدالت به تأمینوي، کله چې وګوري دی د خپلي دندي د ترسره کولو توان نه لري یا ئې په خپلو ژمنو وفا نه ده کړې؛ د هغه د عزلولو حق لري.
- د دې په ځای چې ولس د امیر د عزلولو لپاره پاڅون ته اړ شي، ويني توی شي، جګړې پیل شي، دا غوره ده چې هر څو کاله وروسته د امیر په اړه له مسلمانانو پوښتنه وشي چې آیا دا امیر د دې وړ دئ چې خپل کار ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوام ورکړي او که د ده بدلول مفيد او د اسلام او مسلمانانو په ګټه دئ او بل داسي امير راوړاندي کول غوره دي چي تر مخکني له هره پلوه وړتيا او اهليت لري.

- ځوک چي له دې کار سره مخالفت کوي يوازي يو دليل لري او هغه دا چي صحابه وو دا کار نه دئ کړی!! هغوی ته وايو: ۱- که موږ د ابوبکر، عمر، عثمان او علي رضی الله عنهم په څېر اهل، متقي او امين اميران پيدا کړل نو د دائم العمر اميرانو په توګه به ئې ټاکو، اوس چي داسي شخصيتونه نشو موندلی؛ نو غوره دا ده چي د امير لپاره موده وټاکو. ۲- نه يوازي دا چي په قرآن او د پيغمبر عليه السلام په احاديثو کي داسي آيت او حديث نه مومو چي صراحتاً او يا تلويحاً دې د امير لپاره د مودې ټاکل ناجائز ګڼلی وي بلکي د النساء د سورې له (۵۸-۵۹) آيتونو نه په ډېر وضاحت سره معلومېږي چي مسلمانان دا حق لري چي د امارت (امانت) تر کومه وخته چي د دوی خوښه وي اهل شخص ته وسپاري، امارت د امانت په نامه يادول همدغه معنی ورکوي. دا ځکه چي هيڅوک خپل امانت هيچا ته د دائم لپاره نه سپاري، امانت تل موقتي وي او موده ئې د هغه چا له لوري ټاکل کېږي چي د امانت خاوند دئ. ۳- يوازي هغه کار ته حرام کار ويلی شو چي د صريح نص په حکم حرام شوی وي، هغه کار ته حرام نشو ويلی چي صحابه وو نه وي کړی. ځوک چي د امير په خلاف بغاوت ناجائز ګڼي او د کفر بواح له ليدو پرته د هغه په ضد پاځون کول او وسله کارول حرام بولي نو ولي ئې د خپلو هغو اميرانو په خلاف بغاوت وکړ چي بيعت ئې ورسره کړی وو؟ ولي له حزب اسلامي سره وجنګېدل؟ آيا د شمالي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټلوالي جنګ له حزب اسلامي سره تنظيمي جنګ وو او د همدې ټلوالي په ضد د طالبانو جنګ سپېڅلی او مقدس جهاد وو؟!! ۴- ستا دا بحث په هغه صورت کي مفيد وو چي قدرت د مسلمانانو په لاس کي وی، افغانستان آزاد او اسلامي شريعت په کي نافذ وی، يوازي امير ئې منحرف او په فسق او فساد کي پرېوتی وی، او مسلمانانو دا فتوی غوښتی چي آيا د دې امير په ضد پاڅون روا دئ که نه، بيا تا دغه روايات د هغوی مخي ته ايښي وی او ورته ويلي دي وی چي تر څو کفر بواح ونه ګورئ د امير په ضد بغاوت مه کوئ او وسله مه کاروئ!! حال دا چي دلته د بحث موضوع دا ده چي آيا مسلمانان د خپل امير لپاره د ټاکلو پر مهال او د بيعت په ورځ دا شرط وضعه کولی شي چي ته به تر دې وخته امير وې، که دي سم امتحان ورکړ نو بيا دي غوره کوو او که نه ستا پر ځای بل څوک راوړاندي کوو. که څوک له دې سره موافق نه وي هغه دي شرعي حجت او لږ تر لږه کوم عقلي دليل وړاندي کړي.

متغلب څوک دئ؟

دا د محترم ليکوال د رسالې بل عنوان دئ چي ترې لاندي ئې ليکلي: ... د ښاغلي حکمتيار صاحب د لاندي نيوکي ارزوني ته اړتيا ده چي ليکلي ئې دي: "ځيني داسي هم شته چي وايي: که څوک د زور او غلبې له لاري قدرت ته ورسېږي خو مسلمان وي نو د هغه اطاعت ضروري دئ او د هغه مخالفت ناروا!! دا خوارکيان په دې نه پوهېږي چي متغلب حکومت جائز ګڼل داسي دي لکه د اضطرار په وخت کي د خوګ غوښه جائز ګڼل، دې

(c) ketabton.com: The Digital Library

استثنائي حالت ته عموميت ورکول يوه کرکجنه مغالطه ده. دوی ته وايو: که دا د يوه اصل په توګه منئ نو بيا خو نن د متغلب مصداق کرزی دئ نه ملامحمد عمر مجاهد او پرون ئې مصداق رباني وو!! ولي مو د دغو متغلبينو حکومت ونه منلو؟!" موږ نه وايو چي ستاسو دا کار غلط دئ، برعکس وايو چي د متغلب حکومت جائز ګڼل غلطي ده. که دا د يوه اصل په توګه ومنل شي نو بيا خو به افغانستان د سوريې په برخليک اخته کېږي، د سوريې مطلق اکثريت مسلمانان او سنيان دي، خو يوه نامسلمانه او مشرکه اقليت ډله پرې حکومت کوي، دا ډله له شيعه وو سره نږدې اړيکي لري، پر افغانستان به هم دې ته ورته يو داسي اقليت د حکومت کولو مجال تر لاسه کوي چي ايران ئې مرسته کوي، ځينو شيعه ډلو په ايران کي حتی په خپلو نشراتو کي ليکل چي ايران بايد زموږ مرسته وکړي چي په افغانستان کي د شيعه وو حکومت جوړ کړو، دا کار ئې ممکن ګڼلو او ويل ئې چي که په سوريه کي دا کار ممکن دئ نو په افغانستان کي ئې هم امکان شته!! ايران دا اوس لګيا دئ په کابل، هرات او مزار کي د شيعه وو لپاره زمکي اخلي او منصوبه ئې دا ده چي د دغو مهمو ښارونو اکثريت استوګن شيعه کړي، دا خبره د ايران مسئولين په ډېر وقاحت او بې شرمۍ سره کوي او د عواقبو پروا ئې هم نلري، ګمان کوي چي دوی کولی شي اقليتونه د پښتنو په ضد متحد کړي او په کابل کي د خپلي خوښي مزدور حکومت قدرت ته ورسوي.

همدرد صاحب ورپسې ليکي: هوکې! دا موږ هم منو او د ښاغلي سره اتفاق لرو چي ملامحمد عمر مجاهد (حفظه الله) متغلب نه دئ... هغه يو

(c) ketabton.com: The Digital Library

شرعي امير دئ او د هېواد نږدې يو نيم زر جيدو علماوو له هغه سره بيعت کړې... خو... کرزی هيڅکله د متغلب مصداق نه دئ.... تر دې چې هغه له سره د واک څښتن ندی، ټول واک د يرغلگرو امريکايانو په لاسو کې دی....

محترم ليکوال ته وايو: تاسو بيا هم اشتباه کړې، هم د بل د وينا د تعبير په اړه او هم د متغلب د معنی په اړه. د کوم اساسي قانون په رسالې کې دا خبره د هغه چا په ځواب کې ويل شوې چې استيلاء او غلبه د امارت لپاره شرط گڼي، هغوی ته ويل شوي چې نن خو د مستولي او متغلب مصداق ملامحمد عمر مجاهد نه بلکې کرزی دئ او پرون ئې مصداق رباني وو، عجيبه ده چې تاسو په نظر کې د متغلب حکومت منل ضروري گڼئ خو په عمل کې ورسره جنگېږئ!! که استيلاء د امارت لپاره شرط وي نو بيا خو نن د هغو ډلو مشرانو ته د امير خطاب نشو کولی چې تر بشپړ تسلط لاندې سيمه نلري او د امريکايانو په ضد په چريکي جگړو بوخت دي!! بيا خو تاسو د طالبانو پرونی حکومت هم تر پوښتنې لاندې راولئ او امارت ئې مسلم نه گڼئ!! ځکه پرون هم طالبان په دې نه وو توانېدلي چې پر ټول افغانستان خپل تسلط ټينگ کړي، د کابل په څو کيلومترۍ کې او په پروان کې خونړۍ جگړې رواني وې، په تخار کې هم داسې ستره او خونړۍ جگړه روانه وه چې هره اونۍ به له مسکو نه د مشهد له لارې څو طيارې وسلې او مهمات شمالي ټلوالې ته وررسېدل او دا ټول به په دغو جگړو کې کارېدل.

تاسو د متغلب په اړه هم دا اشتباه کړې چې يوازې ئې د هغه واکمن

(c) ketabton.com: The Digital Library

بل نوم ګنئ چي په زور مسلط شوی وي خو شريعت نافذوي!! د متغلب لغوي معنی دا ده چي څوک د زور او ځواک له لاري پر اوضاع مسلط شي، کېدی شي مسلمان وي او شريعت نافذ کړي او کېدی شي په ظاهر کي د اسلام دعوی کوي خو په عمل کي نه شريعت نافذ کړي او نه اسلام او مسلمانانو ته صادق او وفادار وي. کرزی يقيناً متغلب دئ خو د پرديو د متو په زور د افغانستان د يوې برخي داسي متغلب چي واکمني ئې کاواکه او لړزانه ده!!

موږ له تاسو سره په بشپړه توګه موافق يو چي افغانستان اشغال شوی، واک د اشغالګرانو په لاس کي دئ، زموږ هېواد دارالحرب دئ، جهاد پر ټولو مسلمانانو فرض دئ، دا خبرې موږ تر تاسو ډېر د مخه او هغه مهال اعلان کړې چي تاسو لا د امريکايانو په ضد جهاد ته چمتووالی نه درلود، تاسو او ټولو باخبره افغانانو ته معلومه ده چي د کابل او کندهار له سقوط نه وروسته د طالبانو مشران له داسي سخت حالت سره مخامخ شول چي هر يو ئې د خپل ځان او کورنۍ د ايستلو او خوندي ځای ته د انتقال په کار مشغول وو، دوی نږدې يو نيم کال وروسته په دې موفق شول چي خپل صفوف له سره منظم کړي او ورو ورو د جهاد ميدان ته راووځي، د امريکا په ضد د جهاد اعلان زموږ له لوري شوی، د طالبانو د حکومت له نسکورېدو وروسته د امريکايانو له بې پيلوټه طيارې لومړی راکټ زموږ په ضد توغول شوی، زه د هغه عملياتو شاهد وم چي د لومړي ځل لپاره د کنر د اسمار او دانګام ولسواليو ترمنځ؛ د امريکايانو پر ګزمې د حزب اسلامي د مجاهدينو له لوري ترسره شول، هم مي په آسمان کي ايف شپاړس

(c) ketabton.com: The Digital Library

طیاري او د هغوی بمباری، په خپلو سترګو لیدله او هم د بمونو او راکټو لوخړي او هم مي له دواړو لوریو د ډزو غړونه اورېدل، دا له انصافه لري خبره ده چي زموږ په اړه شک کوې او د خپلي رسالې لوستونکو ته دا تأثر ورکوې چي ښایي موږ به د کرزي له حکومت سره تر پردې شا ته کومه معامله، راکړه ورکړه او تفاهم لرو!! که موږ دا کار کولی نو مخامخ مو له امریکایانو سره هم کولی شو، بیا خو دې ته څه ضرورت وو چي پر افغانستان باندي د امریکایانو یرغل مو محکوم کړ، د دوی په ضد مو د طالبانو د مقاومت ستاینه وکړه، له دوی سره مو د هرراز ملګرتیا لپاره چمتو والی اعلان کړ، کله چي د امریکایانو له برید نه څو ورځي مخکي په شمال کي د طالبانو ټولو قومندانانو په اتفاق سره فیصله وکړه چي په شمال کي د مقاومت مسئولیت دي حزب اسلامي په غاړه واخلي، د شهید قاري احمدالله له لاري ئې موږ ته خپله پرېکړه او غوښتنه اعلان کړه؛ موږ ورسره موافقه وکړه، د کابل شوری ئې د آراوو په اتفاق سره دې ته ورته پرېکړه وکړه او د متقي له لاري ئې موږ ته په مقاومت کي د برخي اخیستو او په شمال کي د مقاومت د سوق او اداري مسئولیت په غاړ اخیستلو بلنه راکړه، موږ ورسره موافقه وکړه، خو د طالبانو د کندهار مشرانو د خپلو دواړو شوراګانو پرېکړي ونه منلې، دا خو په ماتي کښتۍ کي له طالبانو سره د ګډ سفر خبره وه، څوک چي د اسلام لپاره دا کار کولی شي څنګه داسي بې ځایه شک پرې کوئ!! چا چي د امریکا له جمهور رئیس ریګن سره هغه مهال له ملاقات نه ډډه وکړه او د هغه بلني ته ئې منفي ځواب ورکړ چي امریکا د شوروي اتحاد په ضد د افغان ولس د مقاومت ننګه او

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملاتړ کاوو، اوس چي امریکایانو زموږ هېواد نیولی ځنګه به امریکایانو ته د روغي جوړي یا ملګرتیا لاس ورکوي؟!

د مسلمانانو وژل په کومو حالتونو کي روا دي؟

محترم لیکوال تر دې عنوان لاندي لیکي: "په دوو حالتونو کي د مسلمانانو وژل روا دي: یو دا چي مسلمانان د کافرو په فوځ او اردو کي شامل شي او دا ګڼي چي دنده ئې جنګ دئ، که مسلمان ئې مخي ته راشي که بل څوک... د مسلمان د قتلولو بل صورت دا دئ چي څوک مسلمان د کافرو سره شي د هغوی د برياوو او سوبو لپاره د مسلمانانو سره جنګېږي او یا ورسره اعانت کوي... که څه هم محترم لیکوال دا دواړه بېل صورتونه ګڼلي خو که الفاظو ته ځير شئ نو دواړه ئې یو صورت دئ، دوی ته باید ووایو چي د مسلمان وژل په لاندي صورتونو کي جائز دئ:

- داسي څوک ووژني چي الله تعالی ئې وژل حرام کړي او د هغه سر، مال او عرض ئې له تېري خوندي شمېرلی، که دا مسلمان وي یا ذمي او مستأمن.
- محارب دښمن ته جاسوسي وکړي.
- د مسلمان په ضد وسله راوباسي.
- د محارب دښمن په فوځ کي یو ځای له مسلمانانو سره وجنګېږي، که څه هم دې جنګ ته اړ شوی وي.
- د داسي شرعي امير په ضد وسله وال بغاوت وکړي چي د مسلمانانو له لوري غوره شوی او واجب العزل نه وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- امنیت ته وسله وال گوانښ راولاړ کړي، لاري ښکوي او شوکي کوي.

محترم لیکوال په همدې مبحث کي یو ځل بیا وایي چي کرزی متغلب نه دئ، لیکي: د ښاغلي حکمتیار صاحب په حضور کي په ډېر ادب او درنښت سره عرض کوو چي کرزی هیڅکله د متغلب مصداق نه دئ!! بلکي هغه د امریکایانو په شمول د نړی، د ټولو کفري ځواکونو معاون دئ... محترم ورور ته وایو: موږ په دې کي په بشپړه توگه درسره موافق یو چي کرزی د متجاوزینو معاون دئ، دا لا څه چي دی او ملگري ئې هغو صلیبي ځواکونو زموږ د هېواد له اشغاله وروسته د اقتدار پر کرسی، کښېنولي چي د نړی، او تاریخ د ستر فرعون جورج بوش تر مشری، لاندي ئې زموږ پر هېواد برید وکړ، د دغو صلیبي ځواکونو او د دوی د ملگرو په ضد جهاد یو سپېڅلی او مقدس جهاد دئ، إن شاء الله د شهید او غازي اجر به ئې د احد او بدر د شهیدانو او غازیانو تر اجر کم نه وي، امید دئ چي الله تعالی په خپل فضل او کرم سره دغه ستر مقام ورپه برخه کړي، دا ځکه چي په ځینو روایاتو کي راغلي چي د وروستی، زمانې او د فساد په دوران کي د مخلص او صالح مسلمان او مجاهد اجر به د پنځوسو صحابه وو په اندازه وي.

خو محترم ورور ته یو ځل بیا یادونه کوو چي له متغلب نه زموږ مراد هغه متغلب نه دئ چي د زور او ځواک په کارولو سره قدرت ترلاسه کړي او شریعت نافذ کړي، کوم علماء چي تا ئې اقوال رانقل کړي هغوی هم متغلب په دوو ډلو وېشي، له یوه سره په احتیاط او حوصلې سره چلند غوره گڼي او د بل په ضد د پاڅون او قیام سپارښتنه کوي. داسي معلومېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

چي تا د متغلب په اړه د دغو علماوو يوه قول ته توجه کړې او بل ته نه، ته يوازي هغه څوک متغلب گڼې چي د زور له لاري قدرت ترلاسه کړي خو شريعت نافذ کړي!! خو هغه بل متغلب دي له پامه غورځولی چي هم قدرت ته د رسېدو لپاره د زور او ځواک کارولو ناروا لار غوره کوي او هم قدرت ته له رسېدو وروسته شريعت ته شا کوي او په ماانزل الله حکم نه کوي او له خلکو غواړي چي د ده هوی او هوس ته تسليم شي او د ده اقتدار او واکمني ومني.

دا پوښتنه چي ړون رباني متغلب وو؟

ښاغلی ليکوال تر دې سرليک لاندي ليکي:آ يا رباني د کابل ښار دننه متغلب وو؟ او که د کابل څخه د باندي هم وو؟ که وو نو بيا ئې ولي په چهارآسياب، ميدان ښار او سروبي کي د خپل دولت مخالف ځواکونه ونشوای ځپلای؟ ...

دوی ته وايو:

- هو! رباني د کابل پر يوې برخي، هرات، د کندهار په ځينو برخو، ... ضعيفه او لړزانه واکمني درلوده، د کمونيستو مليشو، پرچميانو، ايران او مسکو په مرسته او ملگرتيا ئې پر دغو سيمو حکومت کولو، دغه سيمي د هغه ائتلاف په نتيجه کي د دوی لاس ته ورغلې چي د مسکو په ويناء د ايران په وساطت د کمونيستو مليشو، پرچميانو، شورای نظار، جمعيت او ايران پلوه شيعه ډلو څخه په جبل السراج کي جوړ شو او غرب ئې هم مرسته کوله، د افغانستان مربوط سفارتونه د مسکو او واشنگټن ترمنځ د

(c) ketabton.com: The Digital Library

موافقې په نتیجه کې دغه ائتلاف ته وسپارل شول، رباني یو کمزوری او د پردیو پر مټو او مرستو متکي متغلب وو، خو د متغلبینو له دوهمې ډلې څخه، نه هغه متغلب چې تا په پام کې نیولی.

- که تاسو نه د طالبانو حکومت د تغلب او استیلاء حکومت ګڼئ، نه د رباني او نه د کرزي، نو بیا خو ښايي د استیلاء او تغلب لپاره داسې کوم تعریف او تعبیر لرئ چې نه ئې بېلګه تر دې مخکې لیدل شوې او نه به وروسته ولیدل شي!! که ده ته متغلب ونه وایو بیا خو نو نه په تېر تاریخ کې کوم متغلب تېر شوی او نه به وروسته راشي!! بیا خو د متغلب اصطلاح هسې یوه بې مصداقه اصطلاح ده.

- ته موږ ته ووایه: د متغلب لپاره د سلطې او تر سلطې لاندې سیمې لپاره معیار څه دئ؟ واکمني ئې څومره مضبوطه او تر تسلط لاندې سیمه ئې څومره پراخه وي چې د متغلب نوم پرې کېښودی شو؟!! ټول افغانستان معیار ګڼې که ټوله اسلامي نړۍ؟ که ټول افغانستان او ټول افغانان معیار ګڼې نو بیا خو د طالبانو واکمني هم نه ټولو افغانانو منلې او نه پر ټول افغانستان قائمه شوې!! څنګه دلته پر یوې برخې استیلاء د دلیل او مجوز په توګه وړاندې کوې او هلته ئې د تردید لپاره؟!

- د متغلب په اړه ستا ستونزه دا ده چې ګمان کوې د استیلاء او غلبې له لارې یو څوک شرعي امیر جوړېدی شي!! خو حقیقت داسې نه دئ، استیلاء او غلبه د چا واکمنۍ ته شرعي مجوز نشي ورکولی، حتی که شریعت هم نافذ کړي، فقهاوو چې د داسې متغلب په اړه څه ویلي هغه د اضطرار او مجبوریت په حالت کې د ناروا او حرام څیز موقتي جواز ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورته دئ، هغوی وايي چي که څه هم د داسي کس امارت شرعي نه دئ خو د هغه اطاعت غوره دئ، دا هم تر هغه وخته چي د ده د عزل مناسب شرايط برابر شي، هغوی هيڅکله دا نه دي ويلي چي هر متغلب شرعي امير دئ او اطاعت ئې فرض او لازم!!

(c) ketabton.com: The Digital Library

په قرآن کي د مشر او قائد مواصفات

په قرآن کي په ډېر تفصيل او دقت سره د مسلمانانو د لارښود او زعيم مواصفات ښودل شوي او لارښوونه ورته شوې چي څوک؛ له کومو ځانګړتياو سره د زعيم په توګه غوره کړي.

تاسو پوهېږئ چي اسلام مسلمانان له منزوی ژوند نه منعه کوي، په دې ئې ګماري چي د خلکو په منځ کي او په يوه منظم صف کي به اوسي، صالح لارښود او مشر به ځان ته غوره کوي او له هغه سره به بيعت کوي. د دې لپاره چي وتوانېږي د زعامت وړ شخص او د مشرتابه اهل لارښود وپېژني او د زعيم په توګه ئې غوره کړي؛ قرآن د يوه صالح او اهل مشر او قائد مواصفات او مشخصات به تفصيل سره بيان کړي او عملي بېلګې ئې د پيغمبرانو عليهم السلام په فکري، اخلاقي او عملي شخصيت کي زموږ مخي ته ايښي دي؛ راشئ دلته ئې څو مهمي برخي په اختصار سره له نظره تېري کړو:

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱. امانت

قرآن د ټولو پیغمبرانو علیهم السلام د معرفي په لړ کي مور ته د دوی دغه د (امانت) صفت په مکرره توګه معرفي کوي او په دې توګه موږ ته وايي چي هغه څوک د زعیم او قائد په توګه غوره کړئ چي امین وي، زعامت او مشري د خلکو امانت او الهي مسئولیت وګڼي، له هغه قدرت او صلاحیت نه په پوره امانت، دقت او احتیاط سره استفاده وکړي چي ستاسو له لوري ورسپارل کېږي، د ده له پرېکړو او اجراءاتو د خلکو مال، نفس او عزت ته صدمه ونه رسېږي، خلک د خپلو هوسونو قرباني نه کړي، له هغه اقتدار چي ولس ئې ورسپاري، د اسلام د پلي کولو، د ولس د هوسايني او د ګډو سپېڅلو آرمانونو او شعارونو په لار کي وکاروي، د اسلام له نظره (ایمان) او (خیانت) هیڅکله یو له بل سره اړخ نه لګوي او په یوه زړه کي نه راغونډېږي، پیغمبر علیه السلام فرمايي: لا ایمان لمن لا امانة له: څوک چي امین نه وي ایمان نه لري.

bqà G? Ẅ& ŷy qçÓèqä & Nç A$% ɞ) ÇÊÈ ûüÎ™ öä3s9 qçäq% M/x.

ÇÑÈ Èqã‹Ûr©$$(qà)?$u ÇÐÈ ûüB&Aqß‘ u9’þ)ÇÏÈ

الشعراء: ۱۰۵ ـ ۱۰۸

د نوح قوم پیغمبران تکذیب کړل، کله چي د دوی ورور نوح ورته وویل: آیا تقوی نه کوئ؟ یقیناً چي زه ستاسو لپاره امین استازی یم، نو له الله وویرېږئ او زما اطاعت وکړئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

[illegible]

[illegible]

الشعراء: ۱۲۳ ـ ۱۲۶

عاديانو پيغمبران تکذيب کړل، کله چي د دوی ورور هود ورته وويل: آيا تقوی نه کوئ؟ يقيناً چي زه ستاسو لپاره امين استازی يم، نو له الله ووېرېږئ او زما اطاعت وکړئ.

د موسی عليه السلام قول رااخلي او فرمايي:

[illegible]

[illegible] الدخان: ۱۷ ـ ۱۸

يقيناً تر دوی مخکي مو د فرعون قوم وآزمويو او يو عزتمن پيغمبر ورغی؛ (له دې وينا سره) چي د الله بندگان راوسپاره، يقيناً چي زه تاسو ته يو امين استازی يم.

قرآن په عامه صيغه فرمايي چي د هر کار لپاره بايد (امين) او (باکفايته) کس وگمارئ:

... [illegible] القصص: ۲۶

... بې شکه چي تر ټولو غوره کس چي (د کوم کار لپاره ئې) استخداموې؛ هغه دئ چي (پياوړی) او (امين) وي.

په رواياتو کي راځي چي عمر رضي الله عنه يوه ورځ بيت المال ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولاړ چي هلته شته اموال وشمېري، عثمان رضی الله عنه او علي رضی الله عنه هم ورسره ول، د ده زيار، احتياط او دقت ته په پام سره چي په سختي تودوخي کي ئې دا کار په خپله کولو؛ علي رضی الله عنه عثمان رضی الله عنه ته مخ کړ او وئې ويل: په خدای قسم چي دی همغه (قوي امين) دئ.

۲. کفائت

لارښود بايد د دې دروند پېټي د وړلو او د دې ستر مسئوليت د ادا کولو توان او کفائت ولري، هم له علمي پلوه او هم له جسمي پلوه، قرآن د طالوت د انتخاب په قصې کي موږ ته همدا لارښوونه کوي، د دې قصې تفصيلات په دې توگه زموږ مخي ته ږدي:

ãç ØÉZï (q$% Ø] É › qã Ÿ‰è/ .`Ë Ÿ@ƒäÅŽó] ÚÍ/ .`Ë Z J$S ’‹] •? N9&

=Ïà2 b] ÓØ¡ ã @d A$% «! $È‹î™ ’Î @Ï»)b$Z6 ÎB $Z9 ̂q] èØ$

«! $È‹î™ ’Î Ÿ@Ï»)çŽv& $Z9 $Br (q$% (qè»)êŽv& ã A$F)É$Nà6 øæ

Žv] (ü@q? ã A$F)É$Nĝøæ =Ïä $B=ù $ZÍ$Y/ãr $Rì»ƒŠ `Ë $Yô Ì-z éô%r

$Zøã Û• ùB$ã ãqã ƒ 4T& (ã$% %ZîB šV q$Û Nà6 9] è/ ô%

©$b] A$% ÉJšÆ Ë pè™ Nšã N9r çZË Å ùB$ ‘,m& ßØr

(c) ketabton.com: The Digital Library

’Îsã ª! $r Éó É$$r Éù‰$ ’Î pŒÜó ¼çŠ#–r bà6 øæ ç8ÿÜô $

ÇÉÐÈ Ò$Îæ ï Å°r ª! $r â$±„ Æ B¼ç 6 ù البقرة: ۲۴۷-۲۴۶

آیا د بني اسرائیلو هغه ډله دي ونه لیده چي له موسی نه وروسته وه، کله چي ئې خپل پیغمبر ته وویل: مونږ ته یو پاچا وټاکه، تر څو د الله په لار کي وجنګېږو، ورته وئې ویل: آیا داسي خو به نه وي چي جنګېدل درباندي فرض شي نو ونه جنګېږئ؟ وئې ویل: نو په مونږ به څه شوي وي چي د الله په لار کي به نه جنګېږو، په داسي حال کي چي له خپل کور کلي او ټبر نه ایستل شوي یو؟ خو چي کله جنګېدل پرې فرض کړی شو نو ټول په شا شول غیر له لږ شمېر نه ئې او الله خو د دې ظالمانو په حال ښه پوه دئ.

او پیغمبر ئې ورته وویل: الله خو طالوت درته پاچا ټاکلی، وئې ویل: څنګه به پر مونږ باندي ده لره پاچایي وي، حال دا چي مونږ په پاچایي کي تر ده ډېر وړ او مستحق یو او ده ته د مال پراخوالی هم نه دئ ورکړی شوی؟ وئې ویل: بې شکه چي هغه الله پرتاسو غوره کړی او په علم او جسم کي ئې پراخوالی او زیاتوالی ورکړی او الله چي چا ته وغواړي پاچایي ورکوي او الله ښه پوه واسع دی.

له موسی علیه السلام نه وروسته او هغه وخت چي بني اسرائیل په شرک او فساد اخته او له سمي لاري منحرف شول، نو د جالوت په نامه یو ظالم او بې رحمه پاچا ورباندي مسلط شو، ډېر ئې ووژل، د دوی کورونه ئې لوټ او تاراج کړل او دوی ئې له خپل کور کلي وشړل، په دې وخت کي اشموئیل علیه السلام د دوی لارښوونه کوله، هغه ته راغلل، له خپلو مخکنیو کړو

(c) ketabton.com: The Digital Library

وړو او د الله په لار کي د جهاد له نه کولو نه ئې ندامت وښودو او له هغه نه ئې د الله په لار کي د جهاد اجازه وغوښته، هغه مبارک د دوی مخکني حالت ته په پام سره ورته وویل: داسي نه چي جهاد درباندي فرض شي او بیا تاسو له هغه نه ډډه وکړئ، دوی ورته وویل: په داسي حال کي چي پر مونږ ظلمونه شوي، له خپل کلي کور شړل شوي یو، هیڅ داسي دلیل نه ګورو چي د الله په لار کي ونه جنګېږو، خو چي ورته وویل شو چي اوس نو وسله واخلئ او له دښمن سره وجنګېږئ، یوازي محدودو کسانو تیاری وښود، نور ټول له خپلي ژمني او د الله په لار کي له جنګېدو په ډډه شول.

د الله پېغمبر ورته وویل: تاسو د یوه پاچا د ټاکلو غوښتنه کړې وه، دا دئ الله تعالی طالوت درته غوره کړی، د الله له دین نه اوښتي قوم ورته وویل: دی خو پر مونږ د مشرۍ وړ نه دئ، نه د نسب له مخي او نه د مال او شتمنۍ له مخي، د ټول ولس قیادت او زعامت خو باید داسي چا ته وسپارل شي چي قیادت او زعامت له پلار نیکه نه ورته په میراث پاته شوی وي، د کومي درنې او معتبري کورنۍ غړی وي، ښه ډېر مال او دولت ولري!!

پېغمبر د دوی په ځواب کي وایي: دی خو الله غوره کړی، د زعامت او قیادت وړتیا هغه ورکړې، ښه (پوه) دئ او (د ښه صحت او قوي بدن خاوند) دئ، د مشرتابه غوره مواصفات خو همدا دي، خو دوی دې ته تیار نه وو چي د طالوت قیادت ومني، د دوی معیارونه بدل شوي وو، د زعامت د مواصفاتو په اړه ئې همغسي انګېرله چي بې دینه او لارورکي قومونه ئې انګېري، د پېغمبر دا وینا ئې نه منله چي الله تعالی د دوی په خپر نه دئ چي نسب او مال د قیادت لپاره ضروري وګڼي او د طالوت په څېر یو نادار

(c) ketabton.com: The Digital Library

او بې نوم نښانه څوک دي د دوی د مشرۍ لپاره مناسب ونه ګڼي.

ګورئ چې د پیغمبرانو علیهم السلام په مشرب او مسلک کې نه (نسب معیار دئ او نه (ثروت)، استعدادونه، علمي او جسمي وړتیاوې معتبرې دي. په دې لارښوونو کې د زعامت په اړه اسلامي او غیراسلامي معیارونه په ډېره دقیقه توګه انځور شوي او موږ ته ښيي چې د جاهلانه معیارونو له مخې زعامت او قیادت یو موروثي توکی، د خاصې کورنۍ او ټبر حق او یوازې (شتمن) د دې منصب وړ او اهل ګڼل کېږي، خو د پیغمبرانو علیهم السلام په لارښوونو کې له فکري، اخلاقي، عملي او جسمي وړتیاوو پرته هیڅ څه اعتبار نه لري، ټول موهومي او تصنعي معیارونه او ارزښتونه مردود ګڼل کېږي.

۳ـ علم

مسلمانان په دې ګمارل شوي چې د ټولني تر ټولو (پوه) او (عالم) کس به د مشر او زعیم په توګه غوره کوي، قرآن موږ ته د آدم علیه السلام د خلافت په قصې کې همدا لارښوونه کوي او فرمایي چې الله تعالی د ملائکو په ځای آدم علیه السلام د دې لپاره د زمکې د خلافت لپاره غوره کړ چې تر فرشتو ئې علم جامع او پراخ وو، ملائکو د آدم علیه السلام علم او پوهې ته په پام سره اعتراف وکړ چې د دوی علم محدود دئ:

قالوا لاعلم لنا إلا ما علمتنا: وئې ویل: له هغه پرته چې تا راښودلي هیڅ علم نه لرو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په داسي حال کي چي د آدم علیه السلام په اړه فرمايي:

و علم آدم الاسماء کلها

او آدم ته ئې ټول نومونه وروښودل.

الله جل شأنه آدم علیه السلام او د ده نسل ته د ملائکو په پرتله دا فضيلت ورکړی چي علم ئې تر فرشتو جامع دئ، د هرڅه د پېژندلو او هغه ته د خاص نوم ورکولو استعداد په کي ایښودل شوی، خو ملائکي داسي دي چي هر صنف ئې د خپل خاص کار په اړه علم لري او د نورو شیانو په هکله نه پوهېږي، هر څه پېژندل او بیا هغه ته خاص نوم ورکول د انسان ځانګړتیا ده، دا خصوصیت په بل هیڅ مخلوق کي نه شته، د زمکي د خلافت لپاره همداسي یوه مخلوق ته ضرورت وو، ملائکو دا کار نه شو کولی.

دا آیتونه که له یوې خوا موږ ته لارښوونه کوي چي د اسلام له نظره د (خلافت) لپاره (اعلم: تر نورو ښه پوه) تر ټولو وړ دئ، له بلي خوا د هغه علم څرنګوالی هم موږ ته ښیي چي د خلافت لپاره ضروري دئ، د پیغمبر په شته والي که د طالوت امارت او د اشیاوو د نومونو د پېژندلو په وجه آدم علیه السلام د خلافت لپاره پر فرشتو ترجیح ښیي چي د دې منصب لپاره په ځانګړو برخو کي تخصصي علم کفایت نه کوي، باید د مشرتابه لپاره وړ شخصیتونه د ځانګړو تخصصي علومو له پلوه ونه څېړو او ونه لټوو؛ بلکي د مشرتابه لپاره چي کومي جامع پوهي او بصیرت ته ضرورت دئ دا باید معیار وګڼو او د دې له مخي اهل کس تشخیص او انتخاب کړو.

قرآن د مشر او امیر په توګه د طالوت د انتصاب لپاره دا دلایل وړاندي

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوي:

... A$% $b] $©$ ÜôÿÜ8ç øæ 6à N -r#Š ç¼ 0 óÜ pz Î’ $ëÚE Ðr$ Ë óÉ

۲۴۷ :البقره ÇÉÈ ÒšÎæ Ì Å°r ª! $r âs±„ Æ B ¼ç 6 ùã ’Îsã ª! $r

وئې ويل: بې شکه چي الله هغه پرتاسو غوره کړی او په (علم) او (جسم) کي ئې پراخوالی او زياتوالی ورکړی او الله چي چا ته وغواړي پاچايي ورکوي او الله ښه پوه واسع دئ.

يعني د هغو کسانو په ډله کي چي د امارت لپاره نومول شوي؛ طالوت تر ټولو غوره دئ او دوه داسي وړتياوي لري چي ده ته پر نورو غوره والی ورکوي چي هغه (علم) او (پياوړی جسم) دي، هم د خپل ولس د لارښوونې او قيادت لپاره ضروري پوهه او علم لري او هم د دې درووند پېټي د وړلو لپاره (پياوړې متې).

۴ ـ قائد بايد د ولس لپاره قدوه او بېلگه وي

هغه څوک بايد د مشر په توگه غوره شي چي د اسلامي ټولني د ټولو فکري او اخلاقي ارزښتونو له پلوه، آرمانونو او شعارونو ته د وفادارۍ له پلوه، ضوابطو ته د التزام له پلوه او د تگلاري او اسلوب د مراعات له پلوه د ټولني فرد فرد ته د بېلگي او اسوه په څېر وي، لکه چي قرآن په دې اړه فرمايي:

©9)ô %b 9Ë NÎ’ ’ßqß ÉA$ «!$ ïé%qô m¡ pz Ï J` .%b ïö ãq($! ©

(c) ketabton.com: The Digital Library

ÇÈ #ŽŸ. ©$•.Œr •ÅƒY$Pöx8r الاحزاب:

۲۱

يقيناً چي د رسول الله (په شخصيت) کي ستاسو د هغه چا لپاره غوره بېلګه ده چي الله او د آخرت ورځي ته هيله لري او الله ډېر يادوي.

يعني پر الله تعالی د ايمان څرنګوالی، د هغه فضل او کرم ته هيله درلودل، په آخرت باور او اخروي سعادت لټول او هيله ورته درلودل او د الله تعالی زيات ذکر او يادول بايد له پيغمبر عليه السلام نه زده کړو او هغه د ځان لپاره په دغو برخو کي د بېلګي او اسوه په توګه غوره کړو.

همداراز دا د يوه مؤمن لاربنود ځانګړتيا ګڼل شوې چي له دښمن سره به ئې چلند پرېکنده او قاطع وي، خپل برائت، نه پخلا کېدونکې دښمني او عداوت به له دښمن او د هغه تګلارو، سياستونو او افکارو سره اعلانوي، قرآن په دې اړه فرمايي:

ŏŃÏBö)ÿ ‡(q8‰ ϵÎ yçèB ûîïÏ%©!$#r OŠÏdºtö/Î) þ’Îû ×puZ|¡ym îouqó™é& öNä3s9 ôMtR%. ô‰s%

$ZY÷/ #‰/r ôèŠÎ $Röÿ. «!$ ÈbrŠ `ÏB brß‰ç7÷è? $£JÏBr öNä3ZÏB (#ät•¯ç $RÎ)

... ÿnçô‰mr «!$ Î (#qãZÏB÷sè? 4Ó®Lym #‰/&‍ âäÒøót7ø9$#r äorºurô‰yèø9$# ãNä3uZ÷/r

الممتحنه: ۴

يقيناً چي تاسو ته د ابراهيم او هغو کسانو (په شخصيت او دريځونو) کي ښکلې اسوه او بېلګه ده چي له ده سره ملګري ول، هغه مهال چي خپل قوم ته ئې وويل: له تاسو او له هغه څه چي له الله پرته ئې عبادت کوئ برئ او

(c) ketabton.com: The Digital Library

بې زاره یو، له تاسو (او ستاسو له دین نه) انکار کوو، او زموږ او ستاسو ترمنځ تلپاتې دښمني او کرکه راپیدا شوې، تر هغه چې تاسو پر یوازني الله ایمان راوړئ...

یعني له دښمنانو نه په بې زارۍ او برائت کې او د هغوی د تګلارو او افکارو په خلاف د مستمر او تلپاته عداوت او کینې په اعمال او اعلان کې باید ستاسو ستر لارښود ابراهیم علیه السلام او مؤمن او موحد یاران ستاسو لپاره بېلګه او اسوه وي.

په صداقت، په خپلو ژمنو وفا، تقوی او پرهېزګارۍ، له الله تعالی وېره، د الله پر بندګانو زړه سوی او ترحم، پر خپل جائز حق قناعت، د حدودو او ضوابطو مراعات، د خپلو مسئولیتونو او وجایبو په اړه التزام، د دښمن په وړاندې عدم مداهنت، صبر او استقامت، جرأت او شهامت، د ګواښونو او فشارونو په وړاندې له خضوع او تسلیمېدو ډډه... په دې ټولو کې باید امیر او لارښود د نورو لپاره قدوه او اسوه وي.

۵ ـ یوازې له الله تعالی د اجر او بدلې طمعه

قرآن د صالح مشرتابه له مهمو مواصفاتو څخه دا صفت ګڼي چې هغه له خپلو پلویانو او مخاطبینو نه د هیڅ بدلې او معاوضې طمعه نه لري، دا وینا د ټولو پیغمبرانو علیهم السلام ګډه وینا بولي چې خپلو مخاطبینو ته ئې ویلي: له تاسو هیڅ بدله او معاوضه نه غواړو، د اجر طمعه مو یوازې له رب العالمین څخه ده، لکه چې فرمايي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

bqà}G? ŵ& ìxÎ» ¹ Ñdqä & ÑC A$% 6} ÇÊÈ ûüÎ™ë$$Šq3 Ŝ/¤ .

$Br ÇÊÎÈ Ènqã‹Ûr ©$$ (qà)?$u ÇÊÎÈ ûüÎB& Aqß‘ Ñ3 9 ’Î} ÇÊÈ

ÇÊÎÈ ûüÎ=»è$É ‘ 4?ã ŵ} “ Ìô & b} @ & ôÏB Ìøã Ñ3èô?&

الشعراء: ۱۴۱ ـ ۱۴۵

ثموديانو پيغمبران تکذيب کړل، کله چي د دوی ورور صالح ورته وويل: آيا تقوی نه کوئ؟ يقيناً چي زه ستاسو لپاره امين استازی يم، نو له الله وويرېږئ او زما اطاعت وکړئ. او له تاسو نه پرې اجر نه غواړو، زموږ اجر خو يوازي پر رب العالمين دئ.

د يوه زړه ور او مجاهد مؤمن قصه زموږ مخي ته ږدي چي د خپل قوم په وړاندي ئې هغه مهال له پيغمبرانو نه په مېړانه او جرأت سره دفاع وکړه چي قوم تکذيب او په مرگ ئې وگواښل، فرمايي:

šú üÎ™ë$$(qã?$Éö) »ƒ A$% 4ëó„ @ã ‘ þZ/‰ J$$ Á% ôÏB ä! ` r

ÇÊÈ br%GôB Nèdr #\ô & /Bëó„ ŵ `B (qã?$ÇÊÈ

يس: ۲۰ـ۲۱

او د ښار له لري پلوه يو سړی په تلوار سره راغی؛ وئې ويل: اې زما قومه! د دغو پيغمبرانو متابعت وکړئ، د هغه چا متابعت وکړي چي هيڅ بدله او معاوضه درنه نه غواړي او هدايت شوي دي.

په مکرره او پرله پسې توگه او د اکثرو پيغمبرانو عليهم السلام په

(c) ketabton.com: The Digital Library

اړه د دغه صفت يادونه ښيي چي دا د مشرتابه له اهمو مواصفاتو څخه دئ چي بايد د لارښود او مشر په انتخاب كي ئې په جدي توګه په پام كي ولرو، او هغه څوک د مشر او امير په توګه غوره كړو چي له خلكو نه د هيڅ مادي او معنوي بدلې او اجر طمعه ونه لري، نه د ستايني طمعه او نه ځان او خپلي كورنۍ ته د كوم امتياز ترلاسه كولو طمعه، مشري بايد يو مسئوليت وګڼي نه يو امتياز، له دې احساس سره دا دنده په غاړه واخلي او دا مسئوليت قبول كړي چي د الله تعالی مظلومو او بې وزلو بندګانو ته خدمت وكړي، د مظلوم مرسته وكړي او ظالم پر خپل ځای كښېنوي، د حق بيرغ اوچت كړي او د باطل ټغر ټول كړي، نه دا چي دې مقام ته په رسېدو سره ځان تر نورو لوړ او غوره وګڼي، په جامه، خوراک، مسكن او د ژوند په نورو برخو كي امتيازات ترلاسه كړي او په بيت المال كي د ځان او خپلي كورنۍ په ګټه تصرف ځان ته روا او جائز وګڼي.

قرآن د فرعون د قصې په يوې برخي كي دا صفت په دوو څېرو كي د دوه ډوله زعامتونو په اړه داسي انځوروي:

ÍÉ»dr ŽÇB ãz úã 'Í § ŽÐ& Éö)»ƒ A$% ¾ïBö% 'Î ãöãö 3' Š$Rr

#‹»d ôB Žöz $R& Q& ÇÎÈ brŽÇ ŽÅ Xù& ÓÉs ? `B "ÌgB ãgR{$

A dŒ `B ×ËÓ& Ïøã 'Åéwö ù ÇÊÈ ßüÎã Š% 3ƒ Ÿwr ŽöûgB qè "Ÿ%$

çqã$Û'ù ¼çBö% £# , GÓ$ Ş ÇÌÈ šú üÏÎ)ÿã è 6 Í»=J$%çèB ä!` #&

(c) ketabton.com: The Digital Library

او فرعون په خپل قوم کي په جګ غږ وویل: اې زما قومه! آیا د مصر پاچايي زما نه ده؟ او دا ویالې چي زما (تر واکمنۍ لاندي هېواد کي) بهېږي، آیا نه ئې ګورئ؟ آیا زه غوره یم او که دغه چي سپک دئ او په وضاحت سره خبره نشي کولی؟ ولي د سرو زرو لاس وندي نه دي پرې اچول شوي او ولي ئې خوا ته فرشتې (د ده د ساتونکو په توګه) نه دي ورسره راغلې؟ نو خپل قوم ئې وغولولو او د ده اطاعت ئې وکړ، یقیناً چي دوی فاسق وګړي وو.

ګورئ چي فرعون ځان د مصر بلامنازع ټولواک ګڼي، د مصر ټولي شتمنۍ، زمکي او نهرونه خپل شخصي مایملک ګڼي، د هر ډول تصرف حق ځان ته ورکوي، تر موسی علیه السلام په دې دلیل ځان غوره او د مشرتابه لپاره وړ بولي چي هغه خوار او نادار دئ، نه خلک د ده په خبرو پوهېږي او نه دئ خپله خبره په وضاحت سره کولی شي، فاخره جامې نه لري، د سرو زرو لاس وندي چي د پاچايۍ نښه ګڼل کېږي نه لري او خوا ته ئې مسلح ساتونکي نشته!!

پیغمبر علیه السلام له زکات او صدقاتو نه چي د اسلامي دولت د عایداتو اساسي منبع ده؛ د ځان او خپل ټبر لپاره استفاده تحریم کړې، خلکو ته به ئې ویل: ستاسو په مالونو کي د فقیرانو او مسکینانو لپاره داسي ټاکلی (حق) دئ چي ستاسو له شتمنو به ئې اخلم او ستاسو په فقراوو به ئې وېشم او هیڅ څه به د ځان لپاره نه ترې ګرځوم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د قربانۍ او له خطرونو او ګواښونو سره د مقابلې لپاره به ئې خپل نږدې اقارب راوړاندي کول، هغوی ته به ئې ویل چې مخکې راشي او په لومړي خط کې ودرېږي، خو د امتیازاتو د وېش په مهال به ئې هغوی ته ویل: پر خپل جائز او محدود حق اکتفاء وکړئ، زکات او صدقاتو ته طمعه مه کوئ، د بیت المال اړوند اموال به ئې امانت ګڼلو او د الله تعالی په لار کې به ئې لګولو، په اړو مستحقینو به ئې وېشل او د ځان لپاره به ئې هیڅ څه نه ترې اخیستل، د ځان لپاره ئې د فقیرانو په څېر ژوند غوره ګڼلو او فرمایل ئې:

الفقر فخري.

د فقیرانو په څېر ژوند زما لپاره د فخر خبره ده.

میاشتې میاشتې به تېرې شوې او د ده په کور کې به د ډوډۍ د پخلي لپاره اور نه وو بل شوی، د کورنۍ غړو او خپلوانو ته به ئې ویل: له صدقاتو نه څه مه اخلئ، تاسو ته روا نه ده چې له هغه څه استفاده وکړئ چې نورو خپل مالونه پرې پاک او تزکیه کړي.

په روایاتو کې راځي چې یو مهال ډېر اسیران مدینې ته راوستل شول، د پیغمبر علیه السلام ګراني لور فاطمې رضي الله عنها چې لاسونه ئې په مېچنې تناکي شوي وو له پیغمبر علیه السلام نه د یوې خادمې غوښتنه وکړه، پیغمبر علیه السلام په ځواب کې ورته وویل: آیا تر دې غوره شئ درونه ښیم؟ او هغه دا چې په تسبیح، تحمید او تکبیر لګیا اوسه او له الله تعالی مرسته غواړه، ځنګه تا ته خادمه درکړم په داسې حال کې چې اهل صفه له لوږې ډبرې په خپل نس ټینګې تړې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د بدر په معرکه کي هغه مهال چي د قریشو درې نومیالي جنګیالي له صفه میدان ته راووتل او له مسلمانانو نه ئې د مبارزې لپاره د حریف غوښتنه وکړه، پیغمبر علیه السلام خپل درې نږدې خپلوان؛ حمزه رضی الله عنه د ده تره، علی رضی الله عنه او عبیده بن حارث رضی الله عنه د ده د تره زامن د دښمن مقابلې ته وړاندي کړل.

قرآن رسول الله صلی الله علیه وسلم ته لارښوونه کوي چي خپل نږدې اقارب انذار کړه په داسي حال کي چي د خپلو مؤمنو پلویانو په اړه باید تواضع ولرې، د دې لارښوونې او امر په اهمیت هغه مهال ښه پوهېدی شو چي د غیراسلامي نظامونو د واکدارانو له کړنو سره ئې مقایسه کړو او وګورو چي په دغو ټولنو کي ستري ستري ستونزي د چارواکو د حوارینو او خپلوانو له تصرفاتو راولاړېږي، هغه چي په ټولني کي امتیاز لرونکې مفت خوره ډله ترې جوړه شي. لکه چي د مفسد ظاهرشاه د اقتدار په وخت کي هر محمد زایی ته (سردار) ویل کېدل، د هېواد هر ګوټ ته چي به ولاړې او مجلل قصر، ښېرازه زمکه، ښکلی بڼ به دي ترسترګو شو او وبه دي پوښتل چي دا د چا دئ؟ دا ځواب به درکړی شو چي د شاهي کورنۍ د فلان غړي او یا د فلان درباري پیر!!

قرآن فرمایي:

7 è7?$ÇJï 7 n$Z_ ðÙ ÿz$r ÇËÍÈ šú üÎ•%R$ 7 ?Ž•Ë±ã öÉR&r

bqèJè? $JÏB öÎï •/ ’Îþ @ÔàÙ 8øÁã bÎû ÇËÎÈ šú üZBs9Q$ `Ï

(c) ketabton.com: The Digital Library

او نږدې خپلوان دي وویروه او خپل وزر دي هغو مؤمنانو ته ټيټ لره چي ستا متابعت ئې کړی، خو کي ئې له تا نه سرغړاوی وکړ ورته ووایه: زه له هغه څه بې زاره یم چي تاسو ئې کوئ.

پيغمبر عليه السلام په خپلي خوا کي هغو خلکو ته ځای ورکاوو او تر نورو ئې وړاندي کول چي تر ټولو ئې زياته مالي او ځاني قرباني ورکړې وه او له الله تعالی پرته له هيچا ئې د کوم امتياز طمعه نه درلوده، بلکي هري بلي قربانۍ او ايثار ته چمتو ول.

موږ په غير اسلامي نظامونو او منحرفو سياسي احزابو او ډلو ټپلو کي گورو چي د چاروا‌کو بطانه او د مشرانو حواريين له زياتو امتيازاتو برخمن وي، د دولت او حزب امکانات د همدغو په لاس کي لوېږي، هر يو ئې د دې لپاره غواړي لوړ ولاړ شي، زعيم ته ځان نږدې کړي او دربار ته لار ومومي چي تر نورو زيات او فوق العاده امتيازات ترلاسه کړي، د دوی له نظره د حزب امکانات په لومړي گام کي او تر نورو مخکي بايد د شورى پر غړو او مشر ته پر نږدې ملگرو ووېشل شي، که داسي ونه شي او د کوم مشر په خوا کي د دوی غوښتني تأمين نشوې؛ ترې بېلېږي او د بل داسي چا په خوا کي ودرېږي چي جيب ئې ورډک او خوله ئې ورخوږه کړي!! په افغانستان کي چي کومي ډلي د امکاناتو د پرخوالي او زياتوالي او هغه مهال جوړي شوې چي د جهاد په نامه له ټولي نړۍ نه امکاناتو او امتيازاتو د افغانستان په لوري مخه کړه، ټولي ئې له دغسي خلکو جوړي شوې، ډېرو

(c) ketabton.com: The Digital Library

دروازو ته ودرېدلي، له ډېرو سره ئې بيعتونه کړي او مات کړي، له هيڅچا سره ئې په خپلو ژمنو وفا نه ده کړې!!

۶. توکل

د مبارزې په لوړو او ژورو او د ژوند په پېچومو او کږلېچونو کي کله کله حتماً داسي مراحل رامنځته کېږي چي مؤمن دعوتگران او د آزادۍ او عدالت د لاري مبارزان دې ته اړ کېږي چي مادی محاسبات له پامه وغورځوي، په بشپړه توگه او يوازي پر الله تعالی توکل وکړي، له ضعف او ناتوانۍ سره سره او په خپلو محدودو وسايلو سره د ځواکمن دښمن مقابلې ته چمتو شي، په ډېر بدو شرايطو کي د صبر او استقامت لمن ټينگه ونيسي، پر الهی تائيد او حتمي بريا باور ولري، د لاري او سنگر ملگرو ته ډاډ او اطمئنان ورکړي، حوصلې ئې لوړي او هيلي ئې ژوندۍ وساتي، له يأس او نااميدۍ ئې وژغوري، په داسي سختو شرايطو کي يوازي يو متوکل، ډاډمن او د الله تعالی تأييد او نصرت ته هيله من مشر او لارښود کولی شي د اسلامي نهضت طوفاني کښتۍ د سختو ورځو په څپانده سيند کي ساحل ته ورسوي. قرآن له مصر نه د موسی عليه السلام او بني اسرائيلو د هجرت او د فرعون د فوځونو له لوري د دوی د تعقيب په قصې کي مونږ ته د اسلامي صف د لارښود دغه ځانگړتيا انځوروي او وايي: کله چي موسی عليه السلام او د سفر ملگري ئې له بحر سره مخامخ شول، شا ته ئې وکتل چي د فرعون مجهزي لښکري ورنږدې شوې، د نجات لار او امکان په نظر نه ورتلو، د محاصرې له وېري سخت مضطرب او پرېشانه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ول، موسی علیه السلام ته راغلل او وئې ویل: موږ محاصره شوو، د فرعون د سپایانو په منګولو کې پرېوتو، د نجات لار نلرو، ... موسی علیه السلام هغوی ته اطمئنان ورکوي او قرآن دا جریان داسي بیانوي:

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] الشعراء: ۶۰ـ ۶۷

نو د لمر خاته پر مهال ورپسې شول او کله چې دواړو ډلو یو بل سره ولیدل د موسی ملګرو وویل: شک نه شته چې مونږ ومونډل شوو (دا دی مونږ ته راورسېدل)، وئې ویل: داسې نه ده؛ یقیناً چې زما رب راسره دئ، هغه به حتماً (د نجات) لار راښیي، نو موسی ته مو وحي وکړه چې دا سیند په عصا ووهه، نو وچاود او هره برخه ئې د ستر غره په څېر (پر ځای ولاړه) وه، هغه ځای ته مو وروستني هم رانږدې کړل او موسی او ټول هغه کسان مو وژغورل چې له ده سره ول، بیا مو وروستني غرق کړل، یقیناً چې په دې کې ستره نښه ده او ډېری ئې ایمان راوړونکي نه ول او یقیناً چې ستا رب مهربان عزتمن دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

گورئ چي موسی علیه السلام په هغه سخت حالت کي چي له هري خوا لار پرې بنده، د دښمن مجهز فوځ ئې تر شا، مخي ته بحر حایل او ملګري ئې هم وېري اخیستي، خو دی په همدې حالت کي ډاډه او مطمئن دئ او د الله تعالی مرستي ته سترګي په لار او د همدغه ډاډ او اطمئنان په وجه الله تعالی ورته وفرمایل: اوس نو دا بحر په خپلي عصا ووهه، یعني دا الهي مرسته د هغه ډاډ او اطمئنان نتیجه وه چي موسی علیه السلام وښوده او خپلو ملګرو ته ئې وویل: ګمان مه کوئ چي موږ ونیول شوو او د دښمن په لاس کي پرېوتو!! الله تعالی راسره دئ؛ هغه زموږ د ژغورني ذمه وار دئ!!

د پیغمبر علیه السلام په اړه فرمایي: کله چي له مکې نه هجرت ته اړ شو، دښمنان له ایستلو تورو سره ورپسې شول، ابوجهل د ده د وژلو لپاره د سلو اوښانو د انعام ذمه وهلې وه، د مکې خوا ته د ثور غره یوې سمڅي ته ئې پناه یووړه، دښمنان ایستلې توري په لاس د سمڅي خولې ته رانږدې شول، د سفر یوازنی ملګری ئې؛ ابوبکر صدیق رضی الله عنه پرېشان وو او پیغمبر علیه السلام ته ئې وویل: که دښمن خپلو پښو ته وګوري موږ ویني! خو پیغمبر علیه السلام په ټول ډاډ او اطمئنان سره هغه ته وایي:

¼ç‰f&r ïøã ¼çG^‹Å6 ™ ª! $A“R'ù $ŸèB ©$žc Ï Þ“tB Ÿw ...

4yç• 9$ (rãŸ2 šú ïÏ%$ pJÎŸ2 Ÿ@èŸ_r $dr•? Nš© 3qãΠÎ

التوبه: ۴۰ ÇÍÉ ÒŠÅm †Ï•ã ª! $r $‹ã$š† Ïf «! $pJÎŸ2 r

... غم مه کوه، یقیناً چي الله له موږ سره دئ، نو (د همدې په وجه) الله خپله ډاډینه پرې نازله کړه او په داسي لښکرو ئې د ده ملاتړ وکړ چي

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاسو نه ليدل او د کافرانو شعار ئې ټيټ کړ او د الله شعار خو (تل) لوړ دئ، او الله باحکمته غالب دئ.

يعني په دې پېښې کې د دښمن ماتې، خپلو موخو ته نه رسېدو کې او د پيغمبر عليه السلام په هغه روڼ مستقبل کې چې د همدې هجرت په وجه د ده او د اسلام په برخه شو؛ هغه ډاډ او اطمئنان لويه او اساسي ونډه درلوده چې پيغمبر عليه السلام د الهي معيت او تائيد په اړه درلود او د دغې پېښې په دوران کې ئې عملاً وښود.

۷. شجاعت

د مشرتابه لپاره بل ضروري صفت دا دئ چې هغه به له حق نه په دفاع کې لازم شجاعت لري، د شر او فساد د ځواکونو غولوونکی او هيبتناک ظاهر به د ده په زړه کې وېره او خوف نشي راولاړولی، د دښمن ګواښونه او ګوت څنډني به ئې نشي وېرولی، د پرېکړو پر مهال به له خوف او وېري سره مشوره نه کوي، دا صفت پر الله تعالی او الهي مقدراتو له پاخه ايمانه راولاړېږي او له سختو ورځو، هيبتناکو پېښو او وېروونکو لوړو ژورو نه د تېرېدو په ترڅ کې په يوه مؤمن او خدای پال بنده کې وده مومي، څوک چې له داسې مرحلو څخه نه وي تېر شوی او له سختو آزموينو سره نه وي مخامخ شوی او د زړه ورتيا او شجاعت جوهر په کې نه وي پوخ شوی د يوې اسلامي ټولني او مجاهد ټولي د زعامت او مشرۍ وړتيا او اهليت نه لري. قرآن په همدې ارتباط د ابراهيم عليه السلام په اړه فرمايي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

Ä $Y=Ï 7ä‰ ` ’Ï A$% £ÿß?'ù M»Kî3Î ¼çš O¿ü°•Ï #?F/$Ëîr

ÇÉÍÈ ûüÜî»@9$ “ Ÿ‰ ôã ã$Zƒ Ÿw A$% ÓÉíhé `Ëßr A$% BBÎ

البقره: ۱۲۴

او کله چې خپل رب ئې ابراهیم (علیه السلام) په څو خبرو وآزمویلو، کومې چې هغه ترسره کړې، وئې فرمایل: زه خو دې د خلکو لپاره د یوه امام او پیشوا جوړونکی یم، وئې ویل: او زما له اولاد نه هم، وئې فرمایل: زما ژمنه ظالمانو ته نه رسېږي.

ابراهیم علیه السلام له ګڼ شمېر الهي آزموینو سره مخامخ شو، د پلار او قوم مخالفت، زندان ته تګ، په اور کې لوېدل، هجرت او وطن پرېښودل، د مکې په وېرووونکې وچې بیدیا کې هاجر او اسمعیل یوازې پرېښودل، د اسمعیل په ذبح کولو ګمارل کېدل، ... هغه په ټولو دغو الهي آزموینو کې بریالی شو، د دې بریا بدله او جزاء دا وه چې د خلکو د امامت او مشرۍ مقام ئې په برخه شي، الله تعالی ورته وفرمایل چې اوس نو ته د خلکو د امامت وړ یې، دا مقام تا ته سپارم. تمنا ئې وکړه چې کاش د خلکو د لارښوونې دا مقام د ده د اولاد هم په برخه شي! الله تعالی وفرمایل: زما په دې فرمان کې ظالمان نه دي شامل، ظالمان که څه هم ستا زامن وي د دې جلیل مقام وړ نه دي.

ډېره عجیبه او د حیرانتیا وړ خبره ده چې دلته هم ځینو کسانو د دې په ځای چې دا ابتلاءات همغه وګڼي چې په قرآن کې راغلي، برعکس د نوکانو د قطع کولو او د اضافي وینښتانو د خرییلو په څېر څو کارونه ئې

(c) ketabton.com: The Digital Library

گڼي!!

قرآن د ابراهيم عليه السلام د عدم خوف څرنګوالی د ده په هغه ځواب کي زموږ مخي ته ايښی چي خپل مشرک قوم ته ئې ورکړ، فرمايي:

$B $ %{ & Iwr Ç1‰d ô%r « $ ’Î ’Îþ’f »tB& A$% ¼çæö% ¼çS 'Inr

$¸Jü ãö« @à2 ’În ìÅr $lø© ’În ä$±„ b& Wî ýïnÎ šc qãÎô©è

šc qè$ÿB Ÿwr Nçò2 Žõ & $B $ %{ & #øŸ2 r ÇÈ brãŸ2 ‹F? Ÿxù&

È)ÿìŸø$“ 'ù $ŸÜùR Nà6 øæ ¾inÎ Aí\ãN9 $B « $Î Oçøžõ & Nã

ÇÈ šc qè-è? Lëä bÎ ÇbF $Î ‘,m&

الانعام: ۸۰ ـ ۸۱

او قوم ئې ورسره شخړه وکړه، (ورته) وئې ويل: آيا د الله په اړه راسره لانجه کوئ؟ حال دا چي په يقيني توګه ئې زه هدايت کړی يم او زه له هغه څه څخه نه ويرېږم چي تاسو ئې (له الله سره) شريکوئ، مګر (له دې ويرېږم چي) زما رب کوم څه (ضرر راته) وغواړي، زما رب په ټولو شيانو علماً احاطه کړې ده (په هر څه پوهېږي)، نو آيا پند نه اخلئ؟!

د دې مبارک آيت په اړه لاندي خبري په پام کي ولرئ:

- دا آيت ښيي چي د ابراهيم عليه السلام مخکنۍ ويناوي له قوم سره د محاجې او استدلال په دوران کي شوې، د استفهام په توګه ئې کړې، هغوی ته ئې ويلي چي آيا زما رب دا ستوری دئ، که دا سپوږمۍ او لمر؟
- قوم ته وايي: آيا د الله په اړه راسره لانجه کوئ؟ حال دا چي په يقيني

(c) ketabton.com: The Digital Library

توګه ئې زه هدایت کړی یم، ما خپل دلایل درته وویل، زما د لاري په حقانیت کي د شک او تردید هیڅ مجال نه دئ پاته.

- ما له خپلو معبودانو مه وېروئ، ستاسو له معبودانو هیڅ وېره نه لرم، وېره مي یوازي له دې ده چي الله تعالی کوم ضرر راته وغواړي، که ئې زما په هکله د کوم ضرر او تاوان اراده وکړه، نو هغه ئې په وجه او سبب او دا چي څه مصلحت به پرې مرتب کوي، ډېر ښه پوهېږي.
- آیا پند نه اخلئ، آیا دغه دلایل درته کافي نه دي؟!

۸ـ د الله تعالی په لار کي د اذیتونو ګالل

دې ته په پام سره چي قرآن د ټولو پیغمبرانو علیهم السلام په اړه فرمایي چي د الله تعالی په لار کي ئې ستونزي او کړاوونه ګاللي، له مخالفتونو سره مخامخ شوي، د مخالفینو له لوري اذیت شوي، هجرت ته اړ شوي، ملګري ئې ځورول شوي... دا ښیي چي د الله تعالی په لار کي د اذیتونو ګالل هم د مشرتابه له مواصفاتو څخه دئ، پیغمبر علیه السلام فرمایي: هیڅوک د پیغمبرانو په اندازه د الله تعالی په لار کي نه دئ اذیت شوی او هیڅ پیغمبر زما په څېر نه دئ ځورول شوی، څومره چي انسان الله تعالی ته ډېر نږدې وي ابتلاء او آزمویني به ئې همدومره ستري وي.

لکه څنګه چي لوړ شخصیتونه د دوی له ذاتي مواصفاتو نه پېژندی شو؛ همداراز ئې د دوستانو او دښمنانو له مخي او له دوی سره د دښمنانو د چلند د څرنګوالي له مخي پېژندی شو، څوک چي د شر او فساد ځواکونو له شدید مخالفت سره مخامخ وي، دښمن د هغه په ضد تر نورو زیات عناد

(c) ketabton.com: The Digital Library

او خصومت څرګندوي، تر نورو ئې زيات خطرناک ګڼي، په خپلو تبليغاتو کي تر نورو زيات د ده په اړه ترخه ژبه کاروي، او په هري تبصرې کي ئې د غضب او کينې نښي له ورايه برېښي، څوک چي د دښمن له لوري تر نورو زيات اذيت کېږي؛ په حقيقت کي د دښمن حساسو سترګو په ده کي هغه څه ليدلي چي بايد وېره ترې ولري او خطرناک ئې وګڼي، هغه ځانګړتياوي ئې په کي ليدلې دي چي له لري او د دښمن په سترګو ليدی شي نه له نږدې او د دوستانو په سترګو، دښمن ئې په ښه توګه احساسولی شي نه دوست. ښه او صالح دوستان هم د يوه صالح او ښه شخصيت د ښو ځانګړتياوو ښه ګڼل کېږي، غوره او نېک شخصيتونه تل ښه او صميمي دوستان او شديد نه پخلا کېدونکي دښمنان لري، د ټولني نېکان ئې ملګرتيا کوي او مفسدين ئې نه پخلا کېدونکې دښمنۍ ته ملا تړي، او تل د دښمنانو له شديد مخالفت او اذيت سره مخامخ وي. په همدغو کړاوونو او اذيتونو کي وروزل شي، پاخه شي، کمال ته ورسېږي او ستر ستر شخصيتونه ترې جوړ شي. کړاوونه او ستونزي په انسان کي هغو صفاتو ته وده او ځلا ورکوي چي له بلي لاري او په بل څه نه ښېرازه کېږي او غوټۍ ئې نه غوړېږي.که ګورو چي ټول پيغمبران عليهم السلام د الله لوري ته په دعوت کي له سختو اذيتونو، مخالفتونو، آزموينو، ستونزو، کړاوونو، ځورونو او هجرتونو سره مخامخ شوي، زندانونو ته تللي، دوی او ملګري ئې په شهادت رسېدلي، د اور په کَندُو کي اچول شوي، ... دليل ئې همدا دئ چي مخکي مو ورته اشاره وکړه، پيغمبر عليه السلام فرمايي: کله چي الله تعالی وغواړي يوه ډله د دوستانو او محبانو په توګه غوره کړي نو له

(c) ketabton.com: The Digital Library

ابتلاءاتو سره ئې مخامخ کړي چي د هغوی په وړاندي صبر وکړي (او د همدې صبر په نتیجه کي) د الله تعالی د دوستۍ وړ شي.

څوک چي د ناز او نعمت له بستره اقتدار ته ورسېږي یزید ترې جوړېږي او څوک چي د ابراهیم علیه السلام په څېر د الله تعالی په لار کي د ابتلاءاتو او آزموینو په وړاندي صابر او صامد پاته شي؛ زړه سواند لاربنود او د آزادي غاړو امام ترې جوړ شي.

۹- د خلکو د هدایت تلوسه او د ملګرو په اړه زړه سوی:

د خلکو د هدایت په اړه شدید حرص، له ذلت او ضلالت نه د دوی د ژغورني ژوره تلوسه، د لاري د ملګرو، همسنګرو او همسفرو په اړه رحمت او زړه سوی درلود ل د یوه صالح او مؤمن مشر له ځانګړتیاوو څخه دي، د یوه اسلامي صف تر ټولو مهم او اساسي هدف د الله تعالی لوري ته د خلکو بلنه او د حق او حقیقت لوري ته د خلکو لار ښوونه ده، په ټولو هڅو او هلو ځلو کې که دا سیاسي او اجتماعي وي، یا فکري او فرهنګي او یا اخلاقي او نظامي ؛ دا باید په پام کي وي او د هر تحرک موخه چي خلک له کفر، شرک او جهل څخه ژغورل شي، له تیارو وو ځي، د نور او رڼا لوري ته هدایت شي، د ظلم او فساد ټغر ټول شي، عدالت او برابري تأمین شي، حق غالب شي او باطل له منځه ولاړ شي. پیغمبر علیه السلام ؛ علي رضي الله عنه ته فرمایي: که یو انسان ستا په لاس هدایت شي؛ دا تا ته تر دې ډېر غوره دئ چي دا زمکه د سرو زرو وي، ستا په واک کي وي او ته ئې د الله په لار کي وقف کړې!! داسلامي صف او د هغه د مشرتابه په

(c) ketabton.com: The Digital Library

شخصیت کي بایـد دا ځانګړتیـا او خصوصـیت بـارز او ځلانـده وي او پـه دې اړه د دوی تلوسه بايد د حرص تر پوړي لوړه او پیاوړې شي، زعیم ئې باید داسي څـوک وي چـي د ځلـو مؤمنـو همسـفرو او همسـنګرو پـه اړه ئې زړه سوی، مینه او پېرزوینـه دومـره وي لکـه د یـوه مهربـان پـلار مینـه لـه خپـل صـالح اولاد سـره، د دوی تربیـې او روزنـي تـه بایـد جـدي توجـه او اهتمـام ولري، د وړو وړو اشتباهاتو په وجه ئې له ځانـه خـوا ونـه ر ټـې، او د سـخت زړو پـه څېړ ورسـره چلنـد ونـه کـړي، قـرآن د پیغمبـر علیـه السـلام پـه اړه فرمايي:

ëÈ ƒìm ÓšÏã $B Ïhøã î ƒÍã Nà6 Å¡àÿRr& ôÏiB ÑAqß™u‘ Nà2uä!%y` ô‰s)s9

ÇÊËÑÈ ÒOŠÏm§‘ Ô$râäu‘ šúüÏZÏB÷sßJø9$$Î/ Nà6 øn

التوبه: ۱۲۸

یقیناً چي تاسو ته ستاسو له منځه داسي پیغمبر درغی چي پر ده هر هغه څه ګران تمامېږي چي تاسو ځوروي، ستاسو پر (هدایت او لارښووني) حریص دئ او د مؤمنانو په اړه ډېر زړه سواند او مهربان.

د درد او مسئولیت دغه احساس، د خلکو د هدایت او لارښووني ژوره تلوسه، د مؤمنانو په اړه زړه سوی او مهرباني همغه دروند پېټی جوړ کړی وو چي د پیغمبرعلیه السلام پر اوږو ئې داسي دروندوالی کاوو چي نږدې وه د دې اولوالعزم پیغمبر ملا ماته کړي.

همدا راز فرمايي:

É=ù)Ás% á‹Ïî $àù |MYä öqs9ur Nßgs9 |MZÏ9 «!$ `ÏiB 7pyJôm‘ $JÎ6sù

(c) ketabton.com: The Digital Library

ÍÐF[$'Î bÈdó r$©r bÇ; ÿóÇÖ$r bÈ]ã B# ä$Ü 7Ïqm ôÏB {qÒ}ÿR]w

ÇÏÎÈ û,Î]j qG3ßJ$«=ïã ©$bÎ «! $'?ã @©qGù MB•ã #Œfù

آل عمران:١٥٩

نو د خپل رب د رحمت په وجه ورته نرم شوې او که ته بدخولی او سخت زړی وی، نو ستا له شا و خوا به خواره شوي وو، نو دوی ته عفو وکړه، بخښنه ورته وغواړه او په کارونو کي مشوره ورسره کوه، او چي عزم دي وکړ بیا خو په الله توکل وکړه، یقیناً چي الله توکل کوونکي خوښوي.

۱۰. حساس ضمیر

داسي حساس ضمیر چي د ظلم، فساد او گناه په لیدو سره وپارېږي، د انحرافاتو په وړاندي ساکت او بې تفاوته پاته کېدا او بې اعتنائي ونشي زغملی، د مظلوم او محروم انسان په لیدو سره ئې زړه سوی او ترحم تحریک شي او د هر محتاج انسان لیدنه په هغه کي د مسؤلیت احساس راوپاروي، د مظلوم مرستي ته ئې چمتو کړي او د اړ او محتاج انسان لاس نیوي ته ئې وهڅوي، دا د یوه صالح او مؤمن لاربښود بله ځانگړتیا ده چي قرآن ئې زموږ په وړاندي د پیغمبر علیه السلام په شخصیت کي داسي انځوروي:

...ÖΝšGÏΨtã $B ϵø‹n=tã ͕tã ... التوبه: ١٢٨

څه چي تاسو ځوروي پر ده گران تمامېږي،

یعني د هر هغه حالت په لیدو سره متأثر او غمجن کېږي چي خلک

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځوروي او له کړاو سره ئې مخامخ کوي، دا د ځان مسئوليت ګڼي چي خلک له دې حالته وژغوري. قرآن دغه صفت د موسی عليه السلام په شخصيت کي په دوو مواردو کي داسي انځوروي:

È‚#ã ‘ $kŽü %‰_qù $gÎ‹d& ôÏB 7#ÿŠî Èû‹m 4?ã pZ‹ÿ‰J$# @‹z Šr

`Ï “ Ï%©!$# çm»óGŠ$$ ¾ÍnÍh‹ã ôÏB #‹«»dr ¾ÍnÍiè‹«© `ÏB #‹«»d È‹X‹ÏF‹ƒ

A$% ÏmøŠã 4Ó)ù 4›qã ¼çn“.qù ¾ÍnÍh‹ã ôÏB “ Ï%!$# ’?ã ¾ÍnÍiè‹«©

القصص: ۱۵ ÇÊÈ ×ûÎ7B @Ô B ArŠã ¼çR] ÇÜ‹ø‹±9$#È‹å ôÏB #‹«»d

او په داسي حال کي ښار ته ننوت چي استوګن ئې غافل (د شپې يا غرمې په خوب ويده) ول، ناځاپه ئې دوه سړي وليدل چي په خپلو کي په جګړه بوخت دي، دا يو ئې د ده د ډلي او دا بل ئې د ده له دښمنانو څخه، نو هغه چي د ده له ډلي څخه وو د هغه چا په خلاف ئې د مرستي نعره وروکړه چي دښمن ئې وو، نو موسی څپېړه ورکړه او په همدې سره ئې د هغه کار پای ته ورساوو (مړ ئې کړ)، وئې ويل: دا د شيطان کړنه وه، يقيناً چي هغه څرګند بې لاري کوونکی دښمن دئ.

په داسي حال کي چي دغه مهال موسی عليه السلام د شاهي کورنۍ غړی ګڼل کېدو، له ځانګړي احترام او عزت نه برخمن وو، خو چي ښار ته ننوځي او دا صحنه ګوري چي يو ظالم قبطي پر يوه مظلوم بني اسرائيلي تېری کوي، وهي ئې او هغه له ده نه د مرستي غوښتنه کوي، خو موسی عليه السلام خپل اجتماعي مقام ته په پام سره له دې صحنې په بې اعتنائي

(c) ketabton.com: The Digital Library

نشي تېرېدی، حساس ضمير او قوي عاطفه ئې دې ته نه پرېږدي چي مخ بلي خوا ته واړوي او په بې اعتنائي سره له هغه ځايه تېر شي، عدم مداخله او له مظلوم سره مرسته نه کول د خپل ايمان او غيرت منافي ګڼي، وروړاندي کېږي، له مظلومه دفاع کوي، داسي دفاع چي د ظالم قبطي په مرګ پای ته رسي.

قرآن ورپسې هغه صحنه زموږ مخي ته ږدي چي موسی عليه السلام له دې پېښي وروسته له مصره تښتي، د مدين په لور خوځي، له څو شپو ورځو مزل وروسته په مدين کي د يوه څا په غاړه شپانه ګوري چي راغونډ دي او خپلي رمې خړوبه کوي، سترګی ستومانه دئ، د يوې وني سيوري ته کښېني، د يوه ډاډمن پناځي په لټه کي دئ چي د فرعون له تعقيبه خوندي شي، ناڅاپه ئې سترګي پر دوو نجليو لګېږي چي له شپنو لري، يوې ګوښې ته حيراني ولاړي دي او خپله رمه ساتي، د هغوی پرېشاني ئې دې ته اړ کوي چي ورشي او ترې وپوښتي چي د پرېشانۍ سبب ئې څه دئ او ولي د رمې راوستو ته اړي شوې؟ هغوی ورته وايي: تر څو نور شپانه خپلي رمې خړوبه نه کړي او له دې ځايه ولاړ نشي؛ موږ نشو کولی خپلي رمې ته اوبه ورکړو، پلار مو بوډا دئ، بل څوک د رمې د پاللو او پيايلو لپاره نه لرو، موسی عليه السلام د څا خوا ته ځي، له خپلي ټولي ستړيا او ستوماني سره سره په يوازي سر له څا دومره اوبه راباسي چي د هغو دوو پرېشانو نجونو رمه پرې خړوبه شي، بېرته د وني سيوري ته درومي او خپل رب ته دا دعاء کوي: اې زما ربه! ستا هغو پېرزوينو ته اړ او محتاج يم چي پر ما دي کړې وې؛ او د دعاګانو منونکی رب د هغه دعاء قبلوي او ډاډمن پناځی ورته

(c) ketabton.com: The Digital Library

برابروي، همدا نجوني خپل پلار ته قصه کوي، هغه ئې ورغواړي او د ده د قصې له اورېدو وروسته ورته وايي: بې غمه اوسه؛ نور نو د ظالمانو له منګولو ژغورل شوی يې.

۱۱. فصاحت

فصاحت او د ژبي طلاقت هم د مشرتابه لپاره يو ضروري صفت دئ، فصاحت يوازي يو کمال او هنر نه دئ؛ بلکي د انشراح صدر، فهم او بصيرت، روښانه ذهن او ژور فکر نښه او د انسان د عقيدې او قول تر منځ د تنسيق او يووالي مظهر دئ، ځوک چي رغنده او سالم افکار نه لري حتماً به ئې وينا مبهمه او غامضه ومومئ، مخاطب ته به تصنعي برېښي، تر اغېز لاندي به ئې نه ځي، د زړه او دماغ دړه به ئې نه ورته پرانيستل کېږي.

قرآن د دې ضروري صفت د يوې بېلګي په توګه د موسی عليه السلام دا وينا رااخلي چي پر رسالت د مبعوثېدو په مهال ئې وکړه او وئې ويل: زه د دې منصب او مأموريت لپاره وړ نه يم؛ ځکه فصاحت نه لرم، تر ما هارون (عليه السلام) غوره دئ، ځکه هغه تر ما افصح دئ، قرآن فرمايي:

Ÿw& bqãè Pq% ÇÈ ûüÜÎ»ä9$Pq) ßS Mø$È& ó› qã 7/‘ 3“ Š$R Ó)r

Ÿwr “ Í© ¹ ß‹Å ƒr ÇÈ Èqç É3ãb& Ö$%{ & pÎ) É ‘ A$% ÇÈ bqà Gƒ

b& Ö$%{ 'ù ÒŒ ¥ã Nçr ÇÈ brãd 4Ì @Åö ù ’Î$¡ ï ßÎÜZƒ

(c) ketabton.com: The Digital Library

او هغه مهال چي ستا رب موسی ته غږ کړ چي د دې ظالم قوم لوري ته راشه، د فرعون قوم ته، آیا (د خپل ظلم له بدو پایلو) نه وېرېږي؟، وئې ویل: اې زما ربه! زه وېرېږم چي دروغجن به مي وګڼي، سینه مي تنګېږي، ژبه مي (سمه) نه خوځېږي، نو د هارون لوري ته (دا رسالت) ولېږه، او د دوی پر ما د یوې ګناه (الزام) دئ، وېرېږم چي وبه مي وژني.

په دې مبارکو آیتونو کي د مشرتابه څو ضروري صفات په ګوته شوي:

الف: د لاربنود او مشر د شخصیت او د ده د دعوت او مبارزې په اړه د خلکو اعتماد او باور، موسی علیه السلام په دې دلیل ځان د دې مقام لپاره وړ نه بولي چي ګمان کوي بني اسرائیل به ئې په دې دلیل ونه مني او د ده په اړه به شک وکړي چي دی د فرعون په قصر کي ستر شوی، د زعامت او قیادت شوق او تلوسه ئې له هغه ځایه ترلاسه کړې، د فرعون په قصر کي پاته کېدا دې ته هڅولی چي د قوم مشر او لاربنود شي، داسي نه چي دغه انګېرنه د دې باعث شي چي بني اسرائیل د ده بلني او دعوت ته د شک په سترګه وګوري او له ایمان راوړو ډډه وکړي.

ب: هغه سعهٔ صدر او پراخه حوصله چي موسی علیه السلام ئې د زعیم لپاره ضروري ګڼي، په خپل زړه او سینه کي نه مومي او له همدې امله ځان د مشرۍ لپاره مناسب نه بولي.

ج: فصاحت او په صراحت او وضاحت سره د خپل زړه خبره کول، دا

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مشرتابه لپاره هغه ضروري صفت دئ چې موسی علیه السلام هغه ته په پام سره هارون علیه السلام تر ځان د دې دندې لپاره غوره او وړ بولي.

د: اقتدار ته د رسېدو تلوسه نه درلودل او د لاس ته راوړو هڅه ئې نه کول، د اسلام له نظره قدرت ته د رسېدو هڅه حرامه او ناروا ده، څوک چې امارت ته د رسېدو هڅه وکړي د الله تعالی له تأیید او رعایت نه محرومېږي او الله تعالی ئې خپل نفس ته حواله کوي، د پیغمبر علیه السلام قول او فعل ښيي چې مسلمانان باید هغه څوک د امیر په توګه غوره نه کړي چې اقتدار ته د رسېدو هڅه کوي، د موسی علیه السلام په پورتنۍ قصې کي هم موږ ته همدا لارښوونه شوې، موسی علیه السلام داسي معرفي شوی چي غوښتل ئې د امارت پېټی د ده پر اوږو بار نشي او د ده پر ځای هارون علیه السلام ته وسپارل شي.

هـ: د مشر او کشر، د امیر او رعیت او د داعي او مخاطب تر منځ د اعتماد او افهام او تفهیم فضاء د قیادت لپاره یو بل ضروري شرط دئ، قرآن د موسی علیه السلام د قصې په ترڅ کي موږ ته همدا وایي او د موسی علیه السلام د دې وینا په ضمن کي ئې موږ ته بیانوي چي هغه وویل: د قبطي د قتل په وجه زما او د قبطیانو تر منځ د اعتماد او باور فضاء له منځه تللې، د دوی له لوري د قتل تور به د دې باعث شي چي زما بلنې ته مثبت ځواب ونه وايي.

کله چې موسی علیه السلام؛ د عجز او ناتوانۍ له اظار سره سره؛ په دې ستري دندي ګمارل کېږي او علیم او حکیم رب هغه د دې منصب وړ ګڼي، نو الله تعالی ته داسي دعا کوي چي په ضمن کي ئې ټول هغه ضروري

(c) ketabton.com: The Digital Library

وړتیالوي ترې غواړي چي د قیادت لپاره زیات ضروري دي او موسی علیه السلام ځان ورته اړ او محتاجه ګڼلو، فرمايي:

`Ï Z‰ }ã @ëm$r ÇËÈ “ Ìø pí žÅ„r ÇÊÈ “ íô ¹ ’í y Ž õ $É ‘ A$%

brãd ÇÊÈ ’íd& ôÏ #•ƒÎ+r ’k@èô $r ÇÑÈ ’íø% (qß)ø/ ÇÐÈ ’Î$ ¡ Ï

7 sÎ ¿ èõ1 ÇËÈ “ Ìø pÎ çõ &r ÇÌÈ “ íø ÿi Î $ß ô$ÇËÈ ÓÅ&

ÇÌÈ #ŽÅ / $ZÎ MZä 7 Rî ÇÌÈ #Ž•Ï. 8•äõRr ÇÌÈ #ŽÏ. طه: ۲۵ ـ ۳۵

وئې ويل: اې زما ربه! سینه مي راته پراخه کړې، کار مي راته آسانه کړې، د ژبي غوټې مي پرانېزې، چي په وینا مي پوه شي، له خپل ټبر نه مي وزیر او مرستندوی راته وټاکه، ورور مي هارون، په هغه سره مي مړوند پیاوړی کړه او په کار کي ئې راسره شریک کړه، تر څو زیاته تسبیح دي ووایو او ډېر دي یاد کړو، یقیناً چي ته مو حال ته ښه لیدونکی (په حال مو ښه خبر) یې.

له دغو آیتونو نه اندازه لګولی شئ چي قرآن د اسلامي ټولني د زعیم او مشر د مواصفاتو په اړه څومره تفصیلي او دقیق بحث کړی، که دې ته ورته آیتونه او هغه چي په ترڅ کي ئې د غیر اسلامي ټولني د زعماوو ځانګړتیاوي په کي څېړل شوې راغونډ کړو؛ نو یقیناً چي پرېړ او ضخیم کتاب ترې جوړېږي، زموږ دوست همدرد صاحب ته یوازي هغه نه صفات په نظر ورغلي چي شاه ولي الله رحمه الله راغونډ کړي، لومړی ئې (بلوغ) او وروستنی ئې (قریشیت)!!.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تتمه

زه له زړه نه د ښاغلي محمد ايوب همدرد قدر کوم چي د دې رسالې د ليکلو زحمت ئې ايستلی، مطالعه ئې ورته کړې، کتابونه ئې ورته ليدلي او د علماوو نظريات ئې راغونډ کړي، مخصوصاً له دې پلوه چي دا رساله ئې په پښتو ليکلي، نه پوهېږم چي ده به خپلي زده کړي په کوم ځای او څنګه تعليمي مرکز کي کړې وي خو د طالبانو په ليکو کي په پښتو کي څه ليکل د ليکوال د ذاتي استعداد، کمال او زيار نښه ګڼل کېږي، دا ځکه چي زموږ د هېواد په کليوالو مخکنيو مدرسو کي چي چا زده کړي کړې دي نه په پښتو سم ليک لوست کولی شي او نه په فارسي، د عربي په صرفي او نحوي قواعدو به ښه پوهېږي، خو په عربي نه څه ليکلی شي او نه خبري کولی شي، د دغو مدرسو نصاب داسي دئ چي پښتو، فارسي، تاريخ او جغرافيه نه په کي لوستل کېږي، د حديث له کتابونو نه يوازي مشکوٰة لولي او هغه هم د تبرک لپاره، په تفسيرونو کي د جلالين مختصر تفسير لولي خو د صرف او نحوي د تمرين لپاره او هغه هم د درسونو په پای او لويه دوره کي، بخاري نه لوستل کېږي دا ځکه چي امام بخاري رحمه الله له امام ابوحنيفه رحمه الله سره اختلاف درلود، قاعدهٔ بغدادي، صرف، نحو، شرح مأته عامل، خلاصهٔ کيداني، قدوري، کنز، عقايد نسفي، منطق ... د دغو مدرسو عمده او اساسي کتابونه دي، په دې نصاب کي د صرف او نحوې څو ابتدائي کتابونه او د فقهې څو مختصر کتابونه، د يونان د زړې او تاريخ وهلې فلسفې او منطق په څنګ کي لوستل کېږي، هغه فلسفه او منطق چي نه د چا د دنيا په درد خوري او نه د آخرت، خو پدغو مدرسو کي همدا له

(c) ketabton.com: The Digital Library

موږه لوېدلې فلسفه او منطق تر ټولو نورو مضامينو مهم ګڼل کېږي. پيغمبر عليه السلام خو ابو ذر غفاری، بلال حبشي، صهيب رومي او سلمان فارسی ته هم د قرآن درس ورکولو؛ پداسي حال کي چي نه په ليک لوست پوهېدل، نه ئې صرف او نحوه او د يونان فلسفه او منطق لوستلی وو!! خو متأسفانه يو وخت زمونږ په محلي او کليوالو ديني مدرسو کي د قرآن له تدريس سره سخت مخالفت کېدو او هغه عالم ته به ئې د شک په سترګه کتل چي د قرآن تفسير او د احاديثو تدريس به ئې کولو، که به چا په لويه دوره کي د قرآن تدريس جائز ګڼلو نو هلته به هم په قرآن کي نحوه لوستل کېده او تر هر څه زيات به په نحوي تحقيق ترکيز کېدو!!

کاش طالبانو د خپل اقتدار په دوران کي يو جامع تعليمي نصاب جوړ کړی وی، مدرسه او مکتب ئې سره مدغم او يو واحد تعليمي نظام ئې رامنځته کړی وی، دا کار دومره ستر او مهم دئ چي د طالبانو د دنيا او آخرت لپاره کافي وو، متأسفانه ځيني کسان په دې نه پوهېږي چي دا دوه بېل بېل تعليمي نظامونه د استعمار د وخت پاتې شوني دي او د دښمن له لوري پر مسلمانانو تحميل شوي، د ملا او مکتبي د جنګولو لپاره، د ملا د تحقير او سپکاوي لپاره، د دې لپاره چي له مدرسې نه بايد د جومات داسي امام فارغ شي چي په هر څه کي خلکو ته محتاج وي، د خلکو دراوزو ته په ودرېدو مجبور وي، ډوډۍ، جامه او معيشت ئې د وظيفو، صدقاتو او خيراتونو له لاري تأمين شي، خو له مکتب نه به والي او وزير وځي، معاش، کور او موټر به دولت ورکوي، د شرعياتو له پوهنځي نه به قاضي وځي او د حقوقو له پوهنځي نه ولسوال او ښارنوال، موږ غواړو دا حالت

(c) ketabton.com: The Digital Library

پای ته ورسوو، تر دولسم پوري باید په ټولو زده کوونکو یو عام او مشترک نصاب ولوستی شي، په دې ګډ نصاب کي هم باید د دیني علومو کافي برخه وي او هم د ساینسي علومو او د تاریخ، جغرافیې او ضروري ژبو مناسبه او اړینه برخه، له دولسم نه وروسته باید د تخصص دوره پیل شي، چي په دې دورې کي به ځیني د دیني علومو پوهنځیو ته ځې، ځیني طب، انجنیري، زراعت او نورو پوهنځیو ته، د حقوقو په نامه هغه پوهنځی چي غربي حقوق په کي لوستل کېږي، دا باید د شرعیاتو په پوهنځي کي مدغم شي، هلته به غربي حقوق یوازي له اسلامي حقوقو سره د مقارنې لپاره لوستل کېږي.

په دې سره به د ملا او مکتبي تر منځ اختلاف د تل لپاره پای ته ورسېږي، موږ غواړو مکتب او مدرسه سره توحید کړو او د هېواد لپاره واحد تعلیمي نظام او واحد تعلیمي نصاب ولرو، داسي چي ډاکټر، انجنیر، والي او څارنوال مو په دین پوه وي او د جومات امام مو په ساینس او ورځنې علومو، مکتبي د ملا په اړه ونه وایي چي بې علمه او له دنیا بې خبره دئ او ملا د مکتبي په اړه ونه وایي چي بې دینه او ملحد دئ. له مکتب او پوهنتون سره حساسیت، له تعلیم او تربیې نه د نجونو محروموول، د مکتب او مدرسې د توحید او د یوه جامع تعلیمي نصاب د جوړولو په ځای پداسي مدرسو او نصاب ټینګار چي نه د طالب آخرت ښېرازه کولی شي او نه دنیا، نه د قرآن، حدیث، اسلامي تاریخ، د هېواد تاریخ، لیک او لوست ښودنه په کي کېږي او نه د ورځني ژوند د ضروري علومو زده کړه، ... دا ستر ستر اشتباهات دي چي ځیني پرې اخته دي او عواقبو ته ئې متوجه نه دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه په پای کي ټول مخلص مسلمانان، هغه چي د اسلام او مسلمانانو په روان دردناک حالت ځورېږي، د اسلام عزت او غلبه او د مسلمانانو سرلوړي غواړي، په آزاد او مستقل افغانستان کي واقعي اسلامي نظام قائمول ئې د ژوند او مبارزي اصلي هدف دئ؛ دې ته رابلم چي يو بل ته د ورورۍ لاس ورکړي، په ګډه د دښمنانو مقابله وکړي، د راتلونکي اسلامي نظام د څرنګوالي په اړه په خپلو کي توافق وکړي، دا ژمنه وکړي چي هغه مسلمان امير به مني او په اخلاص سره به بيعت ورسره کوي چي د افغان ولس اکثريت ئې د امارت لپاره اهل ګڼي، اقتدار ته د رسېدو لپاره به د مسلمان په ضد وسله نه کاروي، د امارت لپاره به يوازي يوه لار شرعي او جائز ګڼي چي هغه د مسلمانانو له لوري څرګند او بلااکراه بيعت دئ، له نورو لارو به قدرت ته د رسېدو هڅه نه کوي، داسي حالت به راولي او داسي افغانستان به راتلونکي نسل ته په ميراث پرېږدي چي په هغه کي به اقتدار د ولس امانت ګڼل کېږي، واکمنان به د شريعت تابع او د خلکو په خدمت کي وي، اقتدار به نه د چا منصوصي حق ګڼل کېږي او نه موروثي حق، هيڅ واکمن به نشي کولی چي مطق العنان ديکتاتور ترې جوړ شي، له ولس سره داسي معامله وکړي لکه له خپلو غلامانو او اسيرانو سره او په بيت المال کي هر راز تصرف د ځان مسلم حق وګڼي، داسي نظام چي په هغه کي د اقتدار لاس ته راوړو لپاره نه يوه مرمۍ وويشتل شي او نه يوه قطره وينه توی شي.

مونږ ټولو مجاهدينو ته وايو چي سخته او اوږده جګړه په مخکي لرو، د نړۍ ټول کفري ځواکونه زمونږ په ضد متحد شوي، منافقين او روافض ئې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم په خوا کي ودرېدلي، د اسلامي نړۍ منافق او مفسد حکام ئې هم ملګرتیا کوي، سفر اوږد وګڼئ او له لوړو ژورو ډک، یوازي د الله تعالی په فضل او پېرزوینه او په خپلو کي د یووالي په صورت کي دا اوږد سفر پلي کولی او سرمنزل ته رسېدلی شو، مه پرېږدئ چي مخکنۍ ترخې تجربې تکرار شي، د غلطو سیاستونو او ناسمو دریځونو په وجه مسلمانان په خپلو کي ښکېل شي او یو د بل په ضد له کافر نه مرستي غوښتو ته ځان اړ وګڼي او همغه څه وشي چي نن ئې په خپل هېواد او د نړۍ په ډېرو نورو اسلامي هېوادو کي په خپلو سترګو ګورو!! الهي له دې حالته تا ته پناه درولوړو!

سُبْحَانَكَ اللّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ، أشهد أن لاَ إِلَهَ إِلاَّ أَنْتَ أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library